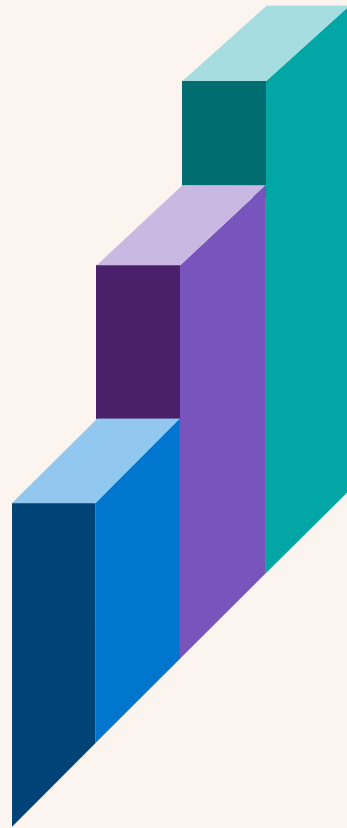

2017

Årsredovisning

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste erbjudanden. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverket är en nationell myndighet med cirka 440 medarbetare på 9 orter.

Vårt uppdrag	2
Vår organisation	4
Ledningsgrupp	8
Styrelse	9
Resultatredovisning	10
Företagens konkurrenskraft	13
Företagens förutsättningar	48
Företagen i regionen	63
Övriga genomförda uppdrag	91
Redovisning av insats- och programdata	97
Kompetensförsörjning	107
Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	110
Året i siffror	117
Finansiell redovisning	120
Övrigt	158
Ordlista	158
Avrapporterade uppdrag	159

Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar

Innovativa företag som vill, kan och vågar. Det är en förutsättning för sysselsättning, välfärd och framtidstro.

År 2017 följde vi alla med spänning och viss oro förändringar i omvärlden som vi förstår påverkar den världspolitiska kartan och svensk ekonomi, men är osäkra på exakt hur. Vad händer efter Brexit? Vad betyder utfallet av det amerikanska presidentvalet för frihandel och stabilitet i världen? Och kommer cyberattacker slå ut samhällsviktig infrastruktur och hota demokratin?

Världskonjunkturen är just nu stark, tillväxtekonomier som Kina och Indien driver på. Även svensk ekonomi går bra. Sverige kommer också väl ut i globala mätningar av konkurrenskraft och företagsklimat. En utmärkande styrka är innovationsförmågan i våra företag. Vi placerar oss sämre när det gäller exempelvis hinder för företagande i form av regelverk.

För att skapa bra förutsättningar för näringslivet i Sverige behöver vi förstå företagens behov, deras utmaningar och möjligheter i en global ekonomi. Det är en uppgift för Tillväxtverket. Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft.

Under 2017 vässade vi vår organisation och satte upp fem mål för vårt arbete: Företagens kostnader för regler och myndighetskontakter ska minska, fler företag ska ha tillgång till rätt kompetens, fler företag använder den digitala tekniken, företag gör fler affärer genom internationalisering och innovation och, inte minst viktigt, alla regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling.

Ett digitalt verktyg för analys av konsekvenser för företag av nya regler, en möjlighet för restaurangföretagare att söka de tillstånd de behöver digitalt, insatser för att ge nyanlända möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden, affärsutvecklingscheckar för digitalisering i 300 företag, samlad information om att exportera och importera på vår företagarewebb verksamt.se och beslut om 990 miljoner kronor till investeringar i företag och regioner via regionala strukturfondsprogram. Det är några exempel från verksamhetsåret 2017.

Stort tack till alla som har bidragit!

generaldirektör

Vårt uppdrag

Uppgifter, erbjudanden och mål

Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt samt att förvalta och utvärdera strukturfondsprogram. Allt detta är enligt regeringens instruktion.

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de regionala strukturfondsprogrammen och det gränsregionala programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

Vi har sammanfattat och konkretiserat vårt uppdrag i en verksamhetsidé: Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft.

Konkurrenskraft skapas av innovativa och växande företag som verkar i attraktiva regioner och som utvecklar den svenska ekonomin i takt med förändringarna på globala marknader.

Kunskap om företag och regioner

Vi utvecklar och förmedlar kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag och regioner står inför. Kunskapen har vi, liksom andra nationella aktörer och regioner, nytta av i arbetet för stärkt konkurrenskraft.

Nätverk för effektiv samverkan

Vi samverkar med offentliga och privata organisationer i nätverk av olika slag. Dessutom sammanför vi nationella myndigheter och organisationer med aktörer som verkar regionalt och lokalt, så att samhällets resurser för stärkt konkurrenskraft används effektivt. Vi samarbetar även över landsgränser runt Östersjön och inom EU.

Finansiering som stärker näringslivet

Vi bidrar till att affärsidéer med potential får finansiering. Det gör vi genom egna insatser och genom att sprida kunskap om möjligheter till kapitalförsörjning. Finansiering är också ett viktigt verktyg i arbetet för regional utveckling. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional tillväxt och sysselsättning.

Tillväxtverket planerade och redovisade 2017 utifrån de här tre målen:

Företagens konkurrenskraft

Bidra till hållbar tillväxt och till att svenskt näringsliv blir konkurrenskraftigt genom små och medelstora företag.

Företagens förutsättningar

Bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor.

Företagen i regionen

Främja en hållbar regional tillväxt och bidra till att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas.

**Tillväxtverket
arbetar för
att stärka
företagens
konkurrenskraft.**

Vår organisation

Medarbetare

Tillväxtverkets viktigaste resurs är medarbetarna. Den 31 december 2017 hade Tillväxtverket 442 medarbetare –280 kvinnor och 162 män. Antalet årsarbetskrafter var ca 371. Totalt 80 procent av medarbetarna arbetade inom kärnverksamheten och 20 procent med stöd till kärnverksamheten. 9 procent var chefer.

Tillväxtverket arbetar aktivt för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och ta vara på kompetenta medarbetare. Läs om detta arbete under rubriken kompetensförsörjning på sidan 107.

Så styrs vi

Tillväxtverket är en myndighet under Näringsdepartementet och styrs av regeringens instruktion. I myndighetsinstruktionen anges de uppgifter som vi utformar vår verksamhet utifrån.

I årliga regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut får vi uppdrag av regeringen. De är vanligtvis specifika och tidsbegränsade. Tillväxtverket styrs också av förordningar och föreskrifter, såsom förordningen om intern styrning och kontroll, förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och föreskriften om statliga myndigheters informationssäkerhet.

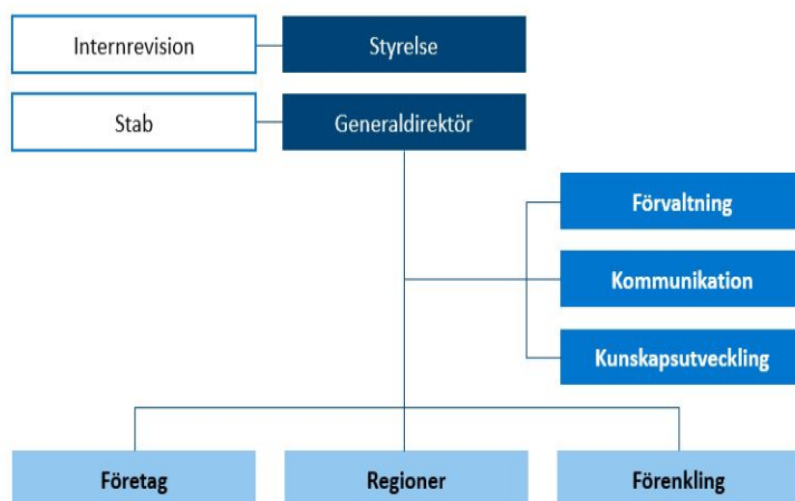
Tillväxtverket leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten inför regeringen.

Organisation och ledning

Tillväxtverket finns på 9 orter i landet och leds av en styrelse. Generaldirektören ingår i styrelsen och ansvarar för den löpande verksamheten i enlighet med styrelsens direktiv och riktlinjer.

Under 2017 gjordes en omorganisation för att skapa en organisation som gör oss ännu mer resultatnriktade och effektiva. Sedan den 1 juli har myndigheten 6 avdelningar samt gd-stab och internrevisor.

Ansvaret för verksamheten är fördelat på 3 avdelningar: Företag, Regioner och Förenkling. För att stärka rollen som kunskapsmyndighet har den nya avdelningen Kunskapsutveckling bildats. Alla avdelningschefer medverkar i myndighetens ledningsgrupp.

Tillväxtverket har cirka 442 medarbetare på 9 orter, från Arjeplog i norr till Malmö i söder

Cirka 56 procent av medarbetarna arbetar vid huvudkontoret i Stockholm. Näst störst är kontoret i Östersund, med cirka 20 procent av medarbetarna.

Omlokalisering av tjänster

Hösten 2017 fick Tillväxtverket i uppdrag att omlokalisera 20 tjänster från Stockholm till Östersund. I februari 2018 fick myndigheten i uppdrag att omlokalisera ytterligare 10 tjänster från Stockholm till Malmö. Tillväxtverket tilldelades uppdragen som en del i regeringens satsning att stärka den statliga närvaron i hela landet. För oss ger det möjlighet till ökad regional närvaro.

Den operativa verksamheten är fördelat på följande tre avdelningar:

Regioner

Avdelningen har fokus på företag i sin regionala miljö. Här ligger ansvaret för dialog med regionerna kring strategiska satsningar och ett effektivt regionalt tillväxtarbete. Ett resultatorienterat genomförande av EU:s struktur- och investeringsfonder är en annan

Företag

Avdelningen har fokus på insatser som riktar sig direkt till företag. Här arbetar vi med information, kunskap och finansiering till företag som vill utveckla sin verksamhet.

Förenkling

Avdelningen har fokus på de långsiktiga förutsättningarna för näringslivets utveckling. Här arbetar vi med att identifiera och undanröja hinder för företagande samt stimulera entreprenörskap och attraktiva miljöer för företagande.

Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft.

Vi bevakar och analyserar löpande hållbarhetsfrågornas betydelse för svenskt näringsliv och företagens konkurrenskraft. Utifrån analysen identifierar vi utvecklingsbehov när det gäller ramvillkoren för näringslivet och det stöd som finns för enskilda företag, samt vidareutvecklar våra egna insatser inom området.

Läs mer under rubriken Tillväxtverkets hållbarhetsarbete på sidan 110.

Vårt interna utvecklingsarbete 2017

Förenklad styrning, resultatområden och resultatfokus

På förslag från ledningsgruppen beslutade Tillväxtverkets styrelse om en förenklad intern styrning av myndigheten. Tre övergripande mål ersattes med ett. För ökat fokus på resultat formulerades mål för sex resultatområden, med indikatorer för uppföljning. I verksamhetsplaneringen tar ledningsgruppen ställning till vilken verksamhet som är särskilt strategiskt viktig för att nå målen.

Digitaliserat arbetssätt

Tillväxtverket ska ha digitala arbetssätt för att vara en modern myndighet med smidiga och enkla arbetsprocesser. Tekniken utvecklas och Tillväxtverket vill ta vara på de möjligheter detta ger myndigheten att nå våra mål och att kunna arbeta enkelt och effektivt. Under 2017 inleddes arbetet med att introducera och utbilda i nya verktyg i Office 365 såsom OneDrive.

Innovationskraft

Tillväxtverket ska arbeta användardrivet och ge alla medarbetare förutsättningar att visa mod och initiativkraft för att förbättra, förenkla och förnya verksamheten. Hösten 2017 startade ett långsiktigt arbete för att mer strategiskt och samordnat stimulera och ta tillvara medarbetarnas innovationskraft, arbeta användardrivet och hitta nya lösningar.

Vi öppnar dörrar och river barriärer

för ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar.

Axplock – ett digitalt urval

Axplock är en digital årsberättelse som sätter Tillväxtverkets resultat i ett annat sammanhang än den vanliga årsredovisningen. Tillväxt kommer ur nya tankar. Från människor som har idéer. Platser som tänker framtidsinriktat. Vi vill gärna ge en bild av hur mycket vårt arbete i vardagen betyder för framtidens Sverige. Nya grupper kommer i jobb, nya värden växer fram i samhällsplaneringen, klimatsmart teknik sprider sig i världen, för att nämna några exempel. I Axplock gestaltar vi även resultaten med artiklar och genom att bygga nya helheter mellan viktiga samhällsfrågor.

Besök <https://tillvaxtverket.se/om-tillvaxtverket/axplock-for-tillvaxt.html>

Axplock för tillväxt

Tillväxt börjar med människor Attraktiva platser Idéer och innovation Enkelt och digitalt

Fortsätt läsa

Axplock för tillväxt

Tillväxt kommer ur nya tankar. Från människor som har idéer. Platser som tänker framtidsinriktat. En del av dessa starka tankar har vi på Tillväxtverket möjlighet att arbeta med i vår vardag. Vi vill gärna ge en bild av hur mycket de betyder för Sverige. Välkommen till vårt axplock av insatser för tillväxt!

Med människor kommer idéer

Årsredovisning 2016

Nöjda företagare på vårt populära boot-camp

Mat med omtanke går nu på export

Ledningsgrupp

Gunilla Nordlöf

Generaldirektör
Tidigare finansråd och avdelningschef på Finansdepartementet, näringsråd på Näringsdepartementet och avdelningschef på Riksgälden. Civilekonom, Stockholms universitet.

Tim Brooks

Avdelningschef Företag
Tidigare departementsråd och sekretariatschef på Näringsdepartementet. BA, University College Cork, Irland.

Anna Johansson

Avdelningschef Förenklning
Strategisk ledning myndighetssamarbetet Starta och driva företag.

Tidigare enhetschef på Tillväxtverket. Jurist och Civilekonom Stockholms universitet.

Susanne Eklöf

Kommunikationschef
Tidigare kommunikationschef på Ambea och Stim samt informationschef på Mälardalens högskola. Executive MBA, Stockholms universitet.

Lars Wikström

Avdelningschef Regioner
Tidigare enhetschef på Nutek och Tillväxtverket. Pol.kand. och magisterexamen inom kvalitets- och ledarskapsutveckling, Mittuniversitetet.

Mattias Åsander

Avdelningschef Förvaltning
Tidigare kommunchef, förvaltningschef och kommunjurist i Heby kommun.
Jur.kand. och magisterexamen i samhällsvetenskap, Uppsala universitet.

Lena Carlsson

Avdelningschef
Kompetensutveckling
Tidigare kanslichef Digitaliseringskommissionen, Vice President Melbourne IT, ämnesråd Näringsdepartementet. MBA Australian Graduate School of Management, LLM University of Illinois, Jur.kand. Stockholms universitet

Styrelse

Kristina Alsér, ordförande
Ledamot sedan 2014 (juli)
Ledamot i Entreprenörinvest AB och Familjen Kamprads Stiftelse.
Ordförande i Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs och Mercatus Engineering AB.
Ledamot i universitetsstyrelsen för Linköpings universitet och i styrelsen för Post- och telestyrelsen

Carl Melin
Ledamot sedan 2017 (augusti)
Forskningsledare i tankesmedjan Futurion AB

Margareta Dahlström
Ledamot sedan 2017 (augusti)
Professor i kulturgeografi vid Karlstads universitet

Sara Wallin
Ledamot sedan 2017 (augusti)
VD för Almi Företagspartner Väst
Ledamot i styrelserna för Göteborgs universitet, Connect Väst, Thordénstiftelsen och Finanskompetenscentrum (adjungerad), insynsrådet för Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt valberedningen i Länsförsäkringar

Gunnar Holmgren
Ledamot sedan 2017 (augusti)
Landshövding i Västernorrlands län.
Ledamot i styrelserna för Försvarshögskolan och Kåpan pensioner samt i Upphandlingsmyndighetens och Statens geologiska undersöknings insynsråd.

Gunilla Nordlöf
Ledamot sedan 2013 (juni)
Generaldirektör för Tillväxtverket.
Ledamot i Post- och telestyrelsen. Ordförande för E-legitimationsnämnden.

Jenny Forkman
Chefsjurist
Styrelsens sekreterare

Resultatredovisning

Resultatredovisningen beskriver hur vi tog oss an vårt uppdrag under 2017, det vill säga hur vi arbetade för att stärka företagens konkurrenskraft.

Sveriges företag och regioner står inför betydande utmaningar. Tillväxtverket arbetar därför strategiskt med att stärka näringslivets konkurrenskraft genom kunskap, finansiering och nätverk.

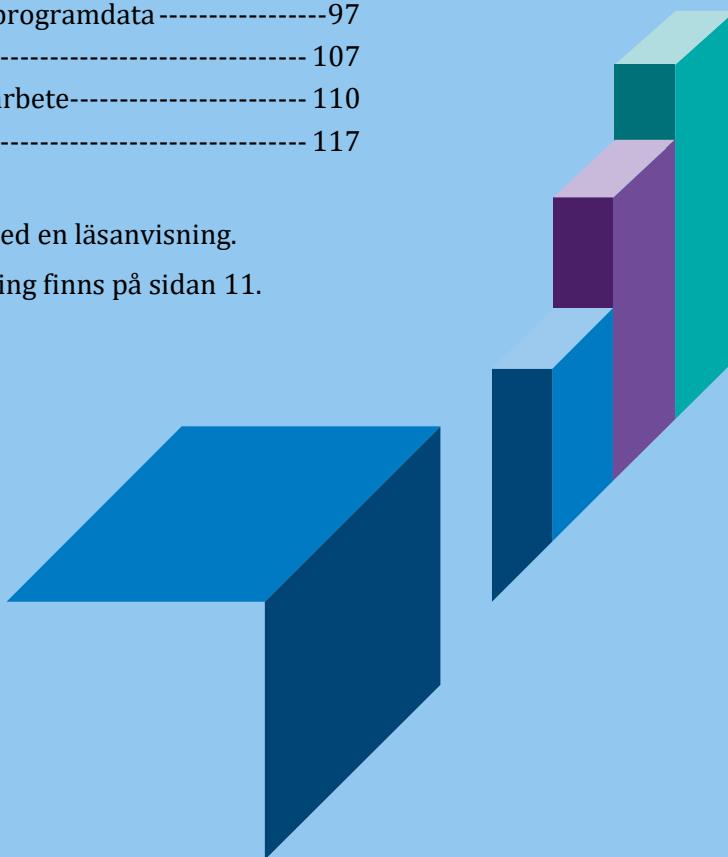
Våra insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Läs mer om Tillväxtverkets uppdrag på sidan 2.

Resultatredovisningen innehåller följande delar:

▲ Program och insatser per målområde-----	13
▲ Övriga genomförda uppdrag-----	91
▲ Redovisning av insats- och programdata-----	97
▲ Kompetensförsörjning-----	107
▲ Tillväxtverkets hållbarhetsarbete-----	110
▲ Året i siffror-----	117

Resultatredovisningen inleds med en läsanvisning.

En detaljerad innehållsförteckning finns på sidan 11.

INNEHÅLLSSFÖRTECKNING RESULTATREDOVISNING

Resultatredovisning – läsanvisning	12	Företagen i regionen	63
Företagens konkurrenskraft	13	Bakgrund	63
Bakgrund	13	Genomförande	66
Genomförande	16	Strategiskt regionarbete	66
Affärsutveckling	16	Regionalt investeringsstöd	67
Återrapporteringskrav 1.1	16	Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö	67
Enterprise Europe Network	18	Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet	68
Kompetensutveckling för tillväxt i små företag	19	Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet	68
Innovation Express	20	Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020	68
Demo Miljö III	20	Regional näringslivsutveckling	69
Genomförande av Sveriges exportstrategi	21	Stärkt lokal attraktionskraft	69
Uppdrag regionala exportcentra	22	Utveckla svenska städer	70
Återrapporteringskrav 1.1	22	Regionala kompetensplattformar	71
Start-up Sweden	23	Uppdrag att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet	72
Affärsutvecklingscheckar för digitalisering	24	Miljöintegrering	72
Affärsutvecklingscheckar för internationalisering	24	Smart specialisering	73
Gröna affärsutvecklingscheckar	25	Jämställd regional tillväxt 2016–2018	74
Checkar för hållbara och effektiva transporter	25	Kommersiell service	75
Transportbidrag	26	Stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet 2014–2020	76
Kapitalförsörjning	26	Nationell samordning, utveckling och genomförandet av Europeiska regionala utvecklingsfonden	77
Riskkapital	26	Fondöverskridande samverkan	77
Öppet näringsliv	28	Övervakningskommittéarbete	78
Återrapporteringskrav 1.2	28	Behörig myndighet för bedrägeribekämpning	79
Arbetsintegrerande sociala företag	29	Kontroll av projekt i territoriella program (Interreg)	79
Socialt entreprenörskap	30	Samordning och genomförande av EU:s strategi för Östersjöregionen	80
Integration och mångfald i tillväxtarbetet	30	EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet	81
Stiftelsen NyföretagarCentrum	31	De 8 regionala strukturfondsprogrammen	81
Förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och science parks	32	Nationella Regionalfondsprogrammet	82
Främja kooperativt företagande	32	Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak	83
Verksamhetsbidrag SIQ	32	Attesterande myndighet	84
Verksamhetsbidrag till Produktionslyftet (Swerea IVF AB)	33	URBACT III Programmet 2014–2020	84
Näringslivets kompetensförsörjning	33	Nationell kontaktpunkt och subkommitté Östersjöprogrammet	85
Entreprenörskap vid universitet och högskolor	33	Revision av EU-verksamheten	86
Återrapporteringskrav 1.3	34	Avslutsarbete 2007–2013	87
Snabbspår företagande	34	Bedömning	89
Nyanländas företagande 2017–2020	35	Övriga genomförda uppdrag	91
Uppdrag att främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet	36	Remissyttranden	91
Näringar i förändring	37	Övriga uppdrag	91
Återrapporteringskrav 1.4	37	Redovisning av insats- och programdata	97
Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring	37	Prestationer	97
Smart industri – för förnyelse och omställning i industrin	43	Övriga insatser och program	101
Samverkansarena Livsmedel	46	Kompetensförsörjning	107
Bedömning	47	Bakgrund	107
Företagens förutsättningar	48	Genomförande	107
Bakgrund	48	Bedömning	109
Genomförande	50	Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	110
Förenkling för företag	50	Hållbart tillväxtverk	112
Företagens upplevelser, behov och förslag på förenklingar	50	Året i siffror	117
Ändamålsenliga regler och minskade kostnader	50	Ekonomisk översikt	118
Bättre service och kortare handläggningstider	52		
Information och tjänster	54		
Återrapporteringskrav 2.3	54		
Regionala sidor - en samlad ingång till regionala främjandeaktörer	55		
Serverat - enklare företagande genom digitala tjänster	56		
Swedish Cleantech – digitalt stöd för miljöteknikföretag	58		
Starta företag-dagar och mässor	59		
Bedömning	60		

Resultatredovisning – läsanvisning

Redovisningen av resultat för program och insatser är i enlighet med regleringsbrevet indelad i tre målområden: företagets konkurrenskraft, företagets förutsättningar och företagen i regionen.

Samtliga tre områden inleds med en bakgrundsbeskrivning där vi redovisar hur och varför vi arbetar med respektive mål. Efter det följer ett avsnitt med rubriken *Genomförande* där vi redovisar resultaten av våra viktigaste program och insatser. I avsnittet *Bedömning* finns vår samlade bedömning av hur väl resultaten från våra program och insatser ligger i linje med målområdet.

Tillväxtverket definierar prestation som ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär där vi summerar resultaten varje år. Ett program är en definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period. Programmet räknas som avslutat när den sista rapporteringen har lämnats till regeringen.

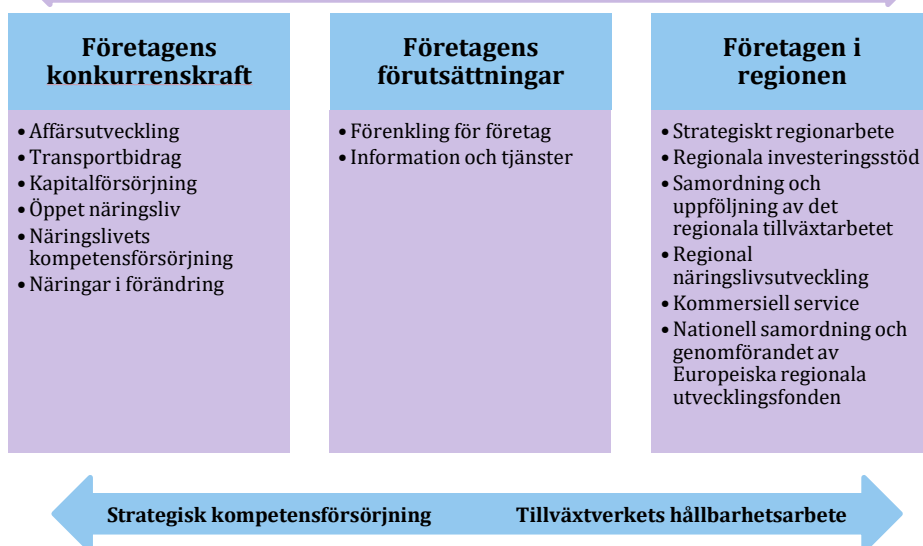
Under 2017 genomförde vi 14 prestationer. Prestationerna är markerade med en symbol. Prestationerna har olika karaktär och går därmed inte att jämföra med varandra. Verksamhetskostnader och transfereringar för våra prestationer redovisas under rubriken Redovisning av insats- och programdata. Observera att beslut och utbetalning kan ske olika år. Beviljade respektive utbetalda medel för 2017 behöver alltså inte vara samma belopp.

PROGRAM = definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period.

PRESTATION = ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär som kan betraktas som årligen avslutad.

▲ PRESTATION

Ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar

Företagens konkurrenskraft

Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag

Bakgrund

I senaste *Global Competitiveness Report 2017–2018*, som innehåller en bedömning av ekonomiers konkurrenskraft, placerar sig Sverige på plats 7 av 137 undersökta länder. Det är en något försämrad placering jämfört med föregående år. Orsaken är bland annat en upplevd försämring inom de institutionella villkor som omger företagandet. En utmärkande styrka är innovationsförmågan i våra företag. Sverige står sig generellt väl på innovationsområdet med en andra plats i *Global Innovation Index 2017*.

Svenska företags möjligheter att växa finns i andra länder

Sverige är ett litet, exportberoende land med företag som blir alltmer internationaliserade. Det innebär att svenska företags möjligheter att växa i stor utsträckning finns i andra länder. En liten hemmamarknad medför att skalfördelar framför allt kan uppstå genom närvaro på flera marknader. Därmed har den internationella konjunkturen och utvecklingen på våra viktigaste marknader stor betydelse för svenska företag. Antalet frihandelsavtal minskar och handelsbarriärer ökar. De gränsöverskridande kapitalströmmarna hade år 2016 minskat med 65 procent jämfört med toppåret 2007.

På senare tid syns en tilltagande uppdelning av produktionsprocesser i globala värdekedjor (GVK). För Sveriges del har det totala värdet på den svenska exporten har ökat, men att en mindre del av värdet härrör från Sverige. Det finns regionala skillnader, där den största delen av GVK-jobben finns i Stockholm, Västra Götaland och Skåne län. Under året kom tecken på att de globala värdekedjorna inte längre expanderar vilket skulle kunna tyda på att den ökande politiska osäkerheten får genomslag på beslut i företagen.

De flesta företagen är små och vill inte växa genom att anställa

I Sverige finns totalt cirka 1,2 miljoner företag. Över 99 procent är små företag med upp till 50 anställda. Företag med fler än 50 anställda utgör drygt en halv procent. En hög andel, 70 procent, av de små och medelstora företagen vill växa, men trots det sjunker företagens tillväxtvilja. En viktig förklaring till detta är att en mindre del av de allra minsta företagen vill växa genom att anställa.

Antalet nystartade företag ligger runt 70 000 per år sedan 2010. Antalet anställda berörda av konkurser under 2017 uppgick till 17 485 personer, en ökning med 7 procent jämfört med 2016.

Kvinnors entreprenörskap ökar

2017 års *Global Entrepreneurship Monitor* visar på ökat entreprenörskap drivet av en ökning av *företag i vardande* - företag som har varit verksamma i 0–3 månader. Det är framför allt kvinnors entreprenörskap som ökade. Nästan hälften av Sveriges befolkning kan tänka sig att starta företag enligt *Entreprenörskapsbarometern 2016*, men intresset har avtagit över tid. Mindre trygghet som företagare än som anställd ses som största hindret.

Digitalisering skapar nya förutsättningar för innovation och företagande

Sverige har tredje plats i EU:s *Digital Economy and Society Index* (DESI). Utmaningen för Sveriges del är att kontinuerligt förbättra digitaliseringen från en redan hög nivå inom flera områden.

Svenska företag har kommit olika långt i sin digitala mognad. EU:s *Digital Intensity Index* mäter användningen av olika digitala teknologier i företag, och i den rankas Sverige på plats 4.. Företag inom IKT, handel, andra tjänsteföretag och tillverkning ligger bra till i användningen av IT, men fler företag behöver nyttja digitaliseringens möjligheter för utveckling av affärsmodeller och effektiviserad produktion. Det skapar värde i företagen.

Digitalisering gör att för fler företag att koppla upp sig mot internationella marknader när kostnaderna för informationsutbyte sjunker. Företagens möjligheter att uppnå skalfördelar i sin verksamhet ökar också när fler potentiella kunder kan nås. I takt med digitaliseringens intåg inom allt fler områden skapas nya affärsmöjligheter och förbättrade förutsättningar att leva och verka i hela landet.

Kunskap och kompetens är våra viktigaste konkurrensfördelar

Sverige är en modern ekonomi där kunskap och kompetens är våra viktigaste konkurrensfördelar. I internationell jämförelse är svensk arbetskraft välutbildad, men det finns stora regionala och könsmissiga skillnader. Högst andel personer med en minst treårig eftergymnasial utbildning finns i Stockholms län följt av Uppsala och Västerbotten län.

Tillgång till lämplig arbetskraft är idag det största tillväxthindret

Sveriges ekonomi går för högtryck med minskande arbetslöshet. Företagen har svårt att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Tillgång till lämplig arbetskraft är idag det största tillväxthindret för små och medelstora företag; vart fjärde företag anger detta som ett stort tillväxthinder. Samtidigt ser vi en ökad tudelning på arbetsmarknaden på så sätt att arbetslösheten bland inrikes födda är rekordlåg medan nyanlända och individer med ofullständig skolgång har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Sammantaget innebär detta att Sverige har en matchningsproblematik som innebär hög arbetslöshet för vissa grupper samtidigt som näringslivet har svårt att finna rätt kompetens.

En väl fungerande matchning på arbetsmarknaden förutsätter att utbildningssystemet är väl anpassat för näringslivets behov och att det finns goda möjligheter till vidareutbildning varefter behoven uppstår. Tillgång till rätt kompetens, på rätt plats och i rätt tid är en förutsättning

Viktiga åtgärder för tillväxt i svenska små och medelstora företag

Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* visar att sju av tio små och medelstora företag vill växa. Företagen får också ange faktorer som är mycket viktiga för att de ska kunna växa. Då lyfter man framför allt fram nya försäljningskanaler och utveckling av nya varor eller tjänster. Andra viktiga tillväxtåtgärder är ökad marknadsföring och intern kompetensutveckling.

Internationalisering är viktigt för att företagen ska få större marknader att agera på. En klar majoritet av svenska små och medelstora företag är dock främst inriktade på den inhemska marknaden, men ju större företag desto vanligare att det agerar på en internationell marknad. Bland hindren för internationalisering listar företagen brist på resurser, kostnader för internationalisering brist på kontakter och nätverk.

för att företag ska kunna ta nästa steg i sin utveckling och realisera sin tillväxtpotential.

Förslag för att säkerställa att näringslivet har rätt kompetens

Sverige har en generellt sett välutbildad befolkning men näringslivet har ändå problem att hitta rätt kompetens. Förändringstakten är hög och vårt arbetsliv kräver allt större flexibilitet av utbildningssystemet. Hur kan utbildningssystemet ge fler chansen att utbilda om sig, till yrken som näringslivet har behov av? Tillväxtverket har i rapporten *Vägar, omvägar och återvändsgränder i utbildningssystemet* gjort en genomgång av utbildningssystemet utifrån detta perspektiv och kommer med förslag på lösningar:

Prioritera bristutbildningar

- Plats bör erbjudas inom Komvux till personer som läser till ett bristyrke (även för personer som normalt inte prioriteras inom Komvux pga. att de redan har en längre utbildning).
- Utbildningar till bristyrken bör ges även om de studerande är för få.
- Vissa grupper som idag inte har rätt till studiemedel bör få det om de ska studera till ett bristyrke.

Förslag för ett utbildningssystem som är i fas med företagens behov

- Det behövs fler och bättre fungerande lärcentra.
- Utbildningsanordnarna behöver större incitament att anpassa utbildningarna efter näringslivets behov.
- Det ska vara möjligt att tillgodoräkna sig folkhögskoleutbildning vid ansökan till Komvux.
- Högskolorna bör få i uppdrag att verka för livslångt lärande och samverka med näringslivet om innehållet i utbildningarna.

Genomförande

Affärsutveckling

Åtterrapporeringskrav 1.1

Vilka insatser har myndigheten genomfört för att främja affärsutveckling hos små och medelstora företag genom förberedelse för internationalisering

1.1

Det svenska näringslivet är alltmer internationaliserat men det finns regionala skillnader. Stockholms näringsliv är mycket väl integrerat internationellt med förekomsten av multinationella företag, medan andra städer, såsom Göteborg, och mindre städer, är mindre internationaliserade än motsvarande städer i många andra länder. Tillväxtverket gjorde flera insatser under 2017 som dels förbättrade företagens utgångsläge genom ökade *kunskaper*, dels underlättade genom att erbjuda *nätverk* och *finansiering*.

Information om offentligt stöd

Det offentliga stödet för internationalisering nyttjas av relativt få företag. Arbete med att informera och effektivisera de offentliga insatserna är en allt viktigare del i internationaliseringsarbetet. Uppdraget att etablera och samordna regionala exportcentra är en av de viktigaste insatserna med detta syfte och banar väg för ett effektivare, mer samordnat och mer tillgängligt främjande för små och medelstora företag. Intresset var stort under året och uppdraget växer nu till att omfatta alla Sveriges län.

Regionala exportcentra kompletteras med "en väg in" för digital information om import och export på verksamt.se/utland. Under 2017 låg vårt fokus på att kommunicera innehållet på webbplatsen genom digital annonsering, fysiska möten, nyhetsbrev och sociala medier. Vi påbörjade också arbetet med att ge en översiktlig, stegvis, bild av exportprocessen. Mer detaljer om detta finns på sid 55.

Förberedelse för internationalisering och affärssamarbeten

Med hjälp av affärsutvecklingscheckar för internationalisering kunde företag under 2017 förbereda sig för internationella marknader. Tillväxtverket fördelade medel till regioner och medelstilldelningen bygger på rekommendationer från regionala bedömningsgrupper. Bedömningsgrupperna är ett bra exempel på samordning av det offentliga främjandet. Samarbetet i grupperna bidrar också till att stärka processen med att upprätta de regionala exportcentra. Detaljer om genomförandet av affärsutvecklingscheckar finns på sid 24.

Med hjälp av Enterprise Europe Network (EEN) har små och medelstora företag fått hjälp att hitta internationella affärssamarbeten samt fått rådgivning och stöd inom till exempel EU-regler och innovationsutveckling. Tillväxtverket är nationell koordinator för 14 svenska regionala noder och vi kan på så sätt arbeta strategiskt med att skapa plattformar för internationalisering med andra internationella, nationella och regionala aktörer. Våra samarbetsparter i EEN spelade under året en viktig roll i programmet affärsutvecklingscheckar för

14

Tillväxtverket är nationell koordinator för 14 svenska regionala noder

internationalisering, genom att medverka i de regionala bedömningsgrupper som tagit ställning till projektansökningar. Vi har också samverkat med fem av dessa aktörer kring EU SME Support för att öka deltagandet i Horisont 2020-projekt som genomförs i internationella partnerskap. Mer detaljer om genomförandet av EEN finns på sid 18.

Genom Startup-Sweden når Tillväxtverket landets mest lovande digitala startups i syfte att ge dem tillgång till nätverk, kompetens, förebilder och investerare. Startup-bolagen har ofta redan från början en affärsmodell som möjliggör en snabb internationalisering. För att underlätta för dessa bolag genomförde vi fyra internationella event där totalt 56 bolag valdes ut att delta. Mer detaljer om genomförandet Startup-Sweden finns på sid 23.

Genom programmet kompetensutveckling för tillväxt i små företag bidrog myndigheten till ökad kunskap om internationalisering i skeden där mindre företag behöver utveckla sina strategier. En första utvärdering av en satsning för internationaliseringskompetens 2016–2017 visar bland annat att flera av projekten utvecklade nyskapande metoder för att förbereda småföretagen för internationalisering. Mer detaljer om programmet finns på sid 19.

Export av svensk miljöteknik

Swedish Cleantech är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag och drivs av Tillväxtverket tillsammans med ett 30-tal myndigheter, bransch- och intresseorganisationer och regionala aktörer. Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling och innovation inom miljöteknik, men få företag klarar av de stora utmaningarna med att gå direkt från en innovation till kommersialisering och exportframgångarna har därför inte varit tillfredsställande. Genom webbplatsen kan företag förbereda sig för export genom att de får samlad tillgång till kunskap, finansiering och nätverk. Vid slutet av 2017 fanns över 630 gröna svenska företag representerade på webbplatsens företagslista på svenska och engelska. Intresset för svensk miljöteknik mätt i antalet besökare på webbplatsen har ökat med 55 procent sedan 2016 och är nu uppe i totalt 73 000. Mer detaljer om genomförandet av Swedish Cleantech finns på sid 58

Genom programmet Demo Miljö får miljöteknikföretag fotfäste på nya marknader och kan bidra med nya lösningar på miljö- och klimatproblem som kan minska fattigdom i utvecklingsländer. Programmet hade två ansökningsomgångar under 2017 och beviljade finansiering till projekt som bidrar till att lösa samhällsutmaningar i utvecklingsländer inom områdena energi, avfallshantering och sanitet. Mer detaljer om genomförandet av Demo Miljö finns på sid 20.

Resebidrag för export inom den kreativa och kulturella sektorn

Företag inom den kreativa och kulturella sektorn utgörs främst av mikroföretag som ofta saknar resurser för internationalisering. Här fyller mellanledet i form av exempelvis agenter, gallerier och förlag en viktig funktion i att underlätta kontakter och internationell exponering. Tillväxtverket gör därför bland annat tillsammans med Statens kulturråd ett försök med exportstöd i form av resebidrag till professionella mellanledsfunktioner. Våra båda myndigheters effektmål för samarbetet är att via dessa mellanledsfunktioner koppla samman enskilda

mikroföretag i Sverige med marknader utomlands. Mer detaljer om genomförandet finns på sid 41.

EU-medel för internationalisering i små och medelstora företag

De regionala strukturfondsprogrammen som förvaltas av Tillväxtverket möjliggör projekt för internationalisering, främst inom det tematiska målet om att öka konkurrenskraften i små och medelstora företag. Fram till och med 2017 hade ett antal projekt beviljats som helt eller delvis syftar till en ökad internationalisering. Projekten leds framför allt av offentliga främjarorganisationer eller kluster och teknikparker.

EU-medel bidrar också till internationalisering genom programmen för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). Projekten inom programmen genomförs alltid i internationella partnerskap. Framför allt inom målet innovation och målet att öka konkurrenskraft i små och medelstora företag genomförs projekt som på olika sätt bidrar till internationalisering, även om företagen sällan deltar direkt i projekten. Hösten 2017 pågick flera projekt inom de två målen.

Internationalisering via kluster och innovationsmiljöer

Innovation Express är ett program som syftar till att stärka internationaliseringen i små och medelstora företag via kluster och innovationsmiljöer. Varje år ordnar man ett matchmaking-möte för att hjälpa klusterorganisationer att hitta relevanta samarbetspartners. På matchmakingen i Stuttgart 2017 deltog 175 kluster från 30 länder. Mer detaljer om genomförandet av Innovation Express finns på sid 20.

Enterprise Europe Network

Nätverket Enterprise Europe Network (EEN) ger stöd till små och medelstora företag, framför allt när det gäller internationalisering, och det bidrar därmed till ökad tillväxt och förnyelse i företag.

Den verksamhet som marknadsförs genom EEN finansieras med medel från Tillväxtverket, COSME (EU:s ramprogram för konkurrenskraft) och Horisont 2020 (EU:s innovations- och forskningsprogram). EEN ingår alltså i två av EU:s ramprogram för perioden 2014–2020.

Tillväxtverket koordinerar EEN i Sverige. Bakom EEN i Sverige står 14 nationella och regionala näringslivsorganisationer, däribland Almi Företagspartner och flera forskningsinstitut. Nätverket har tjänster inom följande tre områden:

- Fördjupad rådgivning om EU-regler, internationalisering, EU-finansiering, import, export etc. År 2017 fick 712 företag denna typ av hjälp från EEN.
- Hjälp att hitta internationella affärssamarbeten, till exempel med distributörer och agenter eller samarbeten som rör teknik och forskning samt annan nivåhöjande insats (t.ex. extern finansiering). År 2017 skapades 163 internationella affärssamarbeten och nivåhöjande insatser.
- Innovationscoaching till små och medelstora företag som vill utveckla affärsidéer och ta vara på sin innovationsförmåga. År 2017 fick 51 företag olika typer av coaching kring innovationer.

- Våra samarbetsparter i EEN spelade även en viktig roll i programmet affärsutvecklingscheckar för internationalisering under året, genom att medverka i de regionala bedömningsgrupper som tagit ställning till projektansökningar. Läs mer om programmet på sida 18.
- EEN har också varit aktivt i regeringsuppdraget för regionalt exportcentrum. Läs mer om uppdraget på sida 18.
- Tillväxtverket och fem av aktörerna bakom EEN samverkar även kring EU SME Support – ett supportkontor med uppgift att öka små och medelstora företags deltagande i Horisont 2020-projekt. Kontoret drivs av Research Institutes of Sweden (RISE) som består av åtta partner, varav fem ingår i EEN. För finansieringen står Tillväxtverket och Vinnova. Under 2017 fick 220 företag hjälp att hitta rätt typ av EU-finansiering samt vägledning kring ansökan.

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag

Tillväxtverket initierar och driver insatser för att stödja nyskapande metoder, arbetssätt och verktyg för affärsutveckling. Insatserna ska leda till ny och ökad kunskap och kompetens med syftet att stärka svenska tillväxtföretags internationella konkurrenskraft och utveckla verksamheten hos företagsfrämjande aktörer.

År 2017 hade programmet tre huvudspår:

- Internationaliseringskompetens,
- Affärsjuridisk kompetens för internationalisering och digitalisering
- Produktionslyftet.

Under hösten initierade vi en ny insats, Digital kompetens för styrelse och ledning. Det är en fristående fortsättning på den avslutade satsningen Strategiskt styrelsearbete. Vi gav också ut fem publikationer.

Under året genomförde Tillväxtverket fem erfarenhetsträffar tillsammans med projektägare, konsulter och forskare. I mars genomförde vi också ett lärseminarium för att sprida kunskap och erfarenheter från satsningen Strategiskt styrelsearbete 2015–2016. Några slutsatser³ är att kompetensbehovet när det gäller styrelsearbete varierar, bland annat beroende på företagets utvecklingsfas. Många företag förstår inte värdet av ett mer professionellt styrelsearbete. Erbjudandena från offentliga och privata aktörer behöver utvecklas och målgruppsanpassas bättre. Mindre företag hittar inte alltid relevant utbildning och rådgivning. Enligt en effektuppföljning av Strategiskt styrelsearbete anger 69 procent av deltagande företag att företaget infört nya metoder och arbetssätt i styrelse och ledning.

En första utvärdering av satsningen Internationaliseringskompetens 2016–2017 visar bland annat att flera av projekten utvecklade nyskapande metoder för att förbereda småföretagens internationalisering. Förmågan att utveckla och testa metoder är avgörande för resultatspridning och strukturpåverkan. Enligt en uppföljningsenkät till deltagarna har 79,5 procent av respondenterna att företaget fått en ökad kunskap och förmåga till internationalisering genom deltagandet.

Produktionslyftet drivs sedan 2007 för att stärka företags produktionskompetens och finansieras av Tillväxtverket och Vinnova. Årets insatser innebär stöd till 10 små och medelstora företag för genomförande av 18 månader långa utvecklingsprogram och 3 i instegsprogrammet. En utvärdering av Produktionslyftets utvecklingsprogram fram till juni 2016 visar att förbättringarna bland de deltagande företagen främst gäller kvalitativa och organisatoriska faktorer såsom förändringsförmåga, lärande, genomloppstid, kvalitetsnivå och trivsel. Enligt företagsenkäten lever arbetssätt och aktiviteter från deltagandet kvar i många företag. Företagen fortsätter i stor utsträckning också utvecklingsarbetet. Utvärderingen pekar dock på svårigheterna för Produktionslyftet att få regional medfinansiering för sin verksamhet och grundfinansiering är numera ett verksamhetsbidrag från Tillväxtverket. Produktionslyftet bygger på ett kvalitetssäkrat och standardiserat koncept med en nationell koordinering. Samtidigt finns andra incitament för regionala utvecklingsinsatser riktade till små- och medelstora företag.

LÄS MER

[Strategiskt styrelsekompetens. Rapport 0215](#)

[Den affärsjuridiska tillväxtresan. Rapport 0216](#)

Innovation Express

Innovation Express är ett program som syftar till att stärka internationaliseringen i små och medelstora företag via kluster och innovationsmiljöer. Sökande kan få max 500 000 kronor i bidrag för att samarbeta med parter i andra länder, framförallt i Östersjöregionen. Respektive lands nationella myndigheter finansierar deltagandet från det egna landet. I Sverige finansierade Tillväxtverket svenska projekt 2016.

Varje år ordnas ett match-making-möte, för att hjälpa klusterorganisationer att hitta relevanta samarbetspartners. På matchmakingen i Stuttgart 2017 deltog 175 kluster från 30 länder. Totalt ägde 600 kluster-tillkluster-möten rum.

I januari 2017 startade fem projekt som Tillväxtverket beviljat. Dessa handlade om innovativa vattenlösningar, miljösäker och hållbar stadsutveckling, hållbarhet inom möbelindustrin och nya affärsmodeller inom textil och mode (cirkulär ekonomi). Sammanlagt deltar ett 40-tal företag i olika aktiviteter för att främja internationalisering tillsammans med klusterledningarna. Projekten avslutas vid halvårsskiftet 2018.

Under året slutredovisades också fem projekt som startade i januari 2016. Den gemensamma utvärderingen är inte färdigställd än, men den preliminära utvärderingen tyder på positiva resultat för företagen i form av nya kontakter, partner och kommersiella möjligheter.

Demo Miljö III

Programmet Demo Miljö är ett externt uppdrag som är finansierat av Sida. Programmet har två syften: att ge miljöteknikföretag fotfäste på nya marknader och att bidra till nya lösningar på miljö- och klimatproblem som kan minska fattigdom i utvecklingsländer. Under 2017 ökade antalet länder där programmet stödjer projekt. De fjorton utvecklingsländer som ingår i programmet har valts ut i samarbete med Sida.

Under året genomförde Tillväxtverket två ansökningsomgångar. Totalt ansökte 86 företag varav 17 beviljades finansiering till ett värde av 11 miljoner kronor. Programmet har beviljat finansiering till projekt som bidrar till att lösa samhällsutmaningar i utvecklingsländer inom områdena energi, avfallshantering och sanitet. Under året har 9 projekt slutrapporterat till oss, alla projekt under kategorin planeringsbidrag. Inga demonstrationsprojekt har ännu slutrapporterat.

För att informera om Tillväxtverkets erbjudande till miljöteknikföretag genomförde vi workshops och seminarier tillsammans med utlandsmyndigheter i Mocambique, Bolivia och Moldavien. Vi informerade även om programmet på olika ambassader i Stockholm och arrangerade två workshops i Tillväxtverkets lokaler med fokus på Colombia, Bolivia och Guatemala. Vi deltog även vid flera externa events så som Smart Cities, Bangladesh Business Council och Branding Africa.

Under året utvärderades Demo Miljö's programomgångar av en extern konsult och resultatet redovisades i rapporten "Effektutvärdering av Demo Miljö 2007-2016". Utvärderingen visar att Demo Miljö bidrar till det övergripande syftet om minskad negativ miljöpåverkan. Genom minskad negativ påverkan på miljön och minskade hälsorisker bidrar Demo Miljö till bättre villkor för människor som lever i fattigdom. De projekt som lyckats integrera en affärsmodell och värdekedja runt teknologin har haft störst påverkan på fattigdom.

Genomförande av Sveriges exportstrategi

Regeringen lanserade i september 2015 en exportstrategi med syfte att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader och öka antalet exporterande företag. Strategin innehåller 22 insatsområden som ska möta de utmaningar svenska företag står inför. Tillväxtverket har aktivt bidragit till ett antal av exportstrategins insatsområden.

Team Sweden samlar relevanta myndigheter och organisationer för att bidra till en bättre samordning av statens stöd till export och internationalisering. Tillväxtverket deltog under året tillsammans med 18 andra myndigheter i Team Swedens samordningsgrupp. Vi var också aktiva i några av de undergrupper som etablerats, Team Sweden investeringar, Team Sweden kulturella och kreativa näringar, Team Sweden livsmedel och Team Sweden smart cities. Samarbetet i grupperna har i de flesta fall funnit sin form och bidrar till helhetsperspektiv och samordning.

Inom insatsområde 3 i strategin, regionala exportcentra, har Tillväxtverket haft i uppdrag från regeringen att samordna etableringen av regionala exportcentra i sex län i Sverige. Genom en väg in till statens stöd till export och internationalisering på regional nivå förenklar vi för företag och underlättar samordning. De regionala exportcentra ska också resultera i att företag inom en arbetsdag (24 timmar) hittar fram till rätt person i rätt organisation med sin fråga eller sitt problem. Det finns intresse från de flesta län att etablera ett regionalt exportcentrum och två ytterligare invigdes under året.

Inom exportstrategins insatsområde 4 har vi i uppdrag att skapa en samlad digital ingång till information om export och internationalisering

11 miljoner

kronor i beviljade medel

på verksamt.se. Genomförandet av det uppdraget att beskrivs i avsnittet information och tjänster.

Uppdrag regionala exportcentra

Tillväxtverket fick i mars 2016 regeringens uppdrag att samordna inrättandet av regionala exportcentra i sex utpekade regioner: Skåne, Kronoberg, Östergötland, Västra Götaland, Dalarna och Västerbotten. Regionala exportcentra erbjuder företag stöd för internationalisering eller exportsatsningar så att företagen lättare ska hitta rätt bland offentliga aktörer inom området.

Arbetet leds av de regionalt utvecklingsansvariga i respektive region med medverkan av offentligt finansierade främjandeaktörer. Uppdraget finansierades under 2017 med sju miljoner kronor och ska redovisas till regeringen 28 februari 2018. Tillväxtverket beviljade projektmedel till utvecklingsansvariga i de sex utpekade regionerna. Projekten ska på olika sätt öka samverkan och kunskap om främjandesystemets erbjudanden och aktörernas arbete, i syfte att öka samarbetet för internationaliseringsfrämjande. Projekten ska även resultera i att företagen kommer fram med sin fråga eller sitt problem till rätt person i rätt organisation inom en arbetsdag (24 timmar).

Tillväxtverket har tillsammans med regionerna och främjandesystemet fortsatt att utveckla den fysiska vägledningen och rådgivningen med digitala verktyg på verksamt.se.

Under året invigdes två regionala exportcenter, Örebro och Gävleborg och nio regioner har anmält intresse för att bilda ett regionalt exportcenter. Under året träffades strategigruppen, bestående av de regionalt utvecklingsansvariga i de sex pilotlänen, elva gånger. Nationella styrgruppen för projektet genomförde sju protokollförda möten. Under våren genomförde vi även en aktörsdag med fokus på erfarenhetsutbyte med 34 deltagare från de sex utpekade regionerna. Dessutom ordnade vi workshops med regioner som redan har regionalt exportcenter eller är på väg att bilda ett sådant.

Totalt 52 procent av företagen som kom i kontakt med de utpekade aktörerna i regionerna blev av främjarna hänvisade till rätt person och organisation. Denna mätning genomfördes i början av etableringen av regionala exportcenter och kommer att följas upp under Q1 2018. Under året genomförde alla deltagande regioner gemensamma aktiviteter för företag och utpekade aktörer inom regeringsuppdraget. Förutom dem deltar även andra offentligt finansierade aktörer i dessa aktiviteter, exempelvis handelskamrar och science Parks.

52 %

blev av främjarna hänvisade till rätt person och organisation.

Åtterrporteringskrav 1.1

Hur arbetar myndigheten för att utveckla tjänster, information och kommunikation för att möta behov hos växande företag, i synnerhet unga snabbväxande företag med internationell potential.

1.1

Tillväxtverket fortsätter att utveckla och utforma tjänster och kommunikation för att kunna nå de små och medelstora växande företag som med stor sannolikhet är de som kommer att skapa framtidens exportframgångar och majoriteten av framtidens arbetstillfällen. Det finns

ett behov att anpassa det offentliga främjandet så att de här företagen kan få stöd att utvecklas oavsett var de finns i landet.

Kommunikationsarbetet har fortsatt att utvecklas för att genom nya kanaler nå ut till unga, växande företag. Det digitala erbjudandet inom verksamt.se/utland har fortsatt att byggas ut och arbete har inletts med att utveckla digitala verktyg för att underlätta för företag att hitta rätt i det offentliga främjandet, något som är av särskild vikt för små och nystartade företag.

Under året har Tillväxtverket gett verksamhetsbidrag till Swedish Incubators and Science Parks (SISP) för att stötta förnyelse av inkubatorer och science parks. Som en del i verksamhetsbidraget ska SISP stötta Tillväxtverket i arbetet med programmet Startup Sweden, bl.a. genom att underlätta och sprida kommunikationen med företagen i inkubator och teknikparker runtom i Sverige.

Insatser såsom Startup-Sweden siktar på nystartade och digitala företag och ökar vår synlighet i allmänhet mot den här gruppen företag. Startup-Sweden är också utformat efter dessa företags behov av kunskap och nätverk snarare än offentlig finansiering. Företagen förbereds för en internationell marknad och möjlighet till finansiering från privata investerare som kan tillföra långsiktighet, affärskunskap och kontakter.

Genom ett långsiktigt stöd och engagemang för kulturella och kreativa näringar har vi också stor kunskap och kanaler att nå ut till bolag inom t.ex. mode, musik, dataspel och design.

Start-up Sweden

Entreprenörskap är fördelat över hela Sverige men inte möjligheterna. Därför har Tillväxtverket initierat Startup-Sweden som riktar sig till landets mest lovande digitala startups i syfte att ge dem tillgång till nätverk, kompetens, förebilder och investerare.

Under 2017 genomförde Tillväxtverket fyra veckolånga internat, *boot camps*, i Tillväxtverkets lokaler på Södermalm i Stockholm. I varje boot camp deltog tio startups från hela landet. De hade valts ut av en extern bedömningsgrupp bestående av privata och offentliga investerare, inkubatorer och nyckelpersoner på den svenska startup-scenen.

Två av omgångarna var särskilt inriktade på "gaming" respektive "socialt entreprenörskap" och de övriga två var allmänna omgångar som var öppna för samtliga industrier. Alla deltagarna angav att de kan tänka sig att rekommendera andra att söka till programmet.

För att hjälpa svenska startup-företag ut på en internationell marknad genomförde vi även fyra internationella event tillsammans med främst Business Sweden och Svenska handelskammaren i både London och New York. Totalt valdes 56 bolag ut att delta. Samtliga deltagande bolag angav att de kan tänka sig att rekommendera andra bolag att söka till våra internationella event.

Året avslutades med vår nu årliga demodag tillika Sveriges största startup-event för startups och investerare med över 655 startups, 206 investerare och totalt över 1 584 deltagare från hela Sverige.

1 584

deltagare från hela Sverige.

Sedan Startup-Sweden startade 2016 har 80 startups deltagit på våra åtta boot camps, 160 har följt med oss ut på internationella marknader och över 5000 personer deltog på våra DemoDays 2016 och 2017. Total budget för satsningen har uppgått till 6,5 miljoner kronor, 2,5 miljoner kronor 2016 och 4 miljoner kronor 2017. Över 75 miljoner i riskkapital har investerats i enbart våra 80 bolag från olika boot camp, varav 35 miljoner kronor är direkt kopplade till programmet.

Affärsutvecklingscheckar för digitalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckar för digitalisering är att öka konkurrenskraften och förnyelsen i små företag i Sverige genom digitalisering.

Insatsen genomförs i 18 regioner och under 2017 beslutade vi om totalt 88,3 miljoner kronor till regionerna. Av dessa medel beslutades det stöd till 302 företag pågår totalt 59,9 miljoner kronor. Regionerna beviljades medel i januari 2017 och projekten ska vara slutförda senast i november 2018.

Affärsutvecklingscheckar för digitalisering har samma upplägg som Tillväxtverkets affärsutvecklingscheckar för internationalisering. De regionala aktörer som är beslutande myndighet gällande företagsstöd inom anslag 1:1 hanterar intresseanmälningar, beslut och utbetalningar. Under 2017 genomfördes två erfarenhetsträffar med regionala aktörer, se avsnittet affärsutvecklingscheckar för internationalisering.

Ramböll Management gjorde en processutvärdering under 2017 med syfte att ge rekommendationer för hur en fortsättning av programmet bör utformas. Den visar att genomströmningen av nya företag till checkarna behöver öka.

Under 2017 slutfördes 60 projekt och resultaten från slutenkäterna visar följande:

- 75 procent (mål 90 procent) av företagen har vid projektslut en färdig strategi för hur de ska arbeta med digitalisering.
- 78,6 procent (mål 70 procent) har implementerat en ny eller utvecklad digital lösning vid projektslutet.
- 100 procent (mål 70 procent) instämmer eller instämmer helt i att insatsen har bidragit till att öka företagets konkurrenskraft.

Affärsutvecklingscheckar för internationalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckarna för internationalisering är att främja små företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft genom internationalisering.

Sedan september 2015 är det regionerna som utlyser medlen och fattar beslut, inom den budget som Tillväxtverket beviljat. Vår roll kan beskrivas som systemansvarig/koordinator, med fokus på genomförande, kvalitet och utvärdering.

Under 2017 genomfördes två erfarenhetsmöten med regionerna och 72 bedömningsmöten ute i regionerna. På erfarenhetsmötena genomfördes kompetenshövande insatser inom digital transformation, digital

100 %

instämmer eller instämmer helt i att insatsen har bidragit till att öka företagets konkurrenskraft.

▲ PRESTATION

marknadsföring och internationalisering som är kopplade till den asiatiska marknaden.

Beslut om affärsutvecklingscheckar i regionen föregås av en rekommendation från regionala bedömningsgrupper. Dessa består av regionala representanter från organisationer som arbetar med att främja internationalisering i företag, till exempel Enterprise Europe Network, ALMI, Business Sweden och Exportkreditnämnden (EKN). Tillväxtverket medverkar aktivt i bedömningsgrupperna.

Under 2017 beslutade Tillväxtverket om medel till 18 regioner på sammanlagt 113 miljoner kronor, varav 52,5 miljoner avser 2018 års budget. Av denna summa är 62,1 miljoner kronor företagsstöd i form av affärsutvecklingscheckar för internationalisering till 274 företag.

Totalt 257 projekt slutfördes 2017 och resultaten från besvarade enkäter visar följande:

- 80,2 procent (mål 90 procent) av företagen har vid projektslutet en färdig internationaliseringsstrategi.
- 98 procent instämmer eller instämmer helt i att stödet fått positiv effekt på företaget.
- 96 procent (mål 70 procent) instämmer eller instämmer helt i att insatsen har bidragit till att öka företagets konkurrenskraft.
- 40 procent av företagen projektanställde personal och angav att 75 procent av dessa personer kommer att vara kvar i företaget efter projektets slut.

Gröna affärsutvecklingscheckar

Affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt syftade till att stödja små miljöteknikföretags förberedelser för att komma ut på internationella marknader. Företagen kunde söka 50 000 till 250 000 kronor för att köpa konsulttjänster eller anställa någon som skulle arbeta med insatsen. De stod själva för 50 procent av kostnaden.

Under första kvartalet 2017 erbjöd Tillväxtverket gröna affärsutvecklingscheckar för internationalisering och affärsutveckling på hemmamarknaden. Checkarna riktades mot miljöteknikföretag i 15 län. Vi beviljade stöd för 2,3 miljoner kronor till sammanlagt 22 företag. Eftersom stödet hade många likheter med internationaliseringscheckarna avslutades vårt särskilda fokus mot miljöteknikföretag som istället kunde söka stöd genom affärsutvecklingscheckar för internationalisering.

Affärsutvecklingscheckar för grön tillväxt genomfördes i samverkan med programmet Affärsutvecklingscheckar för internationalisering.

Checkar för hållbara och effektiva transporter

Tillväxtverket genomförde under hösten en pilotsatsning för hållbara och effektiva transporter. Ett syfte var att effektivare transportlösningar kan öka företagets konkurrenskraft och samtidigt minska miljö- och klimatpåverkan. Ett annat syfte var att få fram ett kunskapsunderlag om företagets villkor och förutsättningar när det gäller effektiva transporter.

Checkarna riktade sig till små företag inom tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen. Företagen sökte konsultcheckar för extern kompetens

inom logistik och transport. Elva företag beviljades checkar om cirka 1 miljon kronor. Exempel på insatser var att införa nya logistiklösningar, samordnade transporter och utreda möjlighet till kombitransporter.

Transportbidrag

Transportbidrag är ett regionalpolitiskt företagsstöd som riktar sig till tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen. Bidraget ska dels kompensera för kostnadsnackdelar, dels stimulera till en ökad förädlingsgrad.

År 2017 fattade Tillväxtverket totalt 1 068 beslut om transportbidrag, ca 396 miljoner kronor betalades ut. Det är en ökning jämfört med de senaste åren. Ungefär 520 företag fick bidrag i olika omfattning och majoriteten av dessa är mikroföretag eller små företag. Störst andel av bidraget gick till trävaruindustrin, md bland annat sågverk, tillverkning av monteringsfärdiga småhus och snickerier.

I genomsnitt har transportbidraget kompenserat för ca 27 procent av företagens bidragsberättigade kostnader. I enkät frågade vi bland annat företagen om de ser transportbidraget som en stimulans för förhöjd förädlingsgrad. Ungefär 84 procent av företagen som svarade på frågan (316 företag) instämde helt, till stor del eller delvis med det påståendet.

LÄS MER

[Finansiering för regional tillväxt 2016, rapport 0224](#)

Kapitalförsörjning

Riskkapital

Fonderna för programperioden 2007–2013 och 2014–2020 rapporterar sin verksamhet till Tillväxtverket två gånger per år. Den senaste rapporteringen gällde verksamheten till och med den 30 juni 2017. Nästa rapporteringstillfälle är den 30 mars 2018 och omfattar då verksamheten för hela 2017.

Fond 2007–2013

För programperioden 2007–2013 uppgår fondens storlek, summan av det bokförda värdet och likvida medel, per 30 juni 2017 till 1 005 miljoner kronor. Summa revolverande medel och anskaffningsvärdet fram till samma tidpunkt uppgår till 559,2 respektive 602,9 miljoner kronor. Med revolverande medel avses de medel som uppstår då fonden realiserar aktier i portföljföretag och dessa medel återförs till fonden.

Fond 2014–2020

De riskkapitalsatsningar som genomförs med ERUF medel och Tillväxtverket som förvaltande myndighet i den här programperioden är 8 regionala fonder samt gröna fonden och fond-i-fonden som förvaltas av Europeiska Investeringsfonden (EIF).

Fond 2014–2020	Investerat kapital rapporterat per 170630	Förvaltningsarvode 170630	Utbetalt kapital ERUF tom 171231	Utbetalt kapital övrigt tom 171231
Skåne Blekinge	36 098 874 kr	8 082 141 kr	50 000 000 kr	2 500 000 kr
Småland Öarna	16 066 218 kr	3 152 749 kr	15 750 000 kr	1 500 000 kr
Västsvrige	33 615 517 kr	6 486 216 kr	30 000 000 kr	0 kr
Östra Mellansverige	23 918 192 kr	5 711 894 kr	37 500 000 kr	0 kr
Stockholm	24 349 936 kr	3 744 363 kr	40 000 000 kr	0 kr
Norra Mellansverige	14 259 538 kr	3 908 735 kr	18 750 000 kr	0 kr
Mellersta Norrland	15 096 274 kr	4 245 193 kr	18 750 000 kr	0 kr
Övre Norrland	24 442 392 kr	4 020 382 kr	40 000 000 kr	0 kr
Gröna Fonden	0 kr	0	81 250 000 kr	0 kr
SVI	0 kr	2 755 352 kr	48 500 000 kr	48 500 000 kr

Regionala fonder 2014–2020

Almi Investkoncernen förvaltar de riskkapitalfonder som i den här programperioden (2014–2020) finns uppdelade på 8 fonder i hela Sverige. Partnerinvest Norr AB, som förvaltar fonden i Västerbotten och Norrbotten, ägs till 50 procent av Almi Invest AB och 50 procent av Norrlandsfonden. Övriga 7 fonder förvaltas av bolag som ägs till 100 procent av AlmiInvest AB. Syftet med fonderna är att öka det regionala utbudet av riskkapital till små och medelstora företag med tillväxtpotential i tidiga faser. Saminvestering i portföljbolagen sker med privata investerare. Investeringar på upp till 20 miljoner kronor ska göras i små och medelstora företag i tidiga skeden.

Fond II, för programperioden 2014–2020, startade sin verksamhet i alla programområden under Q4 2015. Arbetet med investeringar fungerar bra och efterfrågan är stor. Vid halvårsskiftet hade 143 investeringar genomförts till ett belopp av 188 miljoner kronor. Det totala fondkapitalet i Fond II inklusive medfinansiering är 1 272 miljoner kronor. Småland och Öarna fick sin fond påfylld under 2017 med 6 miljoner kronor för investeringar på Gotland. Investeringsperioden för fond II sträcker sig till 31 december 2021.

Fond 1 från programperioden 2007–2013 är nu inne i förvaltningsfasen och är stängd för nyinvesteringar. Arbetet i fonderna är inriktat på exits, det vill säga att sälja av innehaven i portföljbolagen. Vid behov sker följdinvesteringar i portföljbolagen.

Fond-i-fond 2014–2020

Fond-i-fonden finansierar i första hand nya fondteam som investerar i tidiga skeden. Privata fondteam investerar vanligtvis hellre i senare skeden då riskerna minskar. Europeiska Investeringsfonden (EIF) förvaltar fonden. Fond-i-fonden fick namnet Swedish Venture Initiative (SVI) och finansieras av ERUF, Tillväxtverket och EIF. EIF har genomfört en utlysning för att välja de team som SVI ska finansiera. De team som valdes ut var Luminar Ventures, Spintop Ventures och Moor Capital.

Spintop Ventures är inriktade på teknikbolag. Moor investerar i teknikbolag som driver digital transformation inom bland annat media, e-hälsa och fintech. Luminar Ventures riktar sig mot företag som satsar på

att förändra traditionella branscher genom digital teknik och innovationer.

De tre fonderna kommer att möjliggöra att minst 1 miljard kronor investeras i tidiga skeden i små och medelstora företag med tillväxtpotential.

Gröna fonden 2014–2020

ALMI Greentech AB som fick uppdraget att förvalta gröna fondens 650 miljoner kronor anställde under 2017 en VD som startade upp verksamheten. Ytterligare rekryteringar av personal pågår. Den första investeringen beslutades i december 2017.

Öppet näringsliv

Åtterrporteringskrav 1.2

Hur myndigheten arbetar för att främja en mångfald av företag och företagare avseende nystart och utveckling samt företagets tillväxt.

1.2

Insatsområdet *Ett öppet näringsliv* syftar till att alla ska få bättre möjligheter att förverkliga sina affärsidéer och på så vis bidra till stärkt innovationsförmåga och konkurrenskraft, oavsett bakgrund och erfarenheter. Tillväxtverket har under lång tid haft flera uppdrag som syftar till att skapa företagande på lika villkor. Genom dessa uppdrag har vi byggt upp kunskap och erfarenhet om vad som krävs för att olika grupper ska kunna driva och utveckla företag. Strategin "Öppna upp! Nationell strategi för ett företagande på lika villkor" är vägledande för arbetet.

Inom insatsområdet *Ett öppet näringsliv* arbetade vi under året främst utifrån följande regeringsuppdrag:

- Uppdrag att utarbeta och genomföra nationellt program för sysselsättningsfrämjande insatser genom arbetsintegrerande sociala företag
- Uppdrag att utveckla och stödja arbetet för Jämställd regional tillväxt
- Följa upp och stödja det fortsatta regionala arbetet för integration och mångfald i tillväxtarbetet.
- Socialt entreprenörskap

Inom ramen för området hanterar vi även verksamhetsbidragen för NyföretagarCentrum, IFS och Coompanion och utvecklar dialogen mellan de rådgivarorganisationer som fått verksamhetsbidrag (Drivhuset, Business Challenge, Venture Cup, Coompanion, Nyföretagarcentrum och IFS). Även Almi bjuds in till dialogerna. Tillväxtverket arrangerade två gemensamma möten för diskussion och erfarenhetsutbyte under 2017. Syftet var att öka organisationernas samverkan, framför allt kring hur alla ska få de skapar bättre förutsättningar att förverkliga sina affärsidéer, utifrån olika affärsmodeller och i olika företagsformer. Mötena resulterade även i samverkan kring andra frågor, exempelvis uppföljningssystem och den nya datalagen GDPR.

Tillväxtverket genomförde även en workshop vid ett nationellt möte för Coompanion utifrån strategin Öppna upp!

Ett öppet näringsliv har även bidragit till arbetet med regeringsuppdraget "Uppdrag att utveckla företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö/klimat". Uppdraget går tydligt i linje med strategin Öppna upp!

Arbetsintegrerande sociala företag

Arbetsintegrerande sociala företag driver näringsverksamhet samtidigt som de använder arbete och delaktighet för att människor med en svag förankring på arbetsmarknaden ska integreras i arbetsliv och samhälle. Tillväxtverket har under många år på olika sätt lämnat stöd till utveckling av sektorn.

Tillväxtverket har 2016–2018 ett regeringsuppdrag i samråd med Arbetsförmedlingen som omfattar totalt 60 miljoner kronor. Uppdragets insatser startade under 2016 och målet är att skapa möjligheter till arbete för personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa.

Under 2017 tog arbetet fart och en rad insatser genomförs för att stärka de arbetsintegrerande sociala företagen. Hela uppdraget utvärderas av Sweco.

Tolv regionalt utvecklingsansvariga tilldelades projektmedel för att genomföra insatser enligt den handlingsplan som regionerna tog fram under 2016. Projekten är inriktade på att stärka samverkan mellan företagen och mellan företagen, offentliga aktörer och näringslivet samt på att integrera arbetsintegrerande sociala företag i regionernas ordinarie näringslivsinsatser. Projekten genomförs i Skåne, Kronoberg, Kalmar, Jönköping, Västra Götaland, Östergötland, Örebro, Gävleborg, Dalarna, Jämtland/Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten och de pågår till oktober 2018.

Sex projekt ska öka de arbetsintegrerande sociala företagens bidrag när det gäller att stödja nyanlända och långtidsarbetslösa med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden. I projekten testas modeller och metoder i befintliga företag för att öka möjligheterna att stödja målgruppen. Exempel på detta är Stadsmissionens utveckling av MatRätt, restaurang och catering som tar hand om matsvinn, och Samarkand i Dalarna som samverkar med näringslivet för att inrikta de sociala företagen på näringar där det är kompetensbrist.

De arbetsintegrerande sociala företagens affärsutveckling stöts genom checkar för kompetens- och organisationsutveckling, styrelseutbildning, produktutveckling, certifiering med mera. 69 checkar beviljades fram till och med 2017 och aktivitetsmålet för uppdragsperioden 2016 – 2018 är att 75 checkar ska beviljas. I en delrapport skriver Sweco att insatsen möter ett reellt behov hos målgruppen. 83 procent av företagen uppgav en vilja att växa i både omsättning och antal anställa.

För att öka kunskapen om företagens samverkan och utvecklingsmöjligheter tog Tillväxtverket fram en rapport som kartlägger och analyserar samverkansmodeller samt orsaker till att en rad företag i branschen har lagts ned under de senaste åren. Samtidigt finns exempel på företag som utvecklats och anställt. Rapporten visar att företagen behöver en bra samverkan med näringslivet, köpare av

arbetsintegrerande tjänster och andra arbetsintegrerande sociala företag för att bli hållbara. Företagen behöver dessutom ha en hållbar affärsidé på marknaden som kompletterar de arbetsintegrerande tjänsterna. Rapporten presenterades vid ett seminarium på Tillväxtverket..

För att sprida kunskap om arbetsintegrerande sociala företag och regeringsuppdraget utvecklas webbplatsen www.sofisam.se.

Tillväxtverket bidrog till genomförandet av Stora sociala företagsdagen i Göteborg.

Vi håller på att ta fram en svensk standard i samarbete mellan Skoopi, (de sociala företagens intresseorganisation) och SIS, Swedish standards institute. Syftet är att stärka de arbetsintegrerande sociala företagens hållbarhet och kvalitetssäkra företagen.

Socialt entreprenörskap

Tillväxtverket har i uppdrag att främja utvecklingen av och kunskapen om socialt entreprenörskap. I uppdraget ingår att utveckla tjänster, information och kommunikation som möter behoven hos sociala entreprenörer och sociala företag.

Vi ser att socialt entreprenörskap är en allt starkare trend i Sverige. Fortfarande är dock begrepp såsom social innovation, samhällsentreprenörskap, socialt företagande och socialt entreprenörskap inte är helt tydligt definierade och ses inte alltid som en del av näringslivet. Det påverkar hur sociala entreprenörer bemöts.

För att öka kunskapen tog Tillväxtverket fram en rapport om sociala entreprenörers behov av finansiering och rådgivning. Rapporten innehåller även en kartläggning av offentliga och privata aktörer som riktar sig till sociala entreprenörer. Syftet är att rapporten ska fungera som ett underlag för hur Tillväxtverket väljer att prioritera arbetet med att främja utvecklingen av socialt entreprenörskap.

I samband med att rapporten lanserades genomförde vi två seminarier; ett på Social innovation summit i Malmö och ett på Tillväxtverket. Totalt deltog cirka 90 personer, främst sociala entreprenörer och representanter för olika företagsfrämjare. Seminariet på Tillväxtverket webbsändes och har hittills haft cirka 100 visningar.

Vi delfinansierade även den nationella konferensen Social innovation summit som samlar hela bredden av aktörer inom området social innovation och socialt entreprenörskap.

Vi integrerade också våra insatser på det här området i vår satsning Start-up-Sweden Bootcamp, på temat digitala start-ups med affärsidéer som möter sociala och miljömässiga samhällsutmaningar.

Integration och mångfald i tillväxtarbetet

Tillväxtverket har i uppdrag att stödja det fortsatta regionala arbetet för integration och mångfald i tillväxtarbetet genom metodutveckling och spridning av lärande regionala exempel.

Vi integrerade detta arbete i andra uppdrag som rör mångfald och integration för att få större genomslagskraft. Uppdraget Jämställd regional tillväxt som pågår 2016–2018 genomförs med ett intersektionellt

perspektiv (regionerna arbetar utifrån en analys som också inbegriper exempelvis ålder och bakgrund för att få in ett mångfaldsperspektiv när man ser över vilka som får del av tillväxtingsatsningar inom regionen).

Via uppdragen Främja nyanländas företagande och Enkla jobb och enklare vägar till jobb, sprids också metoder och goda exempel till regionerna. Hösten 2017 sammanställde vi exempelvis en pm med de viktigaste lärdomarna hittills från Tillväxtverkets arbete med företagande och integration.

Tillväxtverket har även tagit fram studier och kunskapsunderlag kring nyanlända, integration och företagande som är relevanta för regionerna.

Affärsrådgivning för nyföretagande

Sverige behöver en mångfald av företagare och affärsidéer för att få en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft. Därför har NyföretagarCentrum och IFS Rådgivningscentrum beviljats verksamhetsbidrag för perioden 2017 – 2019 i syfte att bidra till en mångfald av företagare och konkurrenskraftiga företag.

Stiftelsen NyföretagarCentrum

Stiftelsen NyföretagarCentrum Sverige är moderorganisation för ca 90 lokala nyföretagarcentrum runt om i landet. De lokala centrumen arbetar för att främja entreprenörskap och livskraftiga företag genom att erbjuda kostnadsfri rådgivning till personer som vill starta eget.

Verksamhetsbidraget går endast till den centrala organisationens samordnande verksamhet.

Under 2017 användes verksamhetsstödet bland annat till att metodutveckla och kvalitetssäkra lokala nyföretagarcentrum genom att ta fram informationsmaterial, rådgivarverktyg och IT-stöd samt arbete för ökat erfarenhetsutbyte. Samtliga aktiviteter syftar till att lokala nyföretagarcentrum ska kunna ge ett gott stöd till den som startar ett eget företag.

Vi bedömer att det koordinerande arbete som Stiftelsen NyföretagarCentrum utför har haft stor betydelse för att verksamheten lokalt och regionalt fungerade effektivt och med god kvalitet. Verksamhetsbidraget och den långsiktiga samverkan mellan Tillväxtverket och NyföretagarCentrum har bidragit till att fler ser på möjligheten att starta företag.

IFS Rådgivningscentrum

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum beviljades 2017 ett verksamhetsbidrag för att utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, tillväxt och utveckling i företag som drivs av personer med utländsk bakgrund i hela landet. I samarbete med Almi erbjuder IFS en rikstäckande rådgivning till målgruppen på olika språk.

Under året användes bidraget bland annat till att delfinansiera studien Kommunbarometern om kommunala insatser för att stärka företagare med utländsk bakgrund, och ge ut priset *Årets Nybyggare*. De samlade insatserna syftar till att öka kunskapen om och förändra attityder till företagare med utländsk bakgrund.

Vi bedömer att det koordinerande arbete som IFS Rådgivnings-centrum utfört har haft betydelse för att upprätthålla en god kunskap om betydelsen av det företagande som personer med utländsk bakgrund står för.

Förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och science parks

Inkubatorer och science parks är viktiga delar av stödsystemet för företag. Därför har Swedish Incubators and Science Parks (SISP) beviljats ett verksamhetsbidrag på tre år fram till och med 2019. Syftet är att stärka och främja förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och science parks.

I genomförandet samverkar SISP med andra aktörer som har komplementär kompetens. SISP har exempelvis slutit ett samarbetsavtal med Swedish Network for Innovation and Technology Transfer Support, SNITTS.

SISP har vidare medverkat i vårt arbete med programmet Startup Sweden. Vidare har vi samverkat med SISP på den årliga Innovationsriksdagen, där vi bland annat redovisade hur Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) stödjer inkubatorer och science parks som är medlemmar i SISP.

Vi bedömer att samverkan med SISP och dess samarbetspartners, har främjat förnyelsen av innovationskontor, inkubatorer och science parks.

Främja kooperativt företagande

Sverige behöver en mångfald av företagare och affärsidéer för en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft. Därför har Coompanion beviljats verksamhetsbidrag för perioden 2017 – 2019. Syftet är att bidra till dels en mångfald av företagare och konkurrenskraftiga företag, dels lokal och regional attraktivitet genom att utveckla nya lösningar och behålla lokal service.

År 2017 fick 3 638 personer rådgivning för att starta och utveckla kooperativa företag och 4 829 personer utbildning om kooperativt företagande. Rådgivningen och utbildningen resulterade i att 353 nya kooperativa företag startade och att 581 etablerade företagare utvecklade sitt företag.

Många av företagen har startats och utvecklats av personer som står långt från arbetsmarknaden och 50 av dem är arbetsintegrerande sociala företag. Under 2017 ledde Coompanion 182 processer för att utveckla olika verksamheter inom lokal samverkan och var drivande i 25 regionala plattformar för social ekonomi. Arbetet har resulterat i att områden - såväl i glesbygd som i utsatta stadsdelar blivit mer attraktiva med bättre förutsättningar för människor att leva och driva företag i hela landet.

Tillväxtverkets samlade bedömning är att verksamhetsbidraget till Coompanion bidrar till ökad konkurrenskraft i näringslivet och att det har haft goda effekter för såväl enskilda som samhället. Den långsiktiga samverkan mellan Tillväxtverket och Coompanion bidrar till att förnya näringslivet och öka antalet entreprenörer.

Verksamhetsbidrag SIQ

Under 2017 gav Tillväxtverket verksamhetsbidrag till organisationen SIQ, - Institutet för Kvalitetsutveckling. Organisationen delade ut priset

År 2017 fick 3 638 personer rådgivning för att starta och utveckla kooperativa företag och 4 829 personer utbildning om kooperativt företagande.

PRESTATION

Utmärkelsen Svensk Kvalitet, där generaldirektör Gunilla Nordlöf deltog tillsammans med bland annat H.M Konungen. Tillväxtverket utsåg också en styrelseledamot till organisationen och hade ett dialogmöte med SIQ.

Verksamhetsbidrag till Produktionslyftet (Swerea IVF AB)

Produktionslyftet är en verksamhet som har funnits sedan 2007 i syfte att bidra till lean produktion i företag. Från 2017 får Produktionslyftet (genom värddorganisationen Swerea IVF AB) verksamhetsbidrag från Tillväxtverket med 7 miljoner kr per år. Bidraget används i huvudsak till den nationella strukturen och samordningen.

Delar av verksamhetsbidraget används till inspirationsseminarier där företag får information om Produktionslyftet och vad lean produktion kan bidra till i företaget. Under 2017 genomfördes 18 seminarier med nästan 700 deltagare varav cirka 270 kom från små och medelstora företag.

Näringslivets kompetensförsörjning

Entreprenörskap vid universitet och högskolor

Tillväxtverket ska främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor. Detta gör vi genom kunskapsuppbyggande, kunskapsomvandlande och strukturlösning insatser.

Föreningen för entreprenörskap i högre utbildning (FEHU) har beviljats ett verksamhetsbidrag för perioden 2017–2019. Föreningens medlemmar är Business Challenge, Drivhuset och Venture Cup. Verksamhetsbidraget syftar till att främja skapandet av nya företag och arbetstillfällen samt främja nationell och regional tillväxt i Sverige, genom att inspirera unga till att engagera sig, testa och utvecklas när det gäller entreprenörskap och innovation. Ett annat syfte är att förändra attityden till företagande som alternativ till anställning.

Dialogen och samarbetet inom FEHU resulterade 2017 i många värdefulla möten med unga entreprenörer för att informera och inspirera dem till att starta ett eget företag. Föreningen rapporterade följande resultat per den 31 oktober 2017: 495 inspirationsaktiviteter med 31 080 deltagare, 5 801 deltagare vid affärsutvecklingsaktiviteter, 600 nya företag, 1800 samarbetspartners från näringslivet, 500 deltagare med utländsk bakgrund och 65 medlemmar i expertnätverket. Tillväxtverket och FEHU genomförde tre dialogmöten och två rådgivarträffar med fokus på att utveckla verksamheten.

Vi gör bedömningen att det långsiktiga samarbetet med FEHU och dess medlemmar har bidragit till att öka kunskapen om entreprenörskap och företagande bland unga.

Tillväxtverket beviljade åtta lärosäten finansiering för att bedriva projekt inom *Rätt kompetens i små- och medelstora företag 2016–2017*. Syftet med projekten var att öka möjligheterna för små och medelstora företag att få tillgång till rätt kompetens, få bättre matchning mellan studenter och företag och öka näringslivskopplingen i utbildningarna. Resultat och erfarenheter har rapporterats genom slutrapporter, Erfa-träffar och samtal med projektägarna, och de visar bland annat följande:

- Samtliga projekt har gett resultat i form av processer, metoder och miljöer som främjar ökad samverkan mellan lärosäte och näringsliv (över 23 samverkansaktiviteter).
- Genom nätverkande, praktik, utveckling av kontrakt och webbportaler har lärosätena fått en närmare koppling till företagen.
- Det har utvecklats former för att stärka möjligheterna till praktik (30 nya internships/praktikplatser).
- En webbportal underlättar kontakten och stödjer matchning. Runt 4600 företag har fått mer kunskap om relevanta utbildningar och 320 lärare och studenter vid lärosäten har fått bättre insikt i arbetskraftsbehovet inom olika sektorer.

Emax är ett årligt återkommande event för entreprenörer i åldrarna 18–20 år. Verksamheten ska vara en brygga mellan gymnasiet och den entreprenörsfrämjande verksamhet som bedrivs på universitet och högskolor. Emax ägs och drivs av StartCentrum Örebro Region AB och Tillväxtverket medfinansierar verksamheten 2017–2018. Emax genomfördes 2017 i samverkan med Chalmers i Göteborg. StartCentrum Örebro rapporterade att 87 unga entreprenörer från 13 regioner deltog. Av dessa var 47 procent kvinnor och 23 procent hade utländsk bakgrund.

Årets studentföretagare är en tävling som syftar till att uppmärksamma och stödja entreprenöriella och kreativa studenter som äger och driver företag vid sidan av studier på universitet eller högskola. Tillväxtverket delfinansierar tävlingen som genomförs av Entreprenörskapsforum. Vinnaren av årets studentföretagare blev Vera Antonov, grundare av företaget Bfree Accounting AB.

Konferensen *Högskola och samhälle i samverkan (HSS)* arrangeras vartannat år. 2017 ägde konferensen rum i Helsingborg där 300 personer deltog. Fokus var dialog och samverkan kring viktiga framtidsfrågor, till exempel hur digitaliseringen skapar och påverkar samhället samt hur entreprenörskap och entreprenöriellt förhållningssätt kan skapa nya jobb och underlätta integration. Tillväxtverket medfinansierade HSS med 200 000 kronor.

Åtterrporteringskrav 1.3

Vilka insatser myndigheten har genomfört för att nyanlända kvinnor och män ska kunna starta företag samt för att kunna förbättra matchningen mellan företags kompetensbehov och nyanlända kvinnors och mäns kompetens, erfarenhet och intressen

1.3

Snabbspår företagande

Fram till september 2016 hade vi beviljat cirka 16 miljoner kronor till 22 projekt, s.k. snabbspår, för att bättre och snabbare ta vara på nyanländas kompetens och erfarenhet av företagande. Medlen gick till projekt som redan varit igång under en tid och hade potential att nå goda resultat på relativt kort tid. De flesta insatser genomfördes i storstadsområden och främst av aktörer inom det företagsfrämjande systemet. Merparten genomförde företagutbildningar i kombination med individuell rådgivning. Flera projekt kompletterade detta med mentorskap, praktik eller möjlighet att prova på att driva företag. Några enstaka projekt fokuserade på att matcha nyanlända med etablerade företag.

▲ PRESTATION

Drygt 3 200 personer nåddes av informationsinsatser och intervjuer med målgruppen och cirka 1 150 personer deltog även i fördjupade aktiviteter såsom utbildning och mentorskapsprogram. Uppdraget ledde framför allt till att målgruppen nyanlända fick mer kunskap om företagande samt ökad motivation och inspiration till att starta företag. Projekten fick också konkreta resultat, hittills har 77 nya företag startats. Därutöver fick 13 deltagare sysselsättning i form av anställning eller praktik. Vi kan se att den mest lyckade metoden att underlätta för nyanlända att starta företag i Sverige innefattar utbildning, rådgivning och finansiering.

Flest företag startades inom ett pilotprojekt som drevs av Svenska Jobs & Society. Cirka 48 nya företag resulterade det i. I projektet ingick flera regionala projekt som samordnades centralt av den aktören.

Tillväxtverkets tre viktigaste lärdomar från arbetet är att det finns behov av en mer utvecklad samverkan mellan näringspolitik och arbetsmarknadspolitik, att jämställdhetsperspektivet behöver stärkas genom särskilda och riktade insatser som främjar nyanlända kvinnors företagande och att företagande bör underlättas genom lika förutsättningar för nyanlända företagare och anställda.

För att kartlägga företagarbakgrund i ett tidigt skede har Tillväxtverket försett Arbetsförmedlingen med texter som beskriver vad det innebär att starta och driva företag samt vilka regler som gäller för asylsökande och nyanlända som vill starta företag. Tillvalen "Egen företagare" och "Företagare med anställda" finns nu i Arbetsförmedlingens verktyg "Job Skills" under fältet Yrkeserfarenhet. I verktyget bygger asylsökande och nyanlända själva upp sin kompetensprofil genom att ange relevanta arbetserfarenheter och utbildningar.

LÄS MER

[Rapport 0222. Tillväxtverket, juni 2017, Nyanlända och företagande, en studie av Tillväxtverkets insatser för att underlätta för nyanlända att snabbt starta företag i Sverige.](#)

[Folder Nyanlända och vägen till arbete och företagande, 30 lärdomar för att utveckla insatser inom integration, Tillväxtverket, november 2017.](#)

Nyanländas företagande 2017–2020

I december 2016 fattade regeringen beslut om ett särskilt uppdrag till Tillväxtverket om att främja företagande bland nyanlända. Regeringen avsätter totalt 59 miljoner kronor till Tillväxtverket fram till 2020 för detta. Syftet med uppdraget är att tillvarata kompetensen hos nyanlända män och kvinnor som har intresse för och erfarenhet av företagande. Tillväxtverket ska genomföra insatser som bygger på beprövade modeller och kunskap om målgruppens behov och som kan underlätta för nyanlända att etablera sig som företagare i Sverige. Slutrapport av uppdraget ska lämnas in till Näringsdepartementet den 31 mars 2020.

Som ett led i genomförandet utlyste Tillväxtverket medel i två omgångar. För att säkerställa ett kvalitativt genomförande samarbetar och samråder vi med Arbetsförmedlingen, både löpande och inför beslut. Vi ville använda kunskap och erfarenhet från det avslutade uppdraget att underlätta för nyanlända att starta företag i Sverige, s.k. snabbspår. Därför var första utlysningen enbart öppen för aktörer som under 2016 beviljats finansiering för att utveckla metoder eller modeller som bidrar till att nyanlända med företagarbakgrund enkelt ska kunna ta del av

företagsförberedande insatser. Totalt 15 ansökningar inkom till Tillväxtverket och 8 projekt får fortsatt finansiering för att främja företagande bland nyanlända i 17 län och regioner. Projekten kommer att inriktas på företagsfrämjande insatser och ska avslutas i december 2019.

Övriga aktörer fick söka finansiering genom en ny utlysning i maj 2017. Den var öppen för aktörer som har effektiva metoder eller modeller för att snabbt ta vara på nyanländas kompetens och erfarenhet inom företagande. Tillväxtverket fick in 29 ansökningar. Totalt 5 aktörer beviljades medel. Projekten baseras på kunskap om målgruppen nyanlända. De beaktar andra relevanta aktörers arbete med nyanländas företagande och genomförs med hänsyn till lokala och regionala förutsättningar. Även de projekten ska avslutas i december 2019. Syftet med insatsen är att främja nyanländas företagande genom att tillvarata kompetensen hos nyanlända kvinnor och män som har intresse för och erfarenhet av företagande.

Som en del i uppdraget att främja nyanländas företagande i Sverige förbättrades också informationen på verksamt.se för målgrupperna asylsökande och nyanlända.

Uppdrag att främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet

Uppdraget om att främja modeller för enkla jobb och enklare vägar in i näringslivet är en del av regeringens politik för tillväxt och ökad sysselsättning. Trots högkonjunktur och ökande sysselsättning är arbetslösheten fortsatt hög bland personer med svag förankring på arbetsmarknaden. Samtidig är bristen på kompetens det största enskilda hindret för tillväxt enligt företagen.

År 2017 gjorde Tillväxtverket en utlysning av projektmedel med syfte att identifiera och stötta utvecklingen av modeller som kan underlätta för företag att rekrytera och anställa personal och samtidigt öka sysselsättningen bland nyanlända och långtidsarbetslösa. Av 88 inlämnade ansökningar beviljades 41 projekt totalt 51 miljoner kronor för att under perioden maj-december 2017 utveckla och testa modeller i samverkan med företag, Arbetsförmedlingen och kommuner. Bland projektägarna finns bemanningsföretag, kommuner, branschorganisationer och sociala företag. Modellerna som utvecklades syftar bland annat till att identifiera och skapa enkla jobb samt utveckla och använda metoder inom matchning, utbildning, intermediering och validering.

Lägesrapporter och samtal med projekten tyder på några gemensamma lärdomar:

- Det är svårt att nå och rekrytera nyanlända kvinnor till insatserna.
- Företag behöver ofta stöd i att identifiera sitt konkreta kompetensbehov och att se möjligheterna i att bredda sin rekryteringsbas.
- En framgångsfaktor är att kombinera yrkessvenska med utbildning och praktik på eller i nära samarbete med företag.

Projekten pågick fram till den 15 december och kommer att slutrapportera i januari 2018. De förväntade resultaten är framför allt nya modeller, metoder och tjänster, men också identifierade hinder och framgångsfaktorer. Många projekt kommer inte att ha prövat sina utvecklade modeller medan andra redan i september kunde rapportera in nya jobb och anställningar.

Tillväxtverket har upphandlat en utvärdering av uppdraget med fokus på att identifiera vilka metoder som verkar kunna skapa enkla jobb eller enklare vägar till jobb men också analysera framgångsfaktorer, hinder och möjligheter när det gäller att implementera de metoder och modeller som utvecklas och prövas i projekten. Utvärderingen genomfördes av Kontigo AB.

Två projektägarträffar genomfördes under året, varav den ena hade fokus på resultat och möjligheter till implementering. Ett mindre antal projekt deltog i ett modellutvecklingsarbete under ledning av Antrop AB med syfte att ta fram underlag för kommande insatser på området.

Närings i förändring

Återrapporteringskrav 1.4

Vilka insatser myndigheten har genomfört inom turism samt kulturella och kreativa näringar i alla delar av landet inklusive landsbygder samt en bedömning av resultatet av dessa.

1.4

Vi har delat upp vår rapportering enligt återrapporteringskrav 1.4 efter område: turism för sig och kulturella och kreativa näringar för sig. Vår avsikt är att ge regeringen bättre överblick. De båda sektorerna har olika näringsmässiga förutsättningar och skilda strukturer. Behoven bland företagen är olika, liksom den politiska kontexten kring respektive område.

Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring

Tillväxtverket ansvarar för kunskaps- och kvalitetsutveckling och samverkan och samordning inom turism. Vi genomförde under året en rad insatser i syfte att bidra till utveckling av hållbar turism och växande besöksnäring i alla delar av landet. Ett budgetmässigt stort verksamhetsområde är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Nationella medel användes under året till pilotprojekt, ett pågående regeringsuppdrag inom hållbar produktutveckling, investeringsstöd samt olika former av kunskapsutveckling. Därutöver genomförde vi insatser inom ramen för myndighetens statistikansvar.

Ekonomisk och geografisk fördelning av projektmedel

Under våren färdigställde vi en analys av ekonomisk och geografisk fördelning av projektmedel som har gått till projekt inom turism och besöksnäring 2014–2016.

Inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfondens tematiska mål 3, *Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft* hade cirka 240 miljoner kronor beviljats till 23 turism- och besöksnäringprojekt. Vi

23 turism- och besöksnäringprojekt

beslutade samma period om finansiering av 21 projekt med 124 miljoner kronor från nationella medel.

Projektstöden inom tematiskt mål 3 varierar i storlek mellan 2 och 76 miljoner kronor. Projekten finns i hela landet med undantag för Stockholm, Östra Mellansverige och Skåne-Blekinge. Huvuddelen, 15 av 23, finns i de landsbygdsdominerade regionerna i Norra Mellansverige och Mellersta Norrland. Majoriteten drivs av offentliga aktörer.

De projekt vi finansierar med nationella medel tilldelades under perioden mellan 300 000 och 25 miljoner kronor där de större beloppen avser investeringsstöd. Medlen förstärker ofta insatser i programområden som har betydande resurser inom tematiskt mål 3, exempelvis Övre Norrland och Norra Mellansverige.

Besöksnäringens projekten inom tematiskt mål 3 adresserar utmaningar som kompetensbrist hos små och medelstora företag, kort besöksäsong, brist på samverkan, få besökare, bristande synlighet, strukturella hinder och efterfrågan på högkvalitativ besöksnäring. Särskilt angeläget är utveckling av samverkan mellan aktörer och marknadsföringsinsatser.

Kraven på att efterleva de horisontella kriterierna förefaller vara högre i de projekt som finansierats av tematiskt mål 3 än med nationella medel. Detta gäller inte minst involvering av målgruppen samt jämställdhet och integration, medan miljöaspekten är framträdande i båda stödformerna.

LÄS MER

[Sweco Society, april 2017, Projektportföljanslys – Besöksnäringens projekt finansierade inom ERUF tematiskt mål 3 och av Tillväxtverkets nationella program](#)

Samverkan och kunskapsutveckling

Tillväxtverket sammankallar och leder Besöksnäringens myndighetsgrupp som är sammansatt av 14 myndigheter och statliga bolag. Under 2017 genomfördes två möten där bland annat pilotprojektet *Internationella investeringar i svensk besöksnäring* redovisades av Business Sweden och Invest in Norrbotten. Projektet kommer att resultera i en handbok som publiceras i början av 2018. På gruppens initiativ tog Trafikverket och Tillväxtverket tillsammans fram en förstudie om behovet av utveckling av metoder och modeller i den nationella transportinfrastrukturplaneringen, som vi publicerade i augusti.

Inom natur- och landsbygdsturism deltog vi bland annat i Naturvårdsverkets nationella myndighetsnätverk för friluftsliv och utvecklade en nationell naturturismstrategi tillsammans med bland andra Svenska Ekoturismföreningen. I november blev det klart att Sverige arrangerar den internationella kongressen Adventure Travel World Summit 2019. Tillväxtverket står tillsammans med Visit Sweden och flera svenska regioner bakom ansökan.

Tillväxtverket ingår i projekten *Exportprogram för svensk måltidsturism* som finansieras av Jordbruksverket leds av Visit Sweden och deltar i referensgruppen för Designlandet Sverige som leds av Visit Sweden. Generaldirektör Gunilla Nordlöf deltog vid Näringsdepartementets två *Dialogforum för besöksnäringen*.

Den 4 december överlämnade utredningen *Svensk besöksnäring – en sammanhållen politik för upplevelsebaserad turism* sitt slutbetänkandet till

närings- och innovationsminister Mikael Damberg. Tillväxtverket, som haft en expertroll i utredningen, föreslås få en utökad roll med ett tydligt uppdrag som ansvarig myndighet för svensk besöksnäring.

Vi fortsatte under året arbetet med studien *Framtidens besöksnäring – förutsättningar för en ny strategisk position* i samarbete med Svensk Turism och Visit Sweden. Vi arrangerade seminarier och diskussioner kring en framtida kunskapsatsning för svensk besöksnäring.

Den 7 december arrangerade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i samarbete med Tillväxtverket och Regionala Nätverket för Turism konferensen *Besöksnäring på agendan – nationell dialog om samhällets roll för utveckling*. I anslutning till konferensen anordnade Tillväxtverket och Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism, under ledning av stiftelsens ordförande landshövding Cecilia Schelin Seidegård, en prisceremoni för Stora Turismpriset 2017. Vinnare blev konsthallen Artipelag i Värmdö och priset delades ut av närings- och innovationsminister Mikael Damberg.

Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism 2016–2019

Projektet *Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism* befinner sig i sin genomförandefas med fokus på att utveckla ledbaserade natur- och kulturupplevelser samt paketerade och tematiserade produkter för internationella besökare. Ett annat fokus är att etablera affärssamarbeten mellan produktleverantörer. De medverkande regionerna, som är stödmottagare, har utvecklat samarbetsstrukturer mellan projektägare, företag, kommuner och den egna regionen för att genomföra de insatser som beskrivs i projektplanerna.

För att säkerställa slutresultaten i projektet har Tillväxtverket upphandlat externt projektstöd för perioden 2017–2020. Stödet ska bistå i löpande kvalitetssäkring på olika projektnivåer, kvalitetssäkring och mätning av hållbarhetsinsatser, lönsamhetsberäkningar av medverkande företag samt en forskningsstudie om kunskapsstyrning inom svensk besöksnäring.

Under året ordnades två erfarenhetsmöten med teman *Gemensamma utmaningar i projekten, erfarenhetsutbyte kring lösningar* samt *Ledning och validering, gemensamma hållbarhetsinsatser*.

Projektens lägesrapporter visar att det har tagit längre tid än beräknat att etablera produktutvecklingsinsatser och att rekrytera medverkande företag. Samtliga projekt har färdiga produktteman och utbildar de företag som ska samordna och äga de produkter och leveranskedjor som ska tas fram inom ramen för projektet.

Statistik och undersökningar inom turism och besöksnäring

En viktig insats för att främja företagande och entreprenörskap inom besöksnäringen är att bidra med fakta om marknadens utveckling och beslutsunderlag i form av statistik och undersökningar.

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för inkvarteringsstatistiken som är en del av Sveriges officiella statistik. Statistiken levereras varje månad till de boendeanläggningar som rapporterar in data. Den finns också i en öppen statistikdatabas (SSD) hos Statistiska Centralbyrån (SCB) som tar

fram statistiken på uppdrag av Tillväxtverket. Varje år görs cirka 19 000 uttag från SSD och SCB får cirka 330 beställningar från externa aktörer. Tillväxtverket publicerar även års- och säsongsvisa sammanställningar över inkvarteringsstatistiken som i år uppmärksammades i ett 70-tal artiklar och inslag i media över hela landet.

Varje år sedan år 2000 tar Nationalräkenskaperna på uppdrag av Tillväxtverket fram satellitkontoberäkningar för turismens omsättning, exportvärde och sysselsättning som vi publicerar i rapporten Fakta om Svensk Turism. I den ingår även andra relevanta statistikällor som beskriver marknadens utveckling. Under 2017 gjordes närmare 1 500 nedladdningar av rapporten från Tillväxtverkets hemsida. Årets rapport presenterade vi i Västerås där näringsminister Mikael Damberg deltog. Cirka 200 aktörer tog del av presentationen på plats eller via webben. Nyheten uppmärksammades i cirka 30 artiklar och inslag i media.

Vi deltog vid 5 tillfällen som föredragande i seminarier med sammanlagt drygt 200 deltagare med syfte att sprida kunskap och diskutera resultaten från Tillväxtverkets undersökningar. Vi sammankallade två gånger den statistikreferensgrupp som fungerar som användarråd för den officiella statistiken, och som diskussionsforum för utvecklingsfrågor rörande turismstatistik.

Eurostat, United Nations World Tourism Organisation och OECD får årligen del av Tillväxtverkets statistikprodukter. Vi levererade också en nyckeltalsrapport om turismföretagens villkor och verklighet till Näringsdepartementet.

Tillväxtverket levererade i ett officiellt inspel till utredningen Svensk Besöksnäring – en sammanhållen politik för upplevelsebaserad turism sina synpunkter på behovet av utveckling av statistik och analyser inom turismpolitiken.

Kulturella och kreativa näringar

Kunskapsuppbyggnad och kunskapsstöd

Som en följd av ett särskilt regeringsuppdrag producerade och publicerade vi under året *Kreametern*, svensk statistik för kulturella och kreativa näringar. Statistiken går att bryta ner på region och bransch över hela landet. Vi publicerade också i samverkan med Svenska Filminstitutet utredningsrapporten *Fler filminspelningar till Sverige*. Även det ett regeringsuppdrag.

Vi samarrangerade med Region Norrbotten en nationell konferens. Temat var digitaliseringens möjligheter. Vi lade särskild vikt på landsbygdsutveckling. Darja Isaksson, från regeringens nationella innovationsråd, medverkade och framhöll att utvecklingen är att enskilda individer i allt högre grad själv kan bestämma var, när och för vem man arbetar. Detta gynnar de kreativa yrkena och det fria skapandet, eftersom många människor i dessa näringar redan är vana vid att frilansa. Kreativa näringar kan därför i sin tur gynna landsbygden, om det offentliga jobbar strategiskt kring frågorna. Vi genomförde en utvärderingsenkät efter konferensen som visade att 95 procent av respondenterna tyckte att konferensen som helhet var bra eller mycket bra. Många vittnade om att de fick nya kunskaper. (svarsfrekvens fyrtio procent) Vi dokumenterade

den kunskap som delades på konferensen i text, foto och film, för fortsatt spridning. Några slutsatser är att många aktörer behöver bli bättre på att förstå upphovsrätt, samt få en djupare förståelse för vilka dörrar som digitaliseringen redan har öppnat.

Vi utlyste under året projektmedel till regional utveckling. Projekt startade i Örebro och Dalarna med syfte att höja kunskapen om kulturella och kreativa företag hos tjänstemän i kommuner, och om den betydelse kulturdriven tillväxt har för lokal attraktionskraft. Genom projekten stärks också berörda regioners strategiska planering och nätverk. Samarbete etableras även mellan region och regionalt lärosäte för uppbyggnad av kunskap om frågorna. Under året avslutades motsvarande projekt som hade startat 2016 i Jämtland, Jönköping, Skåne och Blekinge län. Vår bedömning av projektens kvalitativa slutrapporteringar är att denna kompetensutveckling har lett till stärkta förmågor i aktuella regioner, och i vissa fall även till förändrade beteenden.

LÄS MER

Kreametern – nationell statistik för kulturella och kreativa näringar:

<https://tillvaxtverket.se/statistik/kulturella-och-kreativa-naringar/kreametern---statistik.html>

Fler filminspelningar till Sverige – genom stärkta konkurrensvillkor för internationell filmproduktion. Rapport 0239.

Utveckling av mellanled för att koppla samman företag med internationell marknad

Det finns en stor outnyttjad potential för mer export från kulturella och kreativa näringar, vilkas produkter vanligen är lätta att flytta. Det enskilda mikro- eller småföretaget saknar dock ofta möjlighet att nå den internationella marknaden. Tillväxtverket genomför därför, bland annat tillsammans med Statens kulturråd, ett försök med exportstöd i form av resebidrag till professionella mellanledsfunktioner som agenter, gallerier, förlag och liknande. Under 2017 inkom sammanlagt 115 ansökningar (om totalt 5 807 928 kronor), varav 51 beviljades stöd (om totalt 989 400 kronor). Efter två år med försöket bedömer vi att det har varit mycket väriliktad och behovet av insatsen stort. Under 2017 genomförde vi för målgruppen också ett lärandeseminarium om dessa frågor. Vi dokumenterade den kunskap som delades på seminariet i text och foto. De centrala slutsatserna var att det finns behov av ökad långsiktighet i stödets utformning och större budget.

Medel till branschorganisationer för utvecklingsprojekt

Tillväxtverket utlyste medel till utveckling inom branschorganisationer. Syftet var att dessa aktörer skulle få möjlighet att ge företag i sin bransch ny eller mer kvalificerad kunskap, eller etablera nya stödfunktioner. Vårt effektmål var att ett större antal kulturella och kreativa företag/företagare i hela Sverige skulle få bättre näringsmässiga förutsättningar. De projekt som beviljades går ut på att genomföra utbildningar i affärsutveckling för företag inom musik respektive design, utveckla försäljningsstatistiken i bokbranschen genom källdata från digital försäljning, samt skapa en gemensam kanslifunktion och plan för långsiktig finansiering för paraply-branschorganisationen Kreativ Sektor.

Projekt från motsvarande utlysning 2016 avslutades under 2017 och gav de här resultaten:

- En genomförd kurs i digitala strategier för svenska musikbolag. Totalt 34 företag deltog. Projektägare var Svenska Oberoende Musikproducenter, SOM.
- Uppbyggnad och genomförande av utbildning genom Fashion Business Academy, som hjälper små- och medelstora modeföretag med tillväxtpotential att ta nästa steg i sin utveckling. 24 företag har fått ny kunskap inom bland annat försäljning och kundbemötande samt digitala sälj- och marknadsmetoder. Projektägare var Agenturföretagen.
- Kunskapsinhämtning och -spridning om värdering av immateriella tillgångar i dataspelsföretag. En rapport har tagits fram och ska spridas, där det framgår att immaterialrätt driver investeringar i spel. Projektägare var Dataspelsbranschen.
- Kompetens- och affärsutveckling för manusförfattare, kring affärsmodeller för digital distribution och hantering av upphovsrätter på en ny marknad. Arbetet skedde genom tre seminarier och produktion av en broschyr för vidare spridning. Projektägare var Dramatikerförbundet.

Tillväxtverket samlade bedömning är att en direkt effekt av projekten är förbättrade näringsmässiga förutsättningar för mer än 58 kulturella och kreativa företag i hela Sverige. Branschutvecklingsinsatserna inom Dataspelsbranschen respektive Dramatikerförbundet kommer indirekt en ännu större mängd företag till del.

Samlad bedömning av insatser inom kulturella och kreativa näringar i alla delar av landet inklusive landsbygdsområden

Tillväxtverket bedömer att årets insatser inom kulturella och kreativa näringar har varit välriktade. Det är dock för tidigt för att se effekter av de flesta insatserna. En effektutvärdering av flera insatser är planerad till 2018. Det vi redan nu kan se i form av positiva resultat är:

- Förbättrade näringsmässiga förutsättningar direkt i mer än 109 kulturella och kreativa företag i hela Sverige, och indirekt till ett betydligt större antal företag genom olika utvecklingsprojekt avseende främjande strukturer utanför företagen.
- Tjänstepersoner lokalt och regionalt i 4 regioner har fått mer kunskap om kulturella och kreativa näringar samt om kulturdriven tillväxts betydelse för lokal attraktionskraft.
- Deltagarna på vår konferens om digitaliseringens möjligheter i kulturella och kreativa näringar har fått mer kunskap om detta ämne.

LÄS MER

Sammanfattningar föreläsningar konferensen *Digitaliseringens möjligheter*: <https://tillvaxtverket.se/aktuella-amnen/naringar-i-forandring/kulturdriven-tillvaxt-starker-regionerna/konferensen-digitaliseringens-mojligheter/sammanfattningar.html>

Sammanfattning dialogmötet *Kultur på export*: <https://tillvaxtverket.se/aktuella-amnen/naringar-i-forandring/kulturdriven-tillvaxt-starker-regionerna/kulturexport.html>

Smart industri – för förnyelse och omställning i industrin

År 2016 fick Tillväxtverket fem regeringsuppdrag som en del av regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri*. Det övergripande syftet med uppdragen under 2016–2020 är att bidra till förnyelse och stärkt omställningsförmåga i små och medelstora industriföretag. Vi fokuserar i första hand på att stärka de små industriföretagens arbete med digitalisering och kompetensförsörjning. Vår bedömning är att industriföretag med 10–99 anställda har särskilt stora utmaningar eftersom de saknar de stora företagens resurser samtidigt som de inte är lika flexibla som företag med få eller inga anställda.

Uppdragen koordineras internt för att genomförandet ska bli tydligare mer effektivt. Det gäller bland annat kommunikation, utvärdering, kunskapsutveckling, möten med andra aktörer och studiebesök med mera. Under året bjöd Tillväxtverket in aktörerna med regionalt utvecklingsansvar, myndigheter, industrins företrädare m.fl. till olika erfarenhets- och dialogmöten. Syftet var att presentera och skapa dialog om Tillväxtverkets samtliga uppdrag inom *Smart industri*. Detta ökar lärandet mellan regioner och organisationer om industrins behov och utmaningar samt regioners olika förutsättningar när det gäller industrin. Vinnova deltog i samtliga möten. I oktober genomfördes ett studiebesök på Smarta Fabriker i Göteborg, där även representanter från andra myndigheter deltog.

Nedan följer rapporteringen om de fem regeringsuppdrag som Tillväxtverket har inom ramen för regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri*.

Digitaliseringslyftet

Digitaliseringslyftet är det största regeringsuppdraget inom *Smart industri*. Programmet pågår 2016–2019 och omfattar totalt 78 miljoner kronor. Syftet är att stärka svenska industriföretags konkurrenskraft genom ökad användning av digital teknik i små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag. Digitaliseringslyftet är en fortsättning på det uppdrag att genomföra pilotinsatser för ett digitaliseringslyft som avslutades under 2017, med slutredovisning till regeringen den 20 februari.

Digitaliseringslyftet har sex olika delar. I delprogrammet *Insikt* beviljades finansiering till projektet Kickstart, som ska genomföra 100 workshops i hela landet under programperioden. Projektägare är Teknikföretagen tillsammans med IF Metall och RISE. I delprogrammet *Coachning/vägledning* beviljades 11 projekt som ska erbjuda 350 företag digitaliseringscoachning i grupp. I ett delprogram som ska *komplettera andra aktörers satsningar* är ett projekt beviljat, där Almi Kronoberg ska arbeta med digitaliseringsrådgivning till industriföretag. I delprogrammet *Samla insatser* har vi tagit fram webbsidan verksamt.se/digitalindustri där offentligt finansierade insatser till målgruppen industriföretag finns geografiskt sökbara. I delprogrammet *Digitala verktyg* genomförde konsultföretaget Ramböll en förstudie om digitala självskattningsverktyg och RISE Interactive en förstudie om digitaliseringsutbildning på webben. En digitaliseringsutbildning på webben kommer också att tas fram. I delprogrammet *Internationalisering* genomfördes under hösten en studieresa till Tyskland inom ramen för Innovationspartnerskapet mellan

▲ PRESTATION

Sverige och Tyskland. Ett fokus är bland annat digitalisering i små och medelstora industriföretag. Samtal förs med potentiella projektägare om att erbjuda erfarenhetsutbyte mellan svenska och tyska industriföretag kring användningen av digital teknik.

En gemensam konferens om industrins digitalisering genomfördes med Vinnova den 8 juni med 350 deltagare. Uppföljningsenkäten visar att 97 procent av deltagarna ansåg att konferensen var mycket eller ganska intressant och givande. Under 2017 har genomfördes samrådsmöten, dels med Vinnova, dels med representanter för Vinnova, Bolagsverket, Almi och RISE.

Smart industri i regionerna

Tillväxtverket har även uppdraget att bidra till regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri* på regional nivå. Uppdraget syftar till att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i genomförandet av strategin. Uppdraget omfattar 25 miljoner kronor under 2016–2019.

Våren 2017 slutrapporterades 14 förstudieprojekt från 18 regioner. För att få en nationell överblick av regionernas insatser för industrin och de industrinära tjänsteföretagen gjordes en tematisk sammanställning och analys av regionernas kartläggningar och behovsanalyser.

Under året genomförde Tillväxtverket en andra utlysning för fortsatta insatser för att stimulera det regionala arbetet med industrin och nyindustrialisering. Före sommaren beviljade vi fem genomförandeprojekt från elva regioner motsvarande totalt 11 miljoner kronor. Ett av projekten omfattar även finansiering från ERUF och ett av projekten delfinansieras av Digitaliseringslyftet. I slutet av året beviljades två uppsamlade förstudieprojekt motsvarande totalt 800 000 kronor.

Syftet med genomförandeprojekten är att utifrån regionernas specifika förutsättningar utveckla industriföretagen och de industrinära tjänsteföretagen så att de blir mer hållbara, effektiva och produktiva i sina verksamheter, processer eller affärsmodeller. Regionernas fokus i projekten ligger på digitalisering och kompetensförsörjning.

Som ett steg i kunskapsutvecklingen kom vi överens med Centrum för forskning om regionalt samhällsbyggande (CRS) vid Karlstads universitet om en studie som fokuserar på projektägarna och de involverade aktörernas medvetande om, upplevelser av och syn på regional anpassning och genomförande av ett nationellt program. Genom forskningen kan såväl regioner och projekt som Tillväxtverket få nya kunskaper.

I september genomfördes en erfarenhetsträff med representanter från de beviljade genomförandeprojekten, eftersom även forskarna från CRS samt Vinnova medverkade.

Uppdraget ska slutrapporteras till regeringen den 1 mars 2019. En första delrapport överlämnades till regeringen den 31 mars 2017.

Stimulera industriföretagens strategiska kompetensförsörjning

Små och medelstora industriföretag erbjuds att arbeta strategiskt med sin kompetensförsörjning med hjälp av validering.

Tillväxtverket konstaterar att validering av yrkeskompetens inom industrin är relativt okänt både hos företagsfrämjande organisationer och i industriföretag. Industrirådet och arbetsmarknadens parter har utvecklat egna godkända och erkända valideringsmodeller, enligt nationell standard som är satt av Myndigheten för yrkeshögskolan. Det är dessa modeller som ska användas i detta uppdrag.

Tillväxtverket valde att samarbeta nära aktörerna med regionalt utvecklingsansvar och hade under året många dialoger om uppdraget och dess utformning för att förankra blivande pilotprojekt. Intresset för uppdraget var stort hos regionerna och 17 regioner ställde sig positiva till att ha ett pilotprojekt i länet. Vi har beviljat fem pilotprojekt i sju län. De regionalt utvecklingsansvariga i respektive län deltar i styrgrupper i samtliga pilotprojekt.

I projekten erbjuds industriföretag en process där ledningen får hjälp med att sätta kompetensförsörjning och validering i rätt sammanhang samt knyta detta till affärsnytta. I processen får företagen först stöd att se över sin affärsstrategi, sedan genomförs validering och i sista steget görs en analys av resultatet och en handlingsplan utarbetas. Företaget kan, med hjälp av handlingsplanen, arbeta vidare med sin kompetensförsörjning.

Eftersom validering av yrkeskompetens är relativt okänt har flera pilotprojekt fått extra stöd från Tillväxtverket för att utforma projekten. Det tog också längre tid för dessa projekt att komma igång under hösten 2017.

Målet är att 160 företag deltar och att cirka 1600 personer har validerats när pilotprojekten avslutas den 31 december 2018.

Främja samverkan mellan skola och industri

Genom regeringsuppdraget att främja samverkan mellan skola och industri verkar Tillväxtverket tillsammans med regionerna för att öka ungas intresse för arbete inom industrin, i syfte att motverka arbetskraftsbrist.

En stor utmaning för industrins framtida kompetensförsörjning är att många industrirelevanta gymnasieutbildningar har ett lågt söktryck och en skev könsfördelning mellan flickor och pojkar. Våren 2017 fick konsultföretaget Kontigo i uppdrag av Tillväxtverket att kartlägga verksamheter runt om i landet som syftar till att öka ungas intresse för teknik och industrirelevanta utbildningar. I sammanställningen beskrevs ett 50-tal verksamheter. I uppdraget ingick även att kartlägga och analysera sex regioners aktiviteter inom området. Rapporten visar att det finns ett stort antal fungerande modeller och koncept. Vi valde därför att fokusera på spridning istället för att "uppfinna hjulet på nytt".

Samtliga regioner bjöds in till att anmäla sitt intresse för att delta med ett pilotprojekt. Tillväxtverket hade en dialog med regionerna om tänkbara projektägare i respektive region och 14 regioner lämnade in en intresseanmälan. Vi beviljade 6 pilotprojekt i 6 regioner.

Pilotprojekten syftar till att utveckla hållbara regionala samverkansformer mellan lokala industriföretag, skolor, olika aktörer med mera. Vi involverade även Skolverket och olika

branschorganisationer bland annat Teknikföretagen, för att öka samverkan mellan regional och nationell nivå.

Industriföretagen behöver bli mer synliga och attraktiva för unga. Flera pilotprojekt omfattar aktiviteter där unga kan besöka industriföretag för att skapa sig en egen bild av hur det är att arbeta i modern industri. I oktober arrangerade Tillväxtverket ett första möte med projektägarna i syfte att diskutera gemensamma utmaningar och möjligheter. Aktiviteterna i projekten startade under hösten och avslutas i december 2018.

Goda exempel på industriföretag som inspirerar till förnyelse

Ett av regeringsuppdragen inom ramen för *Smart industri* handlar om att synliggöra goda exempel på företag, processer m.m. som ligger i den industriella utvecklingens framkant. Syftet är att inspirera andra industriföretag till förnyelse och omställning. Uppdraget omfattar 6 miljoner kronor under 2016–2019.

En stor del av medlen beviljades till ett projekt som Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) driver. Projektet omfattar en årlig företagstävling, som syftar till att lyfta fram företag som är framgångsrika i sitt arbete med digitalisering. Under hösten inkom 48 nomineringar till tävlingen, som avgörs i början av 2018. IVA genomförde även sju seminarier runt om i landet för att öka intresset hos små och medelstora industriföretag för digitaliseringens möjligheter. Tillväxtverket deltar i juryarbetet och medverkar i samtliga seminarier.

Under året tog Tillväxtverket fram en film som inspirerande exempel, som publiceras på tillvaxtverket.se/smartindustri. På sidan finns även en digital förslagslåda som samlade tio förslag på goda exempel under året. Uppdraget slutrapporteras till regeringen den 31 mars 2019.

Samverkansarena Livsmedel

Regeringen beslutade den 26 januari om propositionen 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och tillväxt i hela Sverige. Strategin innehåller tre insatsområden med tillhörande åtgärds paket: Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation. Inom ramen för insatsområdet Kunskap och innovation beslutade regeringen den 1 juni att ge Tillväxtverket i uppdrag att förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling. Arbetet har påbörjats och ska slutredovisas till regeringen den 30 juni 2018.

Uppdraget ska alltså stödja branschens initiativ i maj 2017, då drygt 50 företag skrev under en avsiktsförklaring om att kraftsamla kring en arena för en livsmedelssektor i världsklass. De signerande företagen har åtagit sig att aktivt medverka till att en samverkansarena etableras, vilken ska ägas och drivas av branschen. Arenans uppdrag är att formulera behov inom kunskaps- och innovationssystemet och bidra till större innovationskraft. Vidare ska arenan ge bättre samordning och samverkan mellan företag och organisationer.

Bedömning

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom målområdet "Företagens konkurrenskraft" har bidragit till hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i svenska företag. Det är dock inte förrän på sikt vi kommer att se de fulla effekterna.

Insatsernas resultat på effektnivå kan sammanfattas så här per verksamhetsområde:

- Flertalet insatser inom verksamhetsområdet *affärsutveckling* bidrog under året till nya metoder för företagens internationalisering, stärkta förändringsförmågor, nya kontakter, kommersiella möjligheter, riskkapital, digitaliserings- och internationaliseringsstrategier, digitala lösningar, incitament för personal att stanna kvar i företagen samt minskad negativ miljöpåverkan och minskade hälsorisker i utvecklingsländer.
- Företagsstöden inom verksamhetsområdet *transportbidrag* (397 miljoner kr) syftar till att kompensera för kostnadsnackdelar på grund av långa avstånd samt att stimulera till förhöjd förädlingsgrad. Enligt en enkätundersökning riktad till de företag som tagit del av bidraget ser 84 procent av de företag som svarat på enkäten stödet som en stimulans som lett till vidareförädling.
- Syftet med verksamhetsområdet *kapitalförsörjning* är att öka det regionala utbudet av riskkapital till små och medelstora företag. Till och med juni 2017 hade investeringar genomförts till ett belopp av 188 miljoner kr.
- Våra insatser för att främja ett *öppet näringsliv* resulterade i en ökad vilja hos arbetsintegrerande företag att växa, incitament hos entreprenörer att starta företag, nystartade kooperativa företag, affärsutveckling i företag samt förnyade innovationskontor, inkubatorer och science parks.
- Verksamhetsområdet *näringsar i förändring* bidrog till förbättrade näringsmässiga förutsättningar för kulturella och kreativa företag i hela Sverige, stärkt förståelse hos lokala och regionala tjänstepersoner i fem regioner för den betydelse som kulturdriven tillväxt har för lokal attraktionskraft, stärkt kunskap om digitaliseringens möjligheter i kulturella och kreativa näringar, en nationell naturturismstrategi samt utvecklade samarbetsstrukturer mellan företag och offentlig sektor för planering och genomförande av utvecklingsprojekt.

Företagens förutsättningar

Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor

Bakgrund

Ramvillkor för företagande, det vill säga lagar och regler samt tillämpningen av dem har stor betydelse för företagets konkurrenskraft. Företagande gynnas av ändamålsenlig, tydlig och förutsägbar regelgivning och god tillgänglighet till information om regelverk och offentligt stöd och främjande. Transparens och förutsägbarhet minskar riskerna för godtycklighet och korruption och stärker incitamenten att starta och driva företag.

Sverige står sig bra i internationella jämförelser

För att säkerställa fortsatt konkurrenskraft är det viktigt att Sverige jämför sig med andra länder. I Världsbankens rapport *Doing Business 2018* placerar sig svenskt företagsklimat på plats 10 av 190 länder. Undersökningen fokuserar på det som direkt påverkar företagande, till exempel regelverk, tillståndsgivning och kreditgivning till företag. Framsteg har gjorts inom olika områden, exempelvis har processen att starta företag blivit enklare de senaste åren. Det som främst drar ner Sveriges position är regelverken som omger lån och kreditgivning. Även om Sverige har tagit steg i rätt riktning finns det andra länder som gjort större framsteg.

Lagar och myndighetsregler är de främsta upplevda tillväxthindren

Lagar och myndighetsregler är ett av de främsta upplevda tillväxthindren för små och medelstora företag. Företagare med utländsk bakgrund ser rent allmänt större hinder att starta och driva företag än de med svensk bakgrund. Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* visar att småföretag upplever regler som ett större hinder än medelstora företag, vilket kan bero på att de inte har samma administrativa och juridiska resurser att hantera regelmängden. Soloföretag upplever mindre hinder än övriga småföretag, förmodligen därför att de berörs av färre regler.

Förbättrat företagsklimat i Sveriges kommuner

Svenskt Näringslivs årliga undersökning av företagsklimatet i Sverige visar en förbättring. Enligt 2017 års resultat ökade företagets sammanfattande omdöme om hemkommunens företagsklimat. Totalt 32 kommuner fick ett sammanfattande omdöme i enkäten som motsvarar nivån Bra, vilket är det högsta antalet sedan mätningen börjades. Dessutom minskade antalet kommuner som fick ett underkänt helhetsbetyg. För sjätte året i rad sjönk dock företagets sammanfattande omdöme av det nationella företagsklimatet.

Lagar och myndighetsregler ett ökande tillväxthinder

Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2017 undersöker företagets syn på lagar och myndighetsregler som hinder för tillväxt. Många upplever att regler inte är ett lika stort hinder för tillväxt jämfört med 2014 vilket är positivt och tyder på att förenklingsarbete ger resultat. Men undersökningen visar samtidigt att lagar och myndighetsregler fortfarande upplevs som ett av de största problemen för att företagen ska kunna växa.

Betyget på det nationella företagsklimatet försämrades mest inom vård- och omsorg, vilket enligt Svenskt Näringsliv i viss mån kan förklaras av debatten om vinstbegränsningar för privata välfärdsföretag som fördes under undersökningsperioden. Mindre företag ger lägre betyg på både det lokala och det nationella företagsklimatet jämfört med stora och det förklaras av att större företag ofta har mer resurser att lägga på tillämpningen av nya regler jämfört med ett litet företag. I 2017 års enkät listade även företagare och lokala politiker vilka områden som kommunen bör prioritera för att förbättra företagsklimatet. Den mest prioriterade frågan för politikerna var fler bostäder. Även bland företagen låg fler bostäder högt, men företagen ville i första hand se en ökad förståelse hos tjänstemän och politiker för företagande.

SKL mäter hur företag upplever myndighetsutövningen

I SKL:s servicemätning *Löpande Insikt* kan vi följa hur företagen upplever svenska kommuners myndighetsutövning. Främst mäts servicen för företagare som har haft kontakt med en kommun under året genom att företagaren rankar kommunens service inom totalt sex myndighetsområden: *brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll* och *serveringstillstånd*. Den senaste undersökningen visar flera förbättringar. Under perioden 2010–2016 ökade till exempel NKI (nöjd kundindex) från 66 till 70. Bygglov är det enda område som företagarna är missnöjda med. För serviceområdena har information, bemötande och rättssäkerhet förbättrats mest, sett över tid. För kommuner som deltagit i SKL:s utbildning "Förenkla – helt enkelt" är ökningen av NKI dubbelt så stor som för de kommuner som inte deltagit

Genomförande

Förenkling för företag

Företagens upplevelser, behov och förslag på förenklingar

Tillväxtverket ska inhämta och följa upp synpunkter och förslag från näringslivet som rör arbetet med att förenkla för företag. Vi behöver mycket kunskap om företagens förutsättningar och behov och effektiva metoder för att kunna identifiera och prioritera vad som gör skillnad för företagen.

I undersökningen Företagens villkor och verklighet 2017 fick vi information om företagens upplevelse av regler och myndighetskontakter som hinder för tillväxt. Flera branscher, bland annat restaurangbranschen, upplever att regler som stort hinder för tillväxt har minskat jämfört med 2014. Samtidigt visar undersökningen att lagar och myndighetsregler fortfarande upplevs som ett av de största hindren för att företagen ska kunna växa och att myndigheternas och kommunernas kontakter med företagens måste förbättras. De personalrelaterade reglerna samt regler kopplade till skatt och moms är de som företagen upplever som störst hinder. Undersökningen ligger till grund för våra konkreta förenklingsinsatser och för prioritering av fördjupade behovsanalyser.

Under året levererade vi behovsanalyser för besöksnäringen, med särskild fördjupning för evenemangsbranschen, samt en behovsanalys för hur företagens myndighetskontakter kan effektiviseras genom användande av ombud. Syftet med analyserna är ökad kunskap om företagares behov och konkreta förenklingsförslag för minskat och förenklat uppgiftslämnande och enklare digitala myndighetskontakter. Analyserna har legat till grund för bland annat arbetet med Serverat (se nedan under avsnittet Information och tjänster). Som ytterligare underlag för Serverat har vi också genomfört kundresor inom restaurangbranschen och följt företag i deras vardag för att få insikt i hur vi ska utveckla användbara och behovsanpassade tjänster. Vi har också genomfört kundresor i IT-start up-branschen, en mindre regeltung bransch, för att säkerställa att utvecklingen av tjänster fungerar för en bredare målgrupp.

För att få bättre underlag för utveckling av de engelska sidorna på verksamt.se analyserade vi behoven av information och stöd hos företagare inom EU när de ska göra affärer med Sverige. Vi genomförde även en intervjustudie med företagare i fyra regioner för att få bra underlag för vidareutvecklingen av regionala sidor på verksamt.se.

Ändamålsenliga regler och minskade kostnader

Tillväxtverket har i uppgift att arbeta med metodutveckling samt erbjuda rådgivning och utbildning till myndigheter, kommittéer och Regeringskansliet i samband med konsekvensutredningar vid regelgivning. Därigenom kan vi bidra till bättre konsekvensutredningar och att regelgivare får ett bättre beslutsunderlag inför beslut om nya eller ändrade regler.

Under året deltog vi i Regeringskansliets kommittéutbildningar vid fem tillfällen med sammanlagt totalt 87 deltagare. En utvärdering visade att 74 procent av deltagarna var nöjda med våra utbildningspass. Vi gav också stöd i enskilda ärenden till 29 kommittéer, departement och myndigheter. Av dessa yttrade Regelrådet sig över 7 konsekvensutredningar varav 4 bedömdes uppfylla kraven enligt förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Tillväxtverket slutredovisade regeringsuppdraget att ta fram en digital handledning för konsekvensutredning vid regelgivning. Uppdraget resulterade i en uppdaterad handledning på vår webbplats som täcker in fler aspekter som regelgivaren bör beakta jämfört med den tidigare. Vi fördjupade också informationen om konsekvenser för företag. Som en följd av handledningen genomförde vi, Ekonomistyrningsverket och Naturvårdsverket under året en utbildning för Regeringskansliet där 18 personer deltog. Fler utbildningar ska i enlighet med regeringsuppdraget hållas under 2018.

Som ett led i regeringens mål att minska företagens regelkostnader undersöker Tillväxtverket sedan 2014 hur företagen påverkas administrativt av nya eller ändrade regler. Sedan 2016 identifierar vi regeleffekterna ur ett bredare perspektiv som även inkluderar investeringskostnader, produktionseffekter (löner, insatsvaror och tjänster), skatter, avgifter och subventioner samt alternativkostnader. Utvecklingen följs genom att vi identifierar regelkrav med förväntad ekonomisk effekt om minst 28 miljoner kronor. En samlad prognos för nya regler under det senaste kalenderåret lämnas till regeringen den 15 april varje år och i april 2017 lämnades prognosen för 2016.

LÄS MER

[Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2016, Dnr Ä2017-437](#)

Under året utvecklade vi en guide för hur företagens regeleffekter kan beräknas. Guiden baseras på Tillväxtverkets egna beräkningsmetoder och ska stödja de som utreder ekonomiska konsekvenser av nya eller ändrade regler. I samband med det vidgade perspektivet på hur regeleffekter identifieras, reviderade vi även vårt verktyg Regelräknaren. Syftet med revideringen var dels att anpassa verktyget till samtliga kvantitativa regeleffekter som vi beaktar i uppföljningen, dels att göra det mer flexibelt och lättillgängligt. Både beräkningsguiden och den uppdaterade versionen av Regelräknaren är utformade för att komplettera den digitala handledning för konsekvensutredning vid regelgivning som vi tog fram under året.

En regel kan påverka företagen även utan att det får en direkt ekonomisk effekt, om till exempel konkurrensförhållandena berörs. Tillväxtverket gör därför en kvalitativ analys av presumtiva effekter på konkurrensen. Denna analys indikerar att regler med inverkan på företagens kostnader även tenderar att påverka konkurrensen, ofta hämmande. Som ett stöd i analysarbetet genomförde vi under 2017 även en litteraturstudie av regler och konkurrens.

Tillväxtverket har i uppgift att delta i det internationella arbetet med att förenkla för företag. Det primära syftet är att utbyta erfarenheter och

En utvärdering visade att 74 procent av deltagarna var nöjda med våra utbildningspass.

kunskap med andra länder inom området, men på EU-nivå handlar det också om konkreta förslag. Under 2017 deltog vi vid fyra möten inom ramen för REFIT Platform. På varje möte diskuteras en rad regelförbättringsförslag, som sedan presenteras för EU-kommissionen. Förslagen syftar till att minska de regelbördor som uppkommer från EU-regler och därigenom ge företag i Europa bättre förutsättningar att växa och utvecklas. Tillväxtverket sitter med i OECD:s regelkommitté, Regulatory Policy Committee (RPC) som är ett forum för att utbyta erfarenheter och idéer som rör regelgivningsprocessen. Under 2017 deltog vi i två kommittémöten.

Enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2016 redovisade Tillväxtverket under 2017 möjligheten att införa regler eller andra åtgärder för att de flesta fakturor och kvitton i Sverige ska hanteras och dokumenteras elektroniskt. Analysen av ett representativt urval företag visar att det framför allt är kundens krav och varans karaktär som avgör när företagen väljer faktura- eller kvittosystem. Vi bedömde att företagens digitala medvetande främjas bäst genom stimulanser och informationsinsatser, där samtliga inblandade aktörer förstår målet och nyttan av en ökad användning av elektroniska fakturor och kvitton. Vi bedömer att det är bättre än att använda lagstiftning.

LÄS MER

[Åtgärder för en ökad användning i företagen av elektroniska fakturor och kvitton, Dnr 4.1.6-Å2016-000911](#)

Enligt ett annat uppdrag i regleringsbrevet för 2016 redovisade vi under året förutsättningarna för en enklare hantering av ankomstintyg för företag i Sverige som köper varor från vissa andra EU-länder. Slutsatsen var bland annat att regeringen bör eftersträva en större harmonisering på EU-nivå när det gäller vilken bevisning länderna får kräva av företagen vid varuhandel mellan företag i olika EU-länder. Antalet situationer där ankomstintyg krävs bör minimeras. För de fall ankomstintyg krävs bör en EU-gemensam e-tjänst för hanteringen av ankomstintyg tas fram.

LÄS MER

[Möjligheter att förenkla företags hantering av moms vid handel med andra länder – ankomstintyg, Dnr Å 2016-000188](#)

Bättre service och kortare handläggningstider

Tillväxtverket har i uppgift att främja en god kunskap hos myndigheter om hur företag påverkas av tillämpning av regelverk och förenklingsarbetet. Vi ska även stödja och samordna förenklingsarbetet hos myndigheter som har omfattande verksamhet som är riktad till företag samt stödja och genomföra insatser som förenklar företagens myndighetskontakter på lokal och regional nivå.

Under 2017 prioriterade vi aktiviteter och insatser som rör smidiga handläggningsprocesser och korta handläggningstider och det arbetet fortsatte inom ramen för det relaterade regeringsuppdrag som vi fick på sommaren och som ska slutredovisas i februari 2018.

Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp förenklingsarbetet på 19 centrala myndigheter. Resultatet för år 2016, som vi redovisade i en

delrapport i april 2017, visade att handläggningstiderna blivit något kortare. Elva myndigheter har någon gång sedan 2014 angett att handläggningstiderna har minskat. Sju myndigheter har dock haft ökade handläggningstider. Under 2017 genomförde vi också ett arbete för att den fortsatta uppföljningen ska ge ett ännu mer användbart resultat.

Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket inledde under året ett samarbete kring ett utbildningsprogram som Ekonomistyrningsverket sedan tidigare arrangerar. Utbildningsprogrammet riktar sig till statliga myndigheter som vill effektivisera sina handlägningsprocesser genom att identifiera onödiga efterfrågan. Under 2018 kommer vi att finnas med som ett stöd för myndigheter som vill förbättra handlägningsprocesser som rör företag. På så sätt vill vi inspirera fler myndigheter att jobba med effektivisering som gynnar företag. Vi anordnade också ett lunchseminarium på temat effektivare handlägningsprocesser där utbildningen marknadsfördes.

I december arrangerade vi tillsammans med Näringsdepartementet Förenklingsforum, en heldagskonferens där förenkling för företag står i centrum. Syftet är att bidra med kunskap och inspiration samt främja dialog och erfarenhetsutbyte i hela regelkedjan. Årets konferens fokuserade särskilt på hur handlägningsprocessen hos myndigheter kan bli tydligare, snabbare och enklare för företagen. Närmare 80 personer från bland annat kommuner, länsstyrelser, nationella myndigheter, departement och organisationer deltog. Utvärderingen besvarades av 55 personer. Vid en bedömning av påståendet *Förenklingsforum gav mig inspiration och ny kunskap som kan komma till nytta i mitt arbete* svarade 50,9 procent 4 eller 5 på en femgradig skala där 5 står för instämmer helt. Cirka 33 procent angav svarsalternativ 3.

Tillväxtverket ingår i nätverket Better Regulation Network (BRN). Inom BRN träffas handläggare för att dela erfarenheter och goda exempel på hur man bedriver förenklingsarbete för företag i olika länder. Under 2017 deltog vi i två möten och till och med augusti 2017 satt vi i sekretariatet för BRN.

Genom arbetet med att förenkla företagens myndighetskontakter på lokal och regional nivå närvarade vi bland annat i regionala sammanhang. Stockholm Business Alliance anordnade i april en konferens där vi deltog i en paneldebatt. Under hösten spred vi resultaten från undersökningen Företagens villkor och verklighet till länsstyrelsernas gemensamma nätverk för hållbar tillväxt. Merparten av arbetet på det här området skedde genom Serverat, som redovisas i nästa avsnitt.

Information och tjänster

Åtterrporteringskrav 2.3

De insatser som myndigheten har genomfört för att driva och utveckla företagsportalen verksamt.se samt de insatser som myndigheten har genomfört för att förenkla uppgiftslämnandet för företag. De medel som använts till dessa ändamål ska redovisas på anslagsnivå.

2.3

Resultat och användning verksamt.se

På webbplatsen verksamt.se finns information och service från många myndigheter, allt för att göra det enklare att starta och driva företag. Verksamt.se drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket, med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter. Dessa aktörer utvecklar och förvaltar innehåll och tjänster på verksamt.se.

Verksamt.se fortsätter att utvecklas positivt, vad gäller både användningen och omfattningen av tjänster och information. I nuläget ryms information från över 50 olika myndigheter på webbplatsen som under 2017 hade 2,6 miljoner användare, vilket var en ökning med 15 procent jämfört med 2016. Antalet inloggningar med e-legitimation ökade med nio procent till 1,8 miljoner. Antal affärsplaner som skapades var 27 115 XX, en minskning med sex procent jämfört med föregående år.

Verksamt.se ska bidra till att göra det enklare att starta och driva företag, och målet är att 75 procent av besökarna ska tycka att webbplatsen är användbar utifrån deras behov. Målet mäts via en webbenkät (WSI-undersökning). De procenttal som anges nedan är den andel som svarade 4–5 på en 5-gradig skala.

- Av de som uppgav att de ska starta företag ansåg 88 procent att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.
- Av de som uppgav att de driver företag ansåg 81 procent att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag .

Podcast Skatteskolan – skatteinformation i ett tillgängligt samtal

I samverkan med Skatteverket producerade vi under hösten podcasten Skatteskolan – en podcast för företagare. Vi har i flera år sett behovet av skatteinformation som är paketerad på ett nytt sätt och podcast visade sig vara mycket uppskattat av målgruppen blivande företagare. Under hösten nådde vi 15 200 lyssnare.

Stöd till företagare som vill bli mer digitala

Tillväxtverket arbetade under året för att fler små och medelstora företag ska använda sig av digitaliseringens möjligheter. På verksamt.se har vi tagit fram följande information och tjänster för att hjälpa företagare att bli mer konkurrenskraftiga med hjälp av digitala verktyg:

- En introduktionskurs framtagen i samverkan med Internetstiftelsen i Sverige (IIS) för den som vill digitalisera sitt företag. Kursen har sedan lansering i mars 2017 haft 224 deltagare och får högt betyg i de utvärderingar som har gjorts.

▲ PRESTATION

Otroligt tack för att Ni finns, bra och utförlig information i varje ämne. Stort tack!

Citat från verksamt.se:

15 200

- En podcast-serie som bygger på introduktionskursen om att digitalisera sitt företag. Podcasten har nått 2751 företagare .
- Nya sidor om informationssäkerhet, framtagen i samverkan med MSB.
- En tjänst där små och medelstora industriföretag kan söka efter offentliga insatser som stimulerar ökad digitalisering (framtagen som en del av projektet Digilyft)
- En interaktiv vägledning (påbörjad) med syfte att få företagen att förbereda sig för, och tillämpa, den nya dataskyddsförordningen (GDPR). Arbetet görs i samverkan med Datainspektionen.

**Podcasten har nått
2751 företagare**

Stöd till företagare som vill exportera och importera

Under året utvärderade vi informationen under verksamt.se/utland och justerade innehållet utifrån användartester. Vi påbörjade även arbetet med att ge en översiktlig bild av exportprocessens olika steg. Detta sker i samverkan med sakkunniga från stödsystemet. Vi tog också fram en ny film om finansiering vid export tillsammans med EKN och Almi.

Karttjänsten *Få koll på andra marknader* utökades med 25 nya länder samt med länkar till tullmyndigheter och svenska ambassader och konsulat i utlandet.

Det utvecklade import- och exportinnehållet på verksamt.se har endast funnits sedan oktober 2016 och därför behövs kommunikationsinsatser för att företag ska veta att det finns samlad information och service på verksamt.se inom dessa områden. Under året arbetade vi därför mycket med att kommunicera innehållet genom digital annonsering, fysiska möten, nyhetsbrev och sociala medier. Sammantaget var antalet sidvisningar för import- och export-informationen på verksamt.se 206 400, en ökning med 66 procent jämfört med 2016.

**Korta och instruktiva
videos. Bra!**

Citat från verksamt.se:

Regionala sidor - en samlad ingång till regionala främjandeaktörer

Det offentligt finansierade främjandesystemet består idag av ett stort antal aktörer och insatser på internationell, regional och lokal nivå. Överlag upplevs främjandesystemet som oöverskådligt och en förutsättning för ett effektivare system är en tydligare överblick samt samordning av statens främjarinsatser.

Under året arbetade vi vidare med att samordna regionala främjandeaktörer och utöka erbjudanden om regionalt anpassade tjänster och information på verksamt.se. Med fokus på rådgivning utifrån företagets behov erbjuder verksamt.se/region blivande och befintliga företagare en samlad bild av regionens offentliga företagsstöd.

Arbetet har bedrivits i samverkan med aktörer i regionerna med särskilt fokus på Skåne, Uppsala, Gävleborg och Örebro som är de senast av regionerna att samla det offentliga företagsstödet på verksamt.se. Under hösten påbörjade vi även vår samverkan med Region Gotland och Västmanland som är blivande regionala exportcentrum och en del i regeringens exportstrategi.

Med fler anslutna regioner och genom kommunikationsinsatser till blivande och befintliga företagare såg vi under året ett ökat intresse för de regionala tjänsterna på verksamt.se. Vid en sammanräkning av alla publicerade regionala sidor ser vi en ökning av antalet unika sidvisningar

med 47 procent jämfört med 2016. Några regioner hade färre unika sidvisningar 2017. Den totala ökningen beror främst på att fler regioner är lanserade.

47 %

Under 2017 publicerade vi en del regional information på verksamt.se:

- Exportcentrum Skånes samlade erbjudande med de fyra organisationerna som ingår i exportcentrumet och ett gemensamt kalendarium.
- Information om och kontaktvägar till 25 företagsrådgivande organisationer i Region Uppsala med ett gemensamt kalendarium samt exempel på företagare i regionen.
- Information om och kontaktvägar till 27 företagsrådgivande organisationer i Region Gävleborg med ett gemensamt kalendarium samt de regionala finansieringsmöjligheterna samlade på ett ställe.
- Information om och kontaktvägar till 16 företagsrådgivande organisationer i Örebro län med ett gemensamt kalendarium och information om exportcenter Örebro. Dessutom är 15 rådgivare anslutna till matchningstjänsten för matchning på personnivå mellan företagare och rådgivare.

Under 2017 arbetade vi också löpande med att förvalta och utveckla innehållet för de nu sammanlagt 14 regioner som erbjuder en samlad bild av främjandesystemet på verksamt.se.

Serverat - enklare företagande genom digitala tjänster

I programmet Serverat samarbetar Tillväxtverket med Bolagsverket, SKL, medverkande kommuner och andra tillståndsgivare. Samarbetet går ut på att utveckla digitala lösningar som gör det enklare att starta och driva företag och att lämna uppgifter till myndigheter och kommuner.

Serverat är ett pilotprojekt där vi testar lösningar inom restaurangbranschen. På verksamt.se finns sedan maj 2016 en checklista för start av restaurang som hjälper företagaren att förstå vad som ska göras och när och leder företagaren vidare till e-tjänster hos kommuner och myndigheter.

Sex kommuner har även e-tjänster som är kopplade till Bolagsverkets bastjänst som hämtar uppgifter direkt från myndigheters register, vilket för företagaren innebär att vissa uppgifter är förfyllda. Förutom att det blir enklare och smidigare för företagaren underlättar det kommunernas egen hantering när ansökan är komplett och korrekt ifylld. Informationen som är kopplad till tillstånden har ensats och förenklats gemensamt av de kommuner som deltagit i Serverat, vilket till exempel har resulterat i färre bilagor och uppgifter för serveringstillstånd.

Serverat 2017 i siffror:

- 4 448 checklistor för att starta restaurang skapades på verksamt.se under 2017 .
- 6 kommuner anslöt sig till checklistan på verksamt.se. Sammanlagt är nu 21kommuner anslutna .
- 6 kommuner implementerade e-tjänster enligt Serverats standard.
- 1 kommun (Karlskrona) började arbetet med att integrera e-tjänst och verksamhetssystem.

Från juli 2017 utökades Serverat till att omfatta även delar av besöksnäringen. Vi påbörjade under året arbetet med att ta fram checklistor på verksamt.se, med vidarelänkning till e-tjänster för företagare inom hotell, logi och evenemang.

Stöd för utländska företagare

Information på verksamt.se för målgrupperna asylsökande och nyanlända förbättrades under året som en del av uppdraget att främja nyanländas företagande i Sverige. I vårt arbete har vi utgått från tidigare gjorda analyser och undersökningar av dessa målgruppers behov av information och stöd. Vi har även intervjuat företagare, handläggare på olika myndigheter, och rådgivare som dagligen möter denna målgrupp. Dessa insikter låg till grund för vårt förbättringsarbete.

Tjänstedirektivet ska förenkla för tjänsteföretag från EU/EES som vill etablera verksamhet och sälja sina tjänster i Sverige. Tillväxtverket har i uppdrag att förvalta och utveckla den svenska elektroniska kontaktpunkten enligt tjänstedirektivet. Detta gör vi inom ramen för verksamt.se, där det finns information och möjlighet att ansöka om olika tillstånd som är relevanta för företagare. Där finns även information om och ansökningsuppgifter för de cirka 70 yrken som berörs av Yrkeskvalifikationsdirektivet, som går ut på att man enklare ska kunna arbeta i ett annat EU-land.

Under året deltog vi även i de nätverksmöten och förfrågningar som kommissionen har initierat i nätverken EUGO och Your Europe.

Vidareutveckling av verksamt.se och ett myndighetsgemensamt digitalt kundmöte

Under året påbörjade vi ett långsiktigt arbete med att förenkla myndighetskontakter och uppgiftslämnande genom smarta digitala lösningar och utveckling av verksamt.se. Vi genomförde flera så kallade kundresor och användarundersökningar för att öka vår kunskap om vad företagare uppfattar som problemområden som vi skulle kunna förenkla. En förstudie pågår inriktad på att utveckla tjänster som möter behoven av personlig vägledning, proaktiv kommunikation (till exempel påminnelser om att lämna uppgifter) samt en teknisk plattform som kan stödja detta.

Förbättringar av verksamt.se

Vi har också inlett ett arbete med kortare tidshorisont som handlar om struktur och design på verksamt.se och möter användarnas synpunkter och förslag på förbättringar. Ett exempel är att Mina sidor nu ger användarna en tydligare överblick av tjänster och innehåll.

Citat från intervju med kommun samt företagare:

- Krögarna behöver inte skicka in några papper längre. Färre kompletteringar måste göras och det är mindre komplicerat att söka tillstånd och göra de anmälningar som krävs, säger Mats Hellman, verksamhetsutvecklare på Karlskrona kommun.

Krögaren Johan Rennemark tycker att det är skönt att slippa all pappershantering.

- Jag behöver inte längre skicka in bolagsuppgifter, f-skattesedel och andra uppgifter. Dessa uppgifter hämtar kommunen in själv. Johan startade sin fjärde krog Rost & vin för drygt ett år sedan. Jämfört med starten av sina första krogar, tycker han att Karlskrona kommuns nya e-tjänster gör det betydligt enklare att söka de tillstånd och göra de anmälningar som krävs för att starta en restaurang.

Antalet besökare på webbplatsen 2017 var 74 400, en ökning med 58 procent.

Affärsplansverktyget har mobilanpassats och ett nytt designförslag för verksamt.se finns framtaget för att testas av användare och implementeras under 2018.

Kommunikation av verksamt.se och andra produkter

Kommunikationsarbetet tog under 2017 steg framåt inom alla våra kanaler och produkter såsom digitalt, event, mässor, broschyr och podcasts. Arbetet navigerades framgångsrikt av en temaplan. Totalt genomförde och lanserade vi åtta temakampanjer under året där vi nådde nya och befintliga målgrupper inom ämnen som digitalisering, bokföring, kompetensförsörjning, import, export och socialt skydd.

Samverkan med Arbetsförmedlingen

Inom ramen för verksamt.se och Myndighetssamarbetet Starta och driva företag gjorde Tillväxtverket och Arbetsförmedlingen kommunikationsinsatser för att fler företag ska anställa. Målet var att hjälpa företagen att förstå vad de behöver göra och vilken hjälp de kan få när de ska rekrytera.

Swedish Cleantech – digitalt stöd för miljöteknikföretag

Det globala investeringsbehovet för miljöteknik är enormt och Sverige ligger idag på tredje plats i Global Cleantech Innovation Index. Trots att Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling och innovation har exportframgångarna uteblivit. Orsaken är främst att få företag klarar av de stora utmaningarna det innebär att gå direkt från en innovation till kommersialisering och export. De flesta miljöteknikföretag behöver först växa i Sverige innan de kan närma sig exportmarknaderna.

Swedish Cleantech är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag och drivs av Tillväxtverket tillsammans med ett 30-tal myndigheter, bransch- och intresseorganisationer och regionala aktörer. Här får företag hjälp att utveckla sina affärer på hemmamarknaden och att förbereda sig för export genom samlad tillgång till kunskap, finansiering och nätverk. Vid slutet av 2017 fanns det 671 gröna svenska företag representerade på webbplatsens företagslista på svenska och engelska. Listan fungerar som ett skyltfönster och hjälper företagen att hitta affärspartners, köpare och investerare i Sverige och i andra länder.

Resultat 2017

Intresset för svensk miljöteknik ökar kraftigt, liksom antalet besökare på webbplatsen, både från Sverige och från andra länder. Det är främst företagen som lockar besökare. De flesta internationella besökare kommer från stora marknader såsom Indien, USA, Storbritannien, Finland, Danmark och Tyskland. År 2016 hade webbplatsen 47 000 besökare, varav nästan hälften var internationella. Antalet besökare på webbplatsen 2017 var 74 400, en ökning med 58 procent.

Antalet förfrågningar om svenska företag och deras produkter ökar. Vi ser att företagspresentationerna är ett effektivt sätt för företag att nå ut och att de leder till många nya kundkontakter och samarbetsmöjligheter. De flesta som besöker webbplatsen tar troligen kontakt med företagen direkt via sökmotorn. Trots detta kom drygt 120 frågor om inköp av varor och tjänster in till webbplatsen under 2017, främst från utlandet.

**Som helt novis
gällande
egenföretagande
tycker jag sidan är
mycket bra
pedagogiskt och
översiktligt!**

Citat från verksamt.se:

Fler affärsmöjligheter för svenska företag genom stärkt samarbete på svensk och nordisk nivå

Genom arbetet med Team Sweden Smart Cities samverkar vi med ett 20-tal myndigheter och organisationer. Under året publicerades 133 event och över 30 nya utlysningar och tävlingar på webbplatsen.

Energimyndigheten och Forum för smarta elnät har inlett ett mer formellt samarbete med Tillväxtverket för att stödja drift och nyutveckling av den svenska webbplatsen swedishcleantech.se.

Ett avtal med IVL, Svenska Miljöinstitutet, och satsningen Smart City Sweden har också ingåtts, där IVL driver och utvecklar den engelska webbplatsen swedishcleantech.com och publicerar en gemensam företagslista i samarbete med Tillväxtverket.

I samarbete med Energimyndigheten, RISE och Vinnova har Swedish Cleantech medverkat till att svenska företag har fått delta i matchmaking-aktiviteter på "Startups Meet Industry" i Göteborg, "Cleantech Venture Day" i London och "Green Connections Trade delegation" i San Fransisco och San Diego. Syftet är att erbjuda svenska miljöteknikföretag olika typer av mötesplatser där de får träffa investerare, industribolag och kunder.

Ett finansieringsseminarium för företag på export- och investeringsplattformen Smart City Sweden har genomförts i samarbete med Nordic Development Fund.

Danmark, Finland och Sverige är de främsta länderna inom miljöteknikinnovation i världen, och det finns ett stort intresse för att stärka det nordiska varumärket. Med finansiering från Nordic Innovation har ett nordiskt samarbetsprojekt inletts som bland annat omfattar en nordisk konferens för miljöteknik.

Starta företag-dagar och mässor

Starta företag-dagarna

Under Starta företag-dagar får blivande företagare information från sju myndigheter under en heldag. Syftet är att förenkla företagsstarten genom att i personliga möten pedagogiskt beskriva företagsstarten och de olika åtaganden som följer. Besökarna lyfter ofta fram att dagen har gett dem en mycket positiv relation till myndigheterna som underlättar framtida kontakter. Insatsen är en del av myndighetssamarbetet starta och driva företag.

Under 2017 arrangerade Tillväxtverket, tillsammans med samarbetspartner, 20 Starta företag-dagar i Stockholm, Malmö och Göteborg. Under dessa dagar delade även företagare med sig av sina erfarenheter och lokala offentliga rådgivningsaktörer informerade om sina erbjudanden.

Under 2017 deltog sammanlagt 3 129 personer på Starta företag-dagar, varav 61 procent kvinnor. Knappt 21 procent var 18–30 år och 27 procent hade utländsk bakgrund. Sedan 2005 har Starta företag-dagarna samlat över 50 000 deltagare.

Deltagarna fick ge sin syn på nyttan av Starta företag-dagarna i en enkät. På frågan "Har Starta företag-dagen fungerat som ett stöd för dig i

Suverän sajt som verkligen förenklar när man startar bolag. Svensk byråkrati (i ordets positiva bemärkelse) när den är som allra bäst!

Citat från verksamt.se:

processen att starta företag?” svarade 58 procent att de instämmer helt, 36 procent instämde delvis.

Broschyren Starta företag finns på svenska, engelska och lättläst svenska. Under 2017 delades den ut i 120 300 exemplar och laddades ned 19 365 gånger. Broschyren finns även som en ljudfil och den spelades upp 30 556 gånger under året. Av de deltagare på Starta företag dagen som svarat på enkäten om broschyren instämde drygt 90 procent helt eller delvis i påståendet att den var ett stöd i processen att starta företag.

Mässor

För att nå ut med information och våra tjänster vill vi vara där våra målgrupper är och därför är närvaro på mässor och events en naturlig del av vårt relationsbyggande arbete och marknadsföring. Men vi vill också lära känna målgrupperna bättre. Vi ser i utvärderingar år efter år att vårt deltagande på mässorna är väldigt uppskattat. Många kommer med en specifik fråga, men de flesta som besöker mässorna vill ha svar på mer generella frågor. En stor majoritet av besökarna anser att vi erbjuder relevant information i vår monter.

Under 2017 deltog Tillväxtverket på flera mässor och seminarier om att starta företag, bland annat mässorna Eget företag i Älvsjö, Göteborg och Malmö, samt Bazaren i Stockholm. Bazaren arrangerades i Kulturhuset i Stockholm och där nådde vi och våra samarbetspartners nära 800 personer. På Eget företag-mässorna i Göteborg och Malmö nådde myndigheterna från myndighetsarbetet ungefär 300 personer per stad. Eget företag-mässan i Älvsjö är den största mässan vi deltar på, och där mötte vi nära 3000 besökare.

Bedömning

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom målområdet ”Företagens förutsättningar” i viss mån redan bidragit till, men framförallt på sikt kommer att leda till enklare och mer attraktiva förutsättningar för företagande och entreprenörskap. Samma principer för bedömning av måluppfyllelse gäller som för målområdet ”Företagens konkurrenskraft”.

Insatserna inom målområdet är uppdelade i två verksamhetsområden; *förenkling för företag* och *information och tjänster*. Resultaten på effektnivå kan sammanfattas så här per verksamhetsområde:

Förenkling för företag

Tillväxtverkets arbete med förenkling för företag syftar till att göra det enkelt att driva och utveckla företag. Tillgången till data för uppnådda effekter är begränsad. Däremot är de prestationer som uppnåddes inom förenklingsarbetet år 2017 väldokumenterade.

Prestationerna utgjordes framförallt av behovsanalyser för besöksnäringen och ombud, genomförda utbildningar för Regeringskansliet, stöd i enskilda ärenden till kommittéer, departement och myndigheter, konsekvensutredningar, en samlad prognos över nya regler, en guide för beräkning av regeleffekter, revidering av verktyget ”Regelräknaren”, en kvalitativ analys av presumtiva effekter på

konkurrensen, en litteraturstudie av regler och konkurrens, en rapport över möjliga åtgärder för en ökad användning av elektroniska fakturor och kvitton i företagen, en rapport över möjligheter att förenkla företagets hantering av moms vid handel med andra länder, en uppföljning av förenklingsarbetet på 19 centrala myndigheter samt genomförande av heldagskonferensen "Förenklingsforum".

Information och tjänster

Arbetet inom verksamhetsområdet information och tjänster syftar till att på ett lättillgängligt sätt erbjuda den samlade myndighetsinformation och de tjänster som företag behöver för att starta och utveckla sin verksamhet.

Verksamt.se, där information och service finns samlad från en mängd myndigheter har fortsatt att utvecklas positivt. Under 2017 ökade inloggningarna till plattformen med 15 procent till 2,6 miljoner, och under året kom verksamt.se att rymma information från fler än 50 olika myndigheter. Antalet affärsplaner som skapades var 27 115. Enligt en webbenkät uppger 88 procent av dem som ska starta företag att verksamt.se gör det enklare. Av de som redan driver företag uppgav 81 procent att verksamt.se gör arbetet enklare.

I samverkan med Skatteverket producerades under hösten 2017 podcasten Skatteskolan som nådde över 11 000 lyssnare.

En introduktionskurs, en podcast-serie, nya sidor om informationssäkerhet och en tjänst för att söka efter offentliga insatser som stimulerar digitalisering syftade alla till att få fler små och medelstora företag att använda sig av digitaliseringens möjligheter.

Som stöd till företagare som vill exportera och importera tog vi fram filmer och en karttjänst utökades med 25 länder och nya länkar till tullmyndigheter och svenska ambassader och konsulat i utlandet.

För att främja överskådligheten av det så kallade främjandesystemet samordnade Tillväxtverket regionala främjandeaktörer och utökade erbjudandena av regionalt anpassade tjänster och information på verksamt.se. Detta bedöms ha ökat antalet sidvisningar på plattformen.

För programmet Serverat, som genomförs i samarbete med andra myndigheter och som levererar digitala tjänster som ska göra det enklare att starta och driva restaurangföretag, har sex nya kommuner anslutit sig till checklistan på verksamt.se under året. Samtidigt har sex kommuner implementerat Serverats e-tjänster i sina egna plattformar. En kommun (Karlskrona) har dessutom påbörjat integrering mellan e-tjänst och verksamhetssystem.

Som en del av ett uppdrag att främja nyanländas företagande i Sverige förbättrades informationen på verksamt.se för målgrupperna asylsökande och nyanlända.

Swedish Cleantech är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag och drivs av bl.a. Tillväxtverket. Vid slutet av 2017 fanns över 630 gröna svenska företag presenterade på webbplatsen. Under 2017 uppgick antalet besökare på webbplatsen till 73 000, en ökning med 55 procent. För företagen innebär det att antalet förfrågningar på deras produkter

Under 2017 ökade inloggningarna till plattformen med 15 procent till 2,6 miljoner

ökar. Det leder också till fler affärsmöjligheter för de svenska företagen genom att ett stärkt samarbete på svensk och nordisk nivå främjas.

För att förenkla företagsstarten får blivande företagare under så kallade Starta företag-dagar information från sju myndigheter under en heldag. Under 2017 arrangerades 20 sådana tillfällen med sammanlagt 3 028 deltagare varav 59 procent kvinnor. Drygt 23 procent var mellan 18–30 år och 27 procent hade utländsk bakgrund. Av deltagarna uppgav 97% att tillfällena helt eller delvis fungerat som ett stöd i processen att starta eget företag.

Broschyren Starta företag, som finns på svenska, engelska och lättläst svenska, delades under 2017 ut i 110 765 exemplar och laddades ned 46 999 gånger. Broschyren finns även som ljudfil och spelades upp 31 914 gånger under året. Enligt en enkätundersökning instämmer cirka 95% helt eller delvis i påståendet att broschyren varit ett stöd i processen att starta eget företag.

För att nå ut med vår information och tjänster vill Tillväxtverket vara där målgrupperna är. Därför är närvaron på mässor och events en naturlig del av både det relationsbyggande arbetet och för marknadsföringen. Vi ser i undersökningar år efter år att deltagandet är väldigt uppskattat. Över 75% uppger sig vara nöjda med vårt arbete på plats.

46 999

nedladdningar

Företagen i regionen

Tillväxtverkets verksamhet ska främja en hållbar regional tillväxt och bidra till att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas

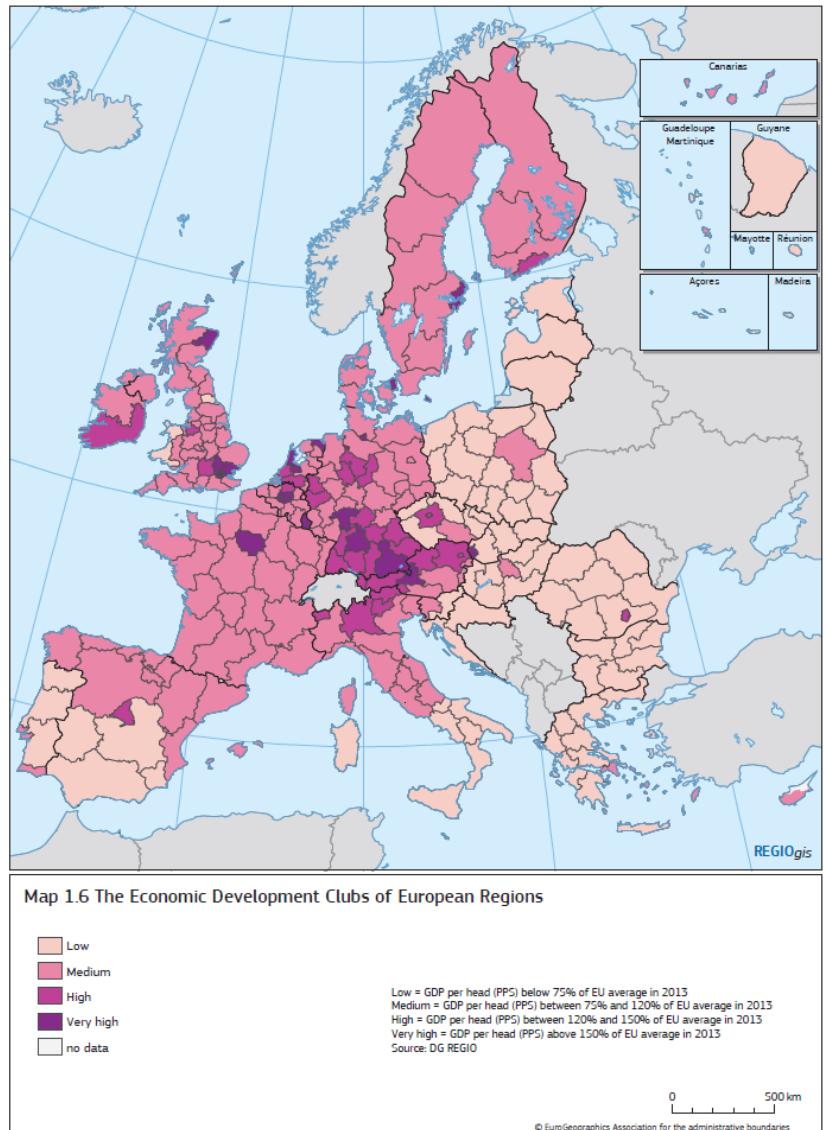
Bakgrund

Den globala lågkonjunkturen under de senaste åren har medfört en splittrad regional tillväxt på grund av minskad efterfrågan på naturresurser och en ökad efterfrågan på tjänster. Sedan 2008 är skillnaderna i BNP-utveckling per capita större inom än mellan OECD-länderna. OECD lyfter dock fram att de allra flesta regioner i OECD:s medlemsländer bidrog till den aggregerade tillväxten under 1995-2007.

God ekonomisk utveckling i Sveriges län

Utvecklingen i Sveriges 21 län är också god i en internationell jämförelse. Utvecklingen av lönesumma mätt som bruttolön per sysselsatt var 2016 positiv för samtliga län. Alla län hade också en ökning av bruttoregionprodukten (BRP) per invånare 2016 jämfört med 2015. Starkast utveckling hade Örebro, Hallands, Jämtlands och Uppsala län. I ett EU-perspektiv är det dock bara Stockholm som kvalar in i den högsta gruppen av regioner med avseende på BNP per capita (2013).

Övriga svenska regioner tillhör den stora medelinkomstgruppen som bedöms dela riskerna med att inte ha tillräckligt hög specialisering och inte heller konkurrensfördelen av låga kostnader. Dilemmat är att kostnader för nödvändiga investeringar per sysselsatt i regionen blir höga. Inte minst när det gäller investeringar i humankapital. Det är således svårt för dem att förflytta sig uppåt i värdekedjor. Samtidigt kvarstår konkurrensen

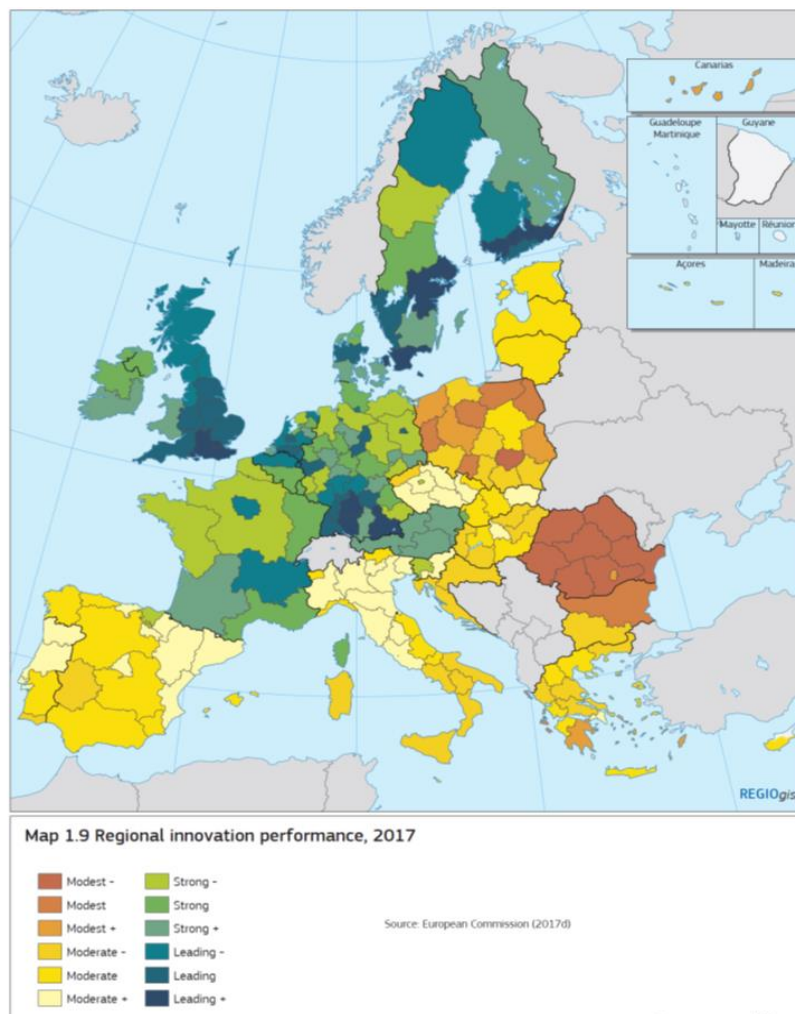

och trycket från regioner med en lägre kostnadsbild. Som en generell åtgärd nämns vikten av att förbättra det institutionella systemet/kapaciteten och näringslivets generella innovationsförmåga. Nästan samtliga svenska regioner återfinns i denna grupp och regionernas arbete med smart specialisering, innovation och kompetensförsörjning visar att man är på rätt spår. Frågan är dock om investeringar räcker till för att nå nästa nivå. Innovation, infrastruktur och kompetens ger regional utveckling. OECD lyfter fram innovation, infrastruktur och kompetens som betydelsefulla faktorer för regional utveckling. Policyinsatser ska inte genomföras för att kompensera regioner med en sämre utveckling. Istället förordas en platsbaserad policy som främjar utveckling av en regions specifika tillgångar, samordning med sektorspolitik på den regionala och lokala nivån samt flernivåstyrning för att därmed säkerställa en harmonisering av mål och genomförande av insatser.

EU:s *Regional Innovation Scoreboard 2017* visar också att Sveriges regioner står sig väl innovationsmässigt. Stockholm utmärker sig i den högsta kategorin, "Leading+" som den mest innovativa regionen i EU, men också Östra Mellansverige och Skåne-Blekinge tillhör den högsta kategorin. Västra Götaland är "Leading", Övre Norrland "Leading-" och övriga tillhör olika grader av kategorin "Strong" med Mellersta Norrland lägst rankad som "Strong-".

Stor variation i tillgång till infrastruktur och kommersiell service

Tillgängligheten varierar stort i landet när det gäller transport- och IT-infrastruktur och tillgång till kommersiell service. Trots glesa strukturer har Sverige en bra bredbandstäckning jämfört med övriga Europa även om det finns stora regionala skillnader. År 2016 hade 73 procent av Sveriges befolkning/hushåll samt 63 procent av Sveriges arbetsställen tillgång till minst 100 Mbit/sekund. I Stockholms län hade 90 procent av befolkning/hushåll och 86 procent av arbetsställena tillgång till minst 100 Mbit/sekund. Lägst ligger Dalarna med 55 procent för befolkning/hushåll samt 37 procent för arbetsställen. Befolkningens medianavstånd till närmaste *drivmedelsstation* är 1,6 kilometer och har varit detsamma sedan år 2009. Avstånden i vissa avlägset belägna funktionella analysregioner, exempelvis norra Norrland, är mer än dubbelt så stora

som i andra regioner. Befolkningens medianavstånd till *dagligvaruhandeln* är i genomsnitt 0,9 kilometer.

Nettoinflyttning från utlandet i alla län

En positiv nettoinflyttning från utlandet har under de senaste åren medfört en befolkningsökning i samtliga län. Men under perioden 2006–2016 hade dock 83 av Sveriges 290 kommuner en minskad folkmängd och befolkningens mängd ökar mest i och runt de tre storstäderna samt de övriga 18 residensstäderna.

Det finns utvecklingskraft och potential för förändring i våra kommuner

Studien *Sårbara kommuner 2016* visar svenska kommuners sårbarhet utifrån deras beroende av enskilda större företag samt deras omställningsförmåga och utvecklingskraft. Jämfört med 2011 års studie var närmare en fjärdedel av de sårbara kommunerna inte längre sårbara. Samtidigt hade dessa ersatts med andra kommuner. Detta tyder också på en betydande dynamik och visar att det finns utvecklingskraft och potential för förändring i många svenska kommuner. Särskilt tycks ökad pendling och ökat företagande ha bidragit till utvecklingen. År 2016 fanns sårbara kommuner i de flesta län, men närmare hälften av Sveriges 100 sårbara kommuner fanns i ett område med Bergslagen som centrum.

Genomförande

Strategiskt regionarbete

De lokala och regionala förutsättningarna för hållbar tillväxt och utveckling skiljer sig åt över landet. Befolkningsstruktur, utbildningsnivå, näringslivets sammansättning, tillgång till naturresurser, närhet till marknader och större befolkningskoncentrationer är exempel på faktorer som varierar. Den regionala tillväxtpolitiken utgår från dessa skillnader och förutsättningar. En modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet inriktas på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar, såväl i städer som på landsbygden. Ju fler regioner som är starka och expansiva, desto bättre för Sverige.

Tillväxtverket ska genomföra insatser som främjar ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen. Vårt strategiska regionarbete är basen för dessa insatser. De 21 regionalt utvecklingsansvariga aktörerna (landsting/samverkansorgan/länsstyrelse, benämnda RUA) leder och samordnar tillväxtarbetet i respektive län. Tillväxtverket har sedan 2014, inom ramen för det strategiska regionarbetet, en årligen återkommande dialog samt samverkan med samtliga 21 RUA. Fokus ligger på uppdraget att förbättra förutsättningarna för en långsiktigt konkurrenskraftig näringslivsutveckling i regionerna. Vår ambition är att möta varje regions specifika behov och tillföra ett nationellt perspektiv. Det strategiska regionarbetet har bidragit till att stärka Tillväxtverkets regionala närvaro och synliggjort vår samlade verktygslåda. Samtidigt får vi en bättre inblick i respektive läns utmaningar i det regionala tillväxtarbetet.

Tillväxtverket genomförde 27 dialoginriktade möten under 2017. De olika mötena tog utgångspunkt i den enskilda regionens pågående regionala tillväxtarbete och dess utmaningar respektive möjligheter. Vi lyfte fram temperaturmätningar för det regionala näringslivets konkurrenskraft i form av *"Entreprenörskapsbarometern 2016"* och *"Företagens villkor och verklighet 2017"*. Återkopplingen till regionerna av de två undersökningarna gav en bra kontext för samtal om regionernas samt Tillväxtverkets prioriteringar och insatser. Vi sammanställde också en uppföljning av vårt regionala strategiska arbete som visade att regionerna ansåg att det var värdefullt med en återkommande dialog på ledningsnivå om länets aktuella utmaningar. Den löpande dialogprocessen bidrar till en större samsyn kring de regionala utmaningarna, vilket ökar förutsättningarna för goda resultat.

Utöver de enskilda regionala dialogmötena arrangerade Tillväxtverket under november månad tre regionsamlande dialogmöten om EU:s kommande sammanhållningspolitik. De tre mötena genomfördes i samverkan med Näringsdepartementet för regioner från norra, mellersta respektive södra Sverige. Vid mötena lades ett särskilt fokus på EU-kommissionens sjunde sammanhållningsrapport *"Min region, mitt Europa, vår framtid"* samt erfarenheter och lärdomar som visar hur regionala möjligheter och utmaningar har bemötts med de olika ESI-instrumenten,

Vår kunskap och regionala närvaro hjälper oss att anpassa verktygen till regionernas behov. Behov och önskemål som togs upp vid mötena med regionerna under 2017 blev underlag till Tillväxtverkets verksamhetsplanering för 2018. Utifrån överläggningarna och den löpande samverkan kunde vi även prioritera regionspecifika utvecklingsprojekt i samverkan med regionerna. Under 2017 beviljades 4 projekt inom ramen för programmet Strategiskt regionarbete. Av de tidigare beviljade projekten avslutades 3 under året.

Regionalt investeringsstöd

▲ PRESTATION

Regionalt investeringsstöd beviljas av Tillväxtverket och av vissa länsstyrelser och landsting. Stödet får endast lämnas till företag i geografiskt avgränsade stödområden.

Syftet är att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och öka deras konkurrenskraft och därmed bidra till en hållbar utveckling i regionen.

År 2017 beviljade vi regionalt investeringsstöd till 11 ärenden om totalt 105,8 miljoner kronor. Finansieringen medverkade till totala investeringar om 597,2 miljoner kronor.

Under året lanserades en ny handbok med policyer och riktlinjer för regionernas och Tillväxtverkets gemensamma tillämpning av de nya stödförordningarna för regionala företagsstöd. Stödförordningarna trädde i kraft 2015 och kompletterades 2017. Inom ramen för vårt systemansvar för företagsstöden höll vi även en handläggartäff och tre kontrollantutbildningar med de regioner som önskat.

Under 2017 gjorde Sweco, på uppdrag av Tillväxtverket, en utvärdering av de regionalpolitiska effekterna av Facebooks etablering i Luleå.

En undersökning som Tillväxtverket genomför årligen visar att de företag som 2012 beviljades regionalt investeringsstöd har en sämre tillväxt i förädlingsvärdet än jämförelsegruppen. Konkurrenskraften har också utvecklats sämre för stödföretagen medan sysselsättningen har ökat. Överlevnadsgraden är 100 procent för stödföretagen och 87 procent för jämförelsegruppen.

LÄS MER

[Finansiering för regional tillväxt 2016, rapport 0224](#)

År 2017 beviljade vi regionalt investeringsstöd till ärenden om totalt 105,8 miljoner kronor.

Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö

Tillväxtverket har på uppdrag av regeringen undersökt hur det nationella och regionala arbetet med hållbarhetsfrågor ser ut vid stödgivning till företag. Syftet har varit att identifiera åtgärder som kan bidra till tydligare hållbarhetseffekter vid fördelning av stöd till företag.

Det varierar mycket hur stödgivare nationellt och regionalt arbetar med de tre hållbarhetskriterierna jämställdhet, integration och miljö/klimat. Det pågår många hållbarhetsfrämjande aktiviteter men de egentliga effekterna är oklara. Mätbara mål saknas och uppföljningen är ofullständig.

Tillväxtverket lämnade under året rekommendationer till regeringen och förslag på åtgärder för att i första hand stärka: (i) den övergripande styrningen, ledarskapet och den nationella samordningen (ii) tydligheten i målbilden hos samtliga kriterier samt (iii) uppföljningens omfattning, kvalitet och samordning.

Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet

Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att stödja och möjliggöra erfarenhetsutbyte för de 13 myndigheter som under 2014 fick i uppdrag att ta fram och genomföra strategier för medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Vi utökade målgruppen till att omfatta de 19 myndigheter som regeringen pekat ut i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 som särskilt betydelsefulla för att genomföra den regionala tillväxtpolitiken.

Tillväxtverkets uppdrag att stärka myndigheters förutsättningar för medverkan i det regionala tillväxtarbetet sker dels via stöd direkt till myndigheterna, dels löpande i Tillväxtverkets övriga verksamhet.

Under 2017 genomförde Tillväxtverket en myndighetsträff som syftade till att diskutera den nya förordningen (2017:583) för regionalt tillväxtarbete och hur den kopplar an till myndigheternas verksamheter. Mötet resulterade i konkreta förslag på hur Tillväxtverket kan stödja statliga myndigheters medverkan i regionalt tillväxtarbete, exempelvis föreslogs att Tillväxtverket kunde vara ett stöd i dialogen mellan regionalt utvecklingsansvariga aktörer och länsstyrelsen.

Under året samverkade vi i och genomförde många olika aktiviteter som bland annat innebar att vi, andra myndigheter och regionalt utvecklingsansvariga möttes under olika former. Exempelvis genomförde Tillväxtverket tillsammans med Kulturrådet ett nationellt dialogmöte om kulturens och de kreativa näringarnas roll i den regionala tillväxtpolitiken. Träffen resulterade i konkreta förslag på hur Kulturrådet och Tillväxtverket kan stödja kulturmiljöns koppling till tillväxtområdet.

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

Tillväxtverket ska vara kansli för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Forumet är en arena för dialog och samverkan mellan regeringen och regionala aktörer med uppgifter inom det regionala tillväxtarbetet. Syftet med forumet är att föra en kontinuerlig dialog om långsiktiga och strategiskt viktiga frågor som har betydelse för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Uppdraget genomförs i samverkan med Näringsdepartementet. Kansliet har bland annat tre uttalade uppgifter:

- förbereda relevanta underlag och organisera och dokumentera möten
- säkerställa samordning mellan berörda arbetsgrupper, nätverk och andra relevanta aktörer och arbetet inom forum
- sprida kunskap från arbetet i forumet och relevanta arbetsgrupper, nätverk osv., både externt och till ledamöterna i forumet.

Fyra tjänstemannaforum och politikerforum genomfördes under 2017. Deltagandet från den regionala nivån var högt på båda forumen liksom uppslutningen från Regeringskansliet och regeringen i form av chefer, sakkunniga, statsråd och statssekreterare.

Samarbetet med Näringsdepartementet förstärktes under 2017 när det gäller att planera och organisera mötena, och Tillväxtverkets roll är nu större än tidigare. Under året började vi också arbetet med att säkerställa samordning mellan berörda arbetsgrupper, nätverk och andra relevanta aktörer inom forumet. Det som sker i forumet sprids efter mötena genom ett nyhetsbrev som går ut internt på Tillväxtverket och till de kontaktpersoner som vi har inom ramen för uppdraget *Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet*. Kansliet har även ett internt videomöte med information från senaste tjänstemanna- och politikerforumet torsdagen efter ett politikerforum. Informationen riktar sig främst till myndighetens chefer och ledare.

Vi följde upp Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, inklusive kanslifunktionen, i samband med uppföljningen av *En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020*. Där konstaterades att forumet är en fungerande arena för samverkan inom regional tillväxtpolitik. Utvärderingen konstaterade att dialog och samverkan bör fortsätta utvecklas och inriktas på att bättre samordna olika politikområden.

Regional näringslivsutveckling

Stärkt lokal attraktionskraft

Syftet med Tillväxtverkets uppdrag Stärkt lokal attraktionskraft är att utveckla det systematiska och långsiktiga arbetet med att behålla, attrahera och utveckla kompetenser, företag och kapital. Tio pilotkommuner ingår i insatsen: Överkalix, Kramfors, Härjedalen, Östhammar, Surahammar, Haninge, Vimmerby, Flen, Gotland och Munkedal.

Följeforskarna från Centrum för kommunstrategiska studier (CKS) vid Linköpings universitet har tagit del av kommunernas lägesrapporter och även intervjuat dessa. Sammantaget var detta underlag till följeforskarnas promemorior och rapporten *Att stärka den lokala attraktionskraften – målbilder och genomförande i den lokala utvecklingspolitiken*.

Tillväxtverket tog fram en kortversion som spridits till kommuner och regioner runt om i Sverige.

Tillväxtverket genomförde en enkätundersökning bland kommunerna med temat kommunikationsinsatser, vilket är en viktig del av utvecklingsarbetet. Med enkäten och kommunernas lägesrapporter som underlag genomförde följeforskarna en studie som resulterade i promemorian *Att kommunicera utveckling – om kommunikation i lokalt utvecklingsarbete*. Ämnet diskuterades vid ett erfarenhetsmöte för pilotkommunerna.

Pilotkommunerna deltog vid de två erfarenhetsmötena som Tillväxtverket arrangerade under året. Det ena ägde rum i Flen och förutom

projektledarnas utbyte med varandra bidrog även CKS, Näringsdepartementet och SKL med sin kunskap.

Det andra erfarenhetsmötet arrangerades tillsammans med "Utveckla svenska städer". De båda insatserna ingår i Tillväxtverkets övergripande område Tillväxtskapande samhällsplanering. Syftet med samarrangemanget var att förmedla våra insatser och skapa kontakter och utbyten mellan aktörerna. Temat för mötet var "Tillväxt kräver planering – stärkta näringslivsperspektiv i den kommunala och regionala strategiska samhällsplaneringen". Vid detta tillfälle deltog även de regionalt utvecklingsansvariga som har koppling till pilotkommunerna. Föreläsare var CKS, Näringsdepartementet, Arena för tillväxt, Piteå Science Park och en entreprenör med koppling till ämnet platsinnovation.

De kunskaper och erfarenheter som kommer fram i insatsen, inklusive följeforskarnas reflektioner, samlas löpande med syftet att paketera och sprida dem vidare till andra kommuner och regioner med likartade utmaningar och möjligheter. Under året började vi sprida goda exempel från pilotkommunerna och publicerade fyra artiklar på Tillväxtverkets webbsida. En av artiklarna "Flen har satt turism på framtidskartan" handlade om kommunens arbete med att ge besöksnäringen en tongivande roll i samhällsplaneringen. Det turistiska perspektivet genomsyrade sedan förslaget till den nya översiktsplanen vilket gynnar både företagande, turism och invånare. Vid Reglabs nätverksträff för fysisk planering presenterades de resultat som pilotkommunernas arbete gett så långt.

Utveckla svenska städer

Insatsen Utveckla svenska städer syftar till att stärka företagens konkurrenskraft genom att underlätta arbetskraftens rörlighet, öka internationaliseringen och förbättra kunskapen om städernas funktion som regionala tillväxtmotorer. Under året beviljade Tillväxtverket drygt 1,3 miljoner kronor till fem projekt. Totalt 12 aktörer har fått projektmedel inom insatsen. Vi tog också fram ett kunskapsunderlag om städernas funktion som drivkraft för regional utveckling. Fokus var samspelet mellan bostadsmarknaden, transportsystemet och arbetsmarknaden. Rapporten presenterade befintliga teorier och gav exempel på hur kommuner arbetar utifrån dessa i praktiken.

Under året deltog medarbetare från Tillväxtverket vid 13 externa forum och projektmöten där vi spred kunskap om vårt arbete med insatsen. Tillväxtverket arrangerade även två erfarenhetsträffar för projektens medarbetare för att möjliggöra utbyte av erfarenheter och lärande mellan projekten. Den ena träffen genomfördes tillsammans med projekt från insatsen Stärkt lokal attraktionskraft. Båda insatserna bedrivs inom ramen för verksamheten Tillväxtskapande samhällsplanering. Tillsammans med Västra Götalandsregionen ordnade vi också en kunskapsdialog under Plattformsdagarna med temat *Ett regionalt perspektiv på hållbart stadsbyggande – är störst alltid bäst?*. Under året tog vi även fram och publicerade två artiklar om insatsen. Exempelvis presenteras en workshop i Region Gävleborg där kommuner och regionen diskuterade vilka synliga och osynliga samband som finns i geografien. Inom arbetet med det nordiska ministerrådet diskuterades insatsen

...1,3 miljoner till fem projekt.

återkommande. Tillsammans med Trafikverket utvecklade vi kunskap om transportsystemets effekter på den regionala utvecklingen.

Regionala kompetensplattformar

Tillväxtverkets uppdrag att vidareutveckla och förstärka de regionala kompetensplattformarna är i slutskedet. De sista projekten slutrapporterades i november. De allra flesta hade ett systemperspektiv och arbetade med att ta fram styrande dokument för arbetet. En annan viktig uppgift inom det regionala kompetensförsörjningsarbetet var och är att ta fram kunskapsunderlag och analyser, vilket flera projekt har arbetat med. Av projektens slutrapporter framgår att dessa underlag är viktiga verktyg i kompetensförsörjningsarbetet och att de används i dialoger med olika aktörer i regionen. Även ett antal spetsprojekt genomfördes inom områden såsom validering, studie- och yrkesvägledning, strukturomvandling och automatiseringens effekter.

Fokus under 2017 var att samla, paketera och sprida metoder och goda exempel från regionernas projekt. Tillväxtverket tog fram publikationen *Regionala kompetensplattformar – en översikt av utvecklingsprojekten mellan 2013 – 2017* med exempel på aktiviteter, verktyg och angreppssätt i kompetensförsörjningsarbetet. Utifrån regionernas arbete har vi också börjat ta fram temablåd inom några områden och att producera artiklar som behandlar dem. Under 2018 kommer vi att sprida dem vidare.

Den sista erfarenhetsträffen för projekten genomfördes i maj. Temat för träffen var kunskapsspridning och ett urval av regioner presenterade sina erfarenheter och arbetssätt. Vid detta tillfälle gjordes kortare filmer om projektens budskap som kommer att spridas vidare under 2018 som inspiration i andra kanaler.

Tillväxtverket gjorde 2015 en enkät där ansvariga för kompetensplattformarna fick svara på ett antal frågor som berörde vilka de samverkar med, hur projekten har påverkat arbetet och vilka positiva erfarenheter och utmaningar de ställs inför. Enkäten följdes upp under hösten 2017 med samma frågeställningar för att se vad som förändrats över tid. Av svaren framgår att 74 procent anser att deras projekt har ökat kunskaperna om hur arbetet inom kompetensförsörjningsområdet kan bedrivas på ett effektivare sätt. Vid samma tillfällen fick även nationella aktörer inom kompetensförsörjningsområdet svara på en enkät. Totalt 89 procent av aktörerna angav att de samverkar och har dialog med ansvariga för de regionala kompetensplattformarna, vilket visar att samverkan har ökat sedan 2015 (75 procent).

Kompetensförsörjningsdagar genomfördes vid två tillfällen under året med ett nätverk för regionalt utvecklingsansvariga, Näringsdepartementet, SKL och ett antal nationella myndigheter. Syftet med kompetensförsörjningsdagarna är att gemensamt diskutera och lära sig mer om ämnet, vilket underlättar möjligheterna till samverkan.

I juni slutredovisade Tillväxtverkets uppdrag att ta fram förslag på riktlinjer för regionalt kompetensförsörjningsarbete. Vi tog fram riktlinjerna i samarbete med flera nationella och regionala aktörer och syftet med dem är att skapa en samsyn om vad som utgör grunden i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I slutrapporten gav vi ett antal förslag och rekommendationer när det gäller sätt att stärka det regionala

89 procent uppgav att de samverkar...

kompetensförsörjningsarbetet. Bland annat förslog vi att de regionala utvecklingsansvariga aktörerna ska kartlägga, synliggöra och prognostisera privat och offentlig sektors behov av kompetens på kort och lång sikt.

Uppdrag att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet. För att myndigheten ska vara bättre förberedd och kunna agera snabbt bedriver vi en basverksamhet som inkluderar omvärldsbevakning och kontakter med relevanta nätverk.

Under 2017 tog vi fram kunskapsunderlag som ska stödja kommuner och regioner, ett exempel på detta är rapporten Sårbara kommuner. Tillsammans med Regeringskansliet bjöd vi in till erfarenhetsutbyte och dialog mellan kommuner och regionalt utvecklingsansvariga aktörer om hur näringslivets förnyelseförmåga kan stärkas.

När Tillväxtverket anser att det finns behov ska myndigheten erbjuda en kontaktperson som stödjer omställningsarbetet lokalt och regionalt. Under 2017 utsågs två kontaktpersoner, en som stödjer Oskarshamns kommun och en som stödjer Region Skåne. I arbetet beviljade vi exempelvis cirka 2,3 miljoner kronor i utvecklingsmedel för att stärka Oskarshamns kommuns förändringskunskap samt bidra till ett hållbart och diversifierat näringsliv. Vi deltog i en nationell arbetsgrupp för en internationell referensanläggning för cirkulär biobaserad livsmedelsproduktion.

Tillväxtverket lämnade under året en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet. I redovisningen lyfte vi behovet hos kommuner och regioner av:

- metodstöd/koncept som beskriver hur det kommunala och regionala arbetet kan/bör organiseras vid större varsel och omställningar i näringslivet.
- erfarenhetsutbyte för att lära av hur tidigare varsel och omställningar hanterats på kommunal och regional nivå.

Vi hade även löpande avstämningar med Näringsdepartementet om eventuella frågor som varit av betydelse för regeringen.

Miljöintegrering

Enligt regleringsbrevet 2017 ska Tillväxtverket stödja de regionalt utvecklingsansvariga aktörernas arbete med miljödriven näringslivsutveckling. Uppdraget ska genomföras i samarbete med Statens energimyndighet. Vi hade även ett liknande uppdrag i regleringsbrevet 2016. Begreppet miljödriven näringslivsutveckling inrymmer i sig en kollision mellan ekonomiska aspekter och klimat- och miljöhänsyn. Flera regioner har också tagit upp områden som innehåller kollisioner eller målkonflikter. I dessa fall krävs någon form av vägledning och prioritering för att arbetet ska leda framåt. Det är ett utvecklingsarbete som måste ske i samarbete mellan aktörer i regionala och nationella organisationer. I operationaliseringen av regleringsbrevet för 2017 utgick vi från konkreta inspel vi fått i våra dialoger med regionalt tillväxtansvariga och företrädare för länsstyrelser.

Syftet var att ta tag i konkreta frågeställningar som nationella och regionala aktörer gemensamt identifierade 2016 för att testa nya sätt att stärka miljödriven näringslivsutveckling. I samband med avstämningsmötet innan avrapporteringen av regleringsbrevet 2016 kring miljödriven näringslivsutveckling beslutades att vi tillsammans med ett par regioner ska ha ett fördjupat arbete med fokus på målkonflikter mellan miljömässiga och ekonomiska aspekter.

Det finns från regional nivå en tydlig förväntan på bland annat en mer samlad nationell dialog och kunskap om och förståelse för regionala förutsättningar. Under 2017 började därför fyra nationella myndigheter diskutera med region Kalmar. Myndigheterna har relevans för regionens styrkeområde regional livsmedelsindustri (värdekedjan från jordbruk till livsmedel). Förutom samtal med region Kalmar genomförde vi också en workshop. Under slutet av året gjorde regionen en systemstudie för att få mer fördjupad kunskap om ekonomiska och miljömässiga konsekvenser (målkonflikter) med fokus på biogas (som är kopplat till livsmedelsindustri och gröna näringar). Målet är att systemanalysen ska bidra till fördjupade kunskaper och leda till ett pilotprojekt för konkreta handlingar. Arbetet kommer att fortsätta under 2018 och resultat från arbetet kommer att kommuniceras inom ramen för regeringsuppdraget, *Utökade klimat och miljöaspekter i regionala handlingsplaner, Å 2016-2084*.

Smart specialisering

Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag som gäller Smart specialisering:

Fram till och med 2020 stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete med smart specialisering samt att sprida kunskaper och erfarenheter från detta arbete.

Smart specialisering är ett begrepp som initierades av EU-kommissionen. Det syftar till att prioritera vissa teknologier, sektorer etc. i en region och att inom dessa identifiera områden för innovations- och policyåtgärder – för framtida konkurrenskraft. Regioner med kompletterande styrkeområden ska samverka för att bli ännu mer konkurrenskraftiga. Detta ska sedan ge europeiskt mervärde.

Regeringsuppdraget ligger väl i linje med vårt uppdrag att främja näringslivsutveckling och regional tillväxt samt genomföra strukturfondsprogram.

Under året tog vi fram en handlingsplan som baseras på vår strategi för smart specialisering och på regeringsuppdraget.

Hösten 2017 gjorde vi en kartläggning av styrkeområden och innovationsstruktur i samtliga län och resultatet följde vi upp med dialoger om smart specialisering. Tillväxtverkets kontor i landet var involverade i arbetet. Därmed fick vi en tydlig koppling till de regionala strukturfondsprogrammen. Syftet med dessa dialoger är att få en helhetsbild av hur långt framme länen är i sitt arbete med smart specialisering samt se hur vi från nationellt håll kan stötta Sveriges regioner.

Hösten 2017 gjorde vi en kartläggning....

Vi ordnade även en workshop med ett 40-tal regionala aktörer på ett så kallat RND-möte. RND samlar regionala aktörer i syfte att diskutera regional tillväxt med tyngdpunkt på forskning och innovation.

Under REGLabs årskonferens i februari genomförde vi ett lärpas tillsammans med Nordregio och RegionDalarna.

Vi har också löpande diskussioner med Näringsdepartementet och EU-kommissionen.

Jämställd regional tillväxt 2016–2018

I december 2015 fick Tillväxtverket regeringsuppdraget att stödja och utveckla arbetet för jämställd regional tillväxt. Uppdraget delredovisades till Näringsdepartementet den 15 april 2017 i särskild ordning. Målet med uppdraget är att bidra till att kvinnor och män har samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och samma tillgång till tillväxtresurser. Vi får sammanlagt 108 miljoner kronor under perioden 2016-2018 för att genomföra uppdraget, och varje år ska 34 miljoner fördelas till det regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

Tillväxtverket arrangerade två träffar för erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna. Träffarna är till för att samordna uppdraget med jämställd regional tillväxt och stötta regionalt utvecklingsansvariga aktörer i deras arbete med uppdraget. Utvärderingar av den första träffen visade att deltagarna behöver mer kunskap om möjligheter och utmaningar i att arbeta utifrån ett intersektionellt perspektiv. Det fanns också ett behov av mer kunskap och erfarenhetsutbyte kring kopplingen mellan jämställdhet och regional tillväxt. Därför fokuserade den andra träffen på dessa områden. Utvärderingen visade att 79 procent av deltagarna instämde helt eller till stor del i att de till följd av träffen fick ökad kunskap och förståelse för arbetet med jämställd regional tillväxt.

Tillväxtverket identifierade också ett behov av att ytterligare främja lärande mellan regionalt utvecklingsansvariga aktörer, även mellan träffarna för erfarenhetsutbyte. Därför arrangerade vi en tematisk träff med fokus på jämställdhetsintegrering av regionala utvecklingsstrategier. 100 procent av deltagarna upplevde träffen som bra eller mycket bra och 90 procent fick ökad kunskap till följd av träffen.

För att genomföra uppdraget har Tillväxtverket upphandlat ett metodstöd av Sweco Strategy AB. Under 2017 innefattade metodstödet kollegialt utbyte mellan regionerna under träffarna för erfarenhetsutbyte och de tematiska träffarna. Det kollegiala lärandet är både efterfrågat och uppskattat av deltagarna och utgår ifrån de behov som finns regionalt.

Två möten ordnades med den nationella referensgruppen för uppdragets genomförande. Bland annat bidrog referensgruppen med synpunkter och inspel till genomförandet av uppdraget. Gruppen består av åtta personer med olika kompetenser och professioner.

Som stöd för att arbeta utifrån ett intersektionellt perspektiv tog Tillväxtverket fram en kort film och spred till regionerna. Filmen förklarar på ett enkelt och lättillgängligt sätt vad intersektionalitet är och varför vi har det perspektivet.

Tillväxtverket publicerade texter till webben som beskriver regionernas arbete inom Jämställd regional tillväxt för att ge en översiktlig bild av varje regions arbete.

Tillväxtverket har avropat en extern utvärderare som följer det regionala och nationella arbetet med jämställd regional tillväxt med syfte att öka kvaliteten i genomförandet. En delrapport lämnades till Tillväxtverket i december 2017. Rapporten visade bland annat att den regionala ledningens stöd är viktigt för att nå resultat.

LÄS MER

Jämställd regional tillväxt 2016-2018, Delrapport till näringsdepartementet 15 april 2017, Dnr Å 2015-001735

Kommersiell service

▲ PRESTATION

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Sambandet kan uttryckas så här: utan service, inga företag, och utan företag, ingen service.

Tillväxtverket arbetar för att öka tillgängligheten till kommersiell service i serviceglesa områden, främst grundläggande kommersiell service såsom dagligvaror, drivmedel, post, apotek och betaltjänster. Vi samverkar med länsstyrelser och regionala organisationer som har ansvar för regionalt tillväxtarbete men även med nationella och kommersiella aktörer inom serviceområdet.

I april 2017 fick Regeringskansliet en rapport där vi beskrev insatserna inom området kommersiell och offentlig service för företag och medborgare. Vi konstaterade att regeringens satsningar på den kommersiella servicen under senare år har bidragit till att hejda den negativa utvecklingen.

Regionala serviceprogram

För att stimulera arbetet med grundläggande service har varje län ett regionalt serviceprogram. Programmen ska bland annat samverka med regionala utvecklingsstrategier och regionala handlingsplaner inom landsbygdsprogrammet 2014–2020.

I 2017 års uppföljning av serviceprogrammen konstaterade vi att arbetet på kort sikt har tappat fart genom övergången av ansvaret för den regionala serviceplaneringen från länsstyrelser till regioner. Detta påverkar också det kommunala engagemanget i genomförandet. Vi anser ändå att det på längre sikt kan ha en positiv inverkan då trenden går mot att kommersiell service ses som en viktig funktion i det regionala tillväxtarbetet. Förändringen ställer högre krav på samverkan och operativt arbete för att de medel som satsas på kommersiell service ska kunna nyttjas på ett effektivt sätt, vilket kan öka tillgängligheten till kommersiell service. Den strategiska serviceplaneringen behöver löpa parallellt med stödhanteringen och samverkan behöver stärkas mellan regionala aktörer, kommuner och lokala utvecklingsgrupper.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker

Tillväxtverket fick i december 2015 uppdraget att fördela 35 miljoner kronor per år 2016–2019 till länsstyrelser eller berörda landsting och

samverkansorgan. Medlen ska användas till ett långsiktigt stöd till dagligvarubutiker i glesbygdsområden som bedöms som särskilt sårbara och utsatta. Fördelningen av medlen för 2017 var klar 27 februari, och därefter började regionalt ansvariga organisationer ta emot ansökningar från dagligvarubutikerna. Den 20 oktober gjordes en mindre omfördelning mellan länen utifrån det beslutade stödet och det bedömda behovet av ytterligare medel under året. Under året beslutade vi om och betalade ut 34 miljoner kronor i driftstöd till totalt 186 dagligvarubutiker.

Det särskilda driftstödet har tagits emot positivt av både de mindre dagligvarubutikerna och deras butikskedjor men även av de regionala aktörerna som beviljar stödet. Stödmottagare menar att stödet är räddningen för deras verksamhet. Det är dock för tidigt att mäta effekterna av det särskilda driftstödet. Vi bedömer ändå att driftstödet behöver bli långsiktigt, för annars finns en uppenbar risk att många butiker snabbt läggs ned efter 2019 när det nuvarande uppdraget upphör.

Nationell och regional samordning

Tillväxtverket arbetar med nationell och regional samordning av grundläggande kommersiell service, till exempel genom att skapa mötesplatser för de regionala aktörerna som hanterar stöden till kommersiell service och regionala serviceprogram.

På nationell nivå genomförde vi i maj ett möte med Centralt samordningsforum. På mötet deltog 17 representanter för bolag, organisationer och myndigheter som är viktiga för servicefrågorna.

Under sommaren ordnade vi tre regionala serviceträffar med totalt 43 handläggare för servicefrågor. Fokus för träffarna var bland annat samordning av regionala serviceprogram och stöd till kommersiell service i landsbygdsprogrammet. Enkät svar från 38 av de 43 deltagarna visar att hela 97 procent anser att träffarna har bidragit till att öka deras möjligheter till samarbete med andra organisationer.

I slutet av november anordnade vi en nationell servicekonferens, där medlemmar i centralt samordningsforum och deltagare från länsstyrelser och regioner tillsammans fick diskutera och ta del av kunskap om framtida utmaningar och möjligheter i arbetet med serviceutveckling. Enligt enkät svar från 40 av 45 deltagare instämmer 80 procent, i hög grad eller helt, att konferensen har bidragit med kunskap som kommer att vara till nytta för deras fortsatta arbete.

Stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet 2014–2020

Tillväxtverket är en av 25 stödmyndigheter i landsbygdsprogrammet med en nationellt gällande handlingsplan för att utveckla lokal service. Totalt har vi cirka 210 miljoner kronor att besluta om för att öka tillgängligheten till kommersiell service i gles- och landsbygder.

Under 2017 beslutade vi om projektmedel till 21 projekt med totalt 38 miljoner kronor i stöd.

Besluten gäller:

- 8 miljoner kronor i projektmedel för att stärka de regionala processerna för serviceutveckling.

- 4,6 miljoner kronor i projektmedel för kompetensutveckling och information.
- 25,5 miljoner kronor i projektmedel för lokala servicelösningar.

Under 2017 började vi ta fram tre kunskapsunderlag för att bidra till det regionala, kommunala och lokala servicearbetet. Kunskapsunderlagen handlar om förutsättningarna för att skapa god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service. Ämnena för underlagen är *företagens behov av service, digitaliseringens möjligheter för serviceutveckling* samt *effekter av projektmedel till lokal serviceutveckling*. Kunskapsunderlagen presenterades och diskuterades vid den nationella servicekonferensen i november.

Totalt pågår nu 33 projekt runt om i landet för att stärka det regionala servicearbetet och/eller utveckla nya lokala servicelösningar. De första avslutas i början av 2018 så resultaten låter vänta på sig till dess .

25,5 miljoner kronor i projektmedel för lokala servicelösningar.

Nationell samordning, utveckling och genomförandet av Europeiska regionala utvecklingsfonden

Fondöverskridande samverkan

Fondöverskridande samverkan på nationell nivå sker genom det regeringsuppdrag som Tillväxtverket, Jordbruksverket och ESF-rådet fått inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen. Tillväxtverket fortsatte under 2017 att vara ordförande i generaldirektörsgruppen och styrgruppen samt ansvarade för sekretariatsfunktionen. 2017 års arbetsgrupper gällde: gemensam tolkning och regelförenkling, horisontella principer, uppföljning och utvärdering, kommunikation och lokalt ledd utveckling. Sekretariatet hade en nära dialog med arbetsgrupperna för att säkerställa arbetsgången och för att regelbundet rapportera till styrgruppen/gd-gruppen.

Arbetsgruppen för "uppföljning och utvärdering" - initierade rapporten "Utvärdering av ESI-fondernas genomförandeorganisationer i Sverige" som färdigställdes våren 2017. Utvärderingen genomfördes av externa utvärderare i nära samarbete med en styrgrupp bestående av representanter för de tre myndigheterna. Utvärderarna pekade på att genomförandet kan bli bättre, exempelvis genom tydligare prioritering bland styrdokument och genom tydligare beskrivning av och samsyn kring hur respektive program förväntas nå sina mål. Utvärderarna pekade i rapporten också på behovet av att förtydliga mål och strategier för fondsamordning. I den årliga verksamhetsrapporten för 2016 skrev myndigheterna att uppdraget behövde förtydligas. De båda rapporterna har resulterat i ett framåtsyftande arbete för att tydliggöra uppdraget, som involverar såväl myndigheterna som Regeringskansliet. Detta arbete påbörjades i maj/juni och är tänkt att ske i flera steg, med avslut under första halvan av 2018.

Under 2017 genomförde vi i fondsamordningsuppdraget exempelvis följande aktiviteter:

- I maj bjöd vi in samtliga medarbetare inom uppdraget samt Regeringskansliet och Ekonomistyrningsverket till ett gemensamt

möte. Under dagen varvade vi erfarenhetsutbyte med information och dialog om hur myndigheterna ska arbeta vidare med den fondöverskridande samverkan.

- Flera medarbetare som ingår i det fondöverskridande samverkansuppdraget deltog och var medskribenter i ett förslag till framstegsrapport om genomförandet av den svenska partnerskapsöverenskommelsen 2014–2020. Tillväxtverket, ESF-rådet och Jordbruksverket levererade förslaget till Regeringskansliet i april 2017. Arbetsgruppen för kommunikation ansvarade för att den slutliga versionen av rapporten, som Regeringskansliet skickat till EU-kommissionen, finns publicerad på den gemensamma webbplatsen www.eufonder.se.
- Vi ordnade möten med myndigheternas generaldirektörer och styrgruppen samt tog fram gemensamma underlag som visade samtliga fonders framskridande mot mål.
- En årlig verksamhetsrapport för 2016 sammanställdes och skickades till Regeringskansliet i april månad. Rapporten beskrev det arbete som verksamheterna genomförde under föregående år.

Vi bedömer att de insatser som gjordes under 2017 inom ramen för fondöverskridande samverkan bidrar till ett effektivare genomförande av fonderna, vilket i förlängningen ökar företagens konkurrenskraft.

Övervakningskommittéarbete

Under året hade övervakningskommittén för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och övervakningskommittén för det nationella regionalfondsprogrammet två gemensamma möten. Vårens möte innehöll bland annat föredragning av och beslut om 2016 års genomföranderapporter. Dessa lämnades sedan över till EU-kommissionen för beslut. Andra informationspunkter vid mötet var genomförda utvärderingar, genomförda och planerade kommunikationsinsatser, integration och fondsamverkan. Arbetet med Framstegsrapporten föredrogs och ledamöterna hade möjlighet att ge synpunkter på rapporten innan den sedan överlämnades till Näringsdepartementet och EU-kommissionen.

Höstens möte med övervakningskommittéerna ägde rum i december. Förutom genomförandet av programmen handlade det mötet om resultatreserven, utvärdering av programmen, kommunikationsinsatser, klimatåtgärder, integration och beslut om och planerade programändringar.

Övervakningskommitténs sekretariat bistod det gemensamma arbetsutskottet för övervakningskommittén för de åtta regionala programmen och övervakningskommittén för socialfondsprogrammet vid ett möte under våren. Ledamöterna i utskottet kom fram till att det gemensamma utskottet bör avvecklas eftersom det varit svårt att hitta arbetsformer för samverkan och gemensamma frågor att samverka kring. Det var också svårt att se ett tydligt syfte och mervärde med utskottet i förhållande till fondsamordningsuppdraget på myndighetsnivå. Övervakningskommitténs sekretariat ansvarar för att uppdatera den förteckning över ledamöter som finns på Tillväxtverkets webbplats.

Behörig myndighet för bedrägeribekämpning

För att skydda EU:s finansiella intressen är Tillväxtverket genom EU-lagstiftningen skyldig att förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter och återkräva belopp som betalats ut på oriktiga grunder. Som behörig myndighet för bedrägeribekämpning ska vi bistå när Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), genomför kontroller och inspektioner på plats. Under den nuvarande programperioden har EU-kommissionen lagt ett ökat fokus på bedrägeribekämpning och de förvaltande myndigheterna ska säkerställa att EU:s ekonomiska intressen skyddas. Vi är förvaltande myndighet för den Europeiska regionala utvecklingsfonden och under året arbetade vi på flera sätt med att motverka och förebygga oriktigheter och bedrägerier. I maj beslutade vi om en plan för bedrägeribekämpning inom utvecklingsfonden och den ska följas upp och revideras under 2018.

Tillväxtverket deltog under året aktivt i nationella och internationella nätverk och arbetsgrupper med inriktning på bedrägeribekämpning, exempelvis Cocolaf Fraud Prevention Group, SEFI-rådet och Myndighetsnätverket mot korruption. I början av december intervjuades vi av PwC i Luxemburg på uppdrag av EU-kommissionen. Syftet var att få en bild av och sprida information om de åtgärder som har fastställts för att förebygga och upptäcka bedrägeri och korruption under perioden 2014–2020. Arbetet under 2017 bidrog till att visa att vi vidtagit de åtgärder vi är ålagda som förvaltningsmyndighet. Årets arbete visade även att området för bedrägeribekämpning är ett kontinuerligt arbete och att det finns behov av utbildningsinsatser under kommande år.

Kontroll av projekt i territoriella program (Interreg)

Tillväxtverket ansvarar för att kontrollera stödberättigande utgifter för svenska projektaktörer i sju territoriella program, även kallade Interreg. Kontrollerna som utförs går under namnet First Level Control (FLC) och utförs för följande program:

- Interreg Öresund-Kattegat-Skagerak
- Interreg South Baltic
- Interreg North Sea Region
- Interreg Baltic Sea Region
- Interreg Central Baltic
- Interreg Europe
- Urbact III

Interreg-programmen finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Tillväxtverket utfärdade under året 718 intyg om stödberättigande utgifter för svenska projektaktörer på sammanlagt drygt 29 miljoner euro och vi besökte 15 projekt på plats. Under 2014–2017 utfärdade de flesta av ovanstående program projektbeslut som motsvarar drygt hälften av respektive programbudget. Kontrollerna av stödberättigande utgifter kommer därför att öka successivt under de kommande åren.

Under året anordnade vi 10 informationsmöten för svenska projektaktörer, antingen själva eller i samarbete med programmens

sekretariat, förvaltande myndighet eller Nationella kontaktpunkter. Syftet med mötena var att informera om regler för stödberättigande utgifter och rapporteringsförfarandet. FLC stöttade även projektaktörer löpande via telefon, e-post, Skype och personliga möten, i syfte att effektivisera handläggningen och minska behovet av kompletterande material.

Tillväxtverket samarbetar med flera länsstyrelser som har liknande FLC-uppdrag. Under 2017 genomfördes ett fysiskt möte för erfarenhetsutbyte och ett virtuellt möte. Ekonomistyrningsverket (ESV) deltog på det fysiska mötet. Syftet var att löpande diskutera genomförandet av uppdraget och lyfta goda exempel och utmaningar; exempelvis diskuterades granskningsmetodik. Målet med erfarenhetsmötena är att ha en samsyn på genomförandet av uppdraget och på detta sätt öka effektiviteten och rättssäkerheten.

Arbetet med First Level Control utförs i olika externa rapporteringssystem. Ett internt arbete genomfördes under året för att undersöka hur underlagen i dessa system kan kopplas till Tillväxtverkets system. Slutsatsen blev att kontrollanterna löpande ska föra över samtliga underlag från de externa rapporteringssystemen till Tillväxtverkets diarieföringssystem Public 360.

Samordning och genomförande av EU:s strategi för Östersjöregionen

Tillväxtverket ska medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och det uppdraget pågår 2016–2020. I regeringsuppdraget ingår att koordinera och rapportera om det sammantagna svenska arbetet utifrån strategin samt bidra till goda förutsättningar för genomförandet genom att samla och sprida kunskap.

Tillväxtverket återrapporerar årligen vad som gjorts inom regeringsuppdraget och i stort sett alla insatser och aktiviteter som rapporterades i januari 2017 fortsatte under året. Tillväxtverkets verksamhet och Östersjöregionspecifika insatser gäller primärt följande delmål i strategin:

- Öka Östersjöområdets globala konkurrenskraft
- Vara ledande i att fördjupa den inre marknaden
- Bidra till Europa 2020-strategin

I uppdraget ingår att sammanställa och övergripande analysera 43 myndigheters rapporter av hur de bidragit till genomförandet av strategin. Även regionernas arbete med strategin beaktas. I april 2017 färdigställdes rapporten *"Internationalisering genom samarbete i Sveriges närområde – delrapport 1"*. Vi konstaterade att strategin intensifierat myndigheters och regioners internationaliseringsarbete samt möjliggjort samarbeten mellan länder, mellan nivåer och mellan myndigheter. Myndigheter använder nu alltmer strategin som ett ramverk för olika former av samarbeten i Östersjöregionen.

Vi ordnade två nätverksmöten som en del av uppdraget att samordna arbetet och sprida kunskap om EU:s Östersjöstrategi. Digitalisering var temat på det ena mötet medan det andra mötet bland annat innehöll en workshop om mål och möjligheter när det gäller samarbete. Till dessa

bjöd vi in de myndigheter och regioner som deltar i genomförandet av strategin.

Tillväxtverket deltog i *Annual Forum of the EU Strategy for the Baltic Sea Region* i Berlin 13–14 juni. Tillsammans med Baltic Development Forum och CPMR-Baltic Sea Commission ansvarade vi för ett av plenumsseminarierna: *”Looking towards 2030: Preparing the Baltic Sea Region for the Future”* med talare från nationell och regional nivå i Östersjöregionen. Inför seminariet beställdes rapporten *”The Future of Europe and Globalization: Where is the voice of the Baltic Sea Region?”*. Rapporten skrevs av Christian Ketels och David Skilling och fungerade som bakgrundsmaterial och inspiration till seminariet och pandedeltagarna.

Tillväxtverket fortsatte under året arbetet med att sprida kunskap om möjligheten till ett transnationellt samarbete inom Östersjöregionen för projekt i de åtta regionalfondsprogrammen. Vi deltog i detta syfte i nätverksmöten för förvaltande myndigheter i de åtta Östersjöländerna.

Vi gjorde även en kartläggning av befintliga projekt med god internationaliseringspotential inom de åtta regionala programmen. Syftet var att öka användandet av den Transnationella komponenten (TNK). En delegerad beslutsordning för TNK har tagits fram och beslutats om i samtliga strukturfondspartnerskap. Detta underlättar ansökningsförfarandet och innebär en snabbare och effektivare hantering av tilläggsbeslut för transnationellt samarbete i Östersjöregionen.

EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet

Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) är de främsta verktygen för att förverkliga EU:s långsiktiga tillväxt- och sysselsättningsstrategi. I den strategi som antogs 2010, Europa 2020, är målet en smart och hållbar tillväxt för alla.

En av ESI-fonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som ska stärka regionernas konkurrenskraft och bidra till hållbar sysselsättning. Under perioden 2007–2013 förvaltade vi 9 av de program som finansierades ur regionala utvecklingsfonden. Under programperioden 2014–2020 förvaltar vi 10 av fondens program.

De 8 regionala strukturfondsprogrammen

Regeringen har fördelat totalt cirka 6,5 miljarder kronor exklusive TA-medel (förvaltningskostnader) till de 8 regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för under programperioden 2014–2020. Vi ser medlen som en möjlighet att investera i ökad konkurrenskraft för företag och regioner i alla delar av landet. Insatsområdena är valda utifrån regionala förutsättningar med tyngdpunkt på att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag och att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Tillväxtverket genomförde två utlysningssomgångar i de flesta regionala program under 2017. Samarbetet med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna och strukturfondspartnerskapen fungerade bra under året med givande dialoger om utlysningarnas inriktningar. Totalt kom 186

PRESTATION

ansökningar in, varav 154 projekt fick medel för ökade investeringar i företag och regioner i hela landet. Tillväxtverket beslutade om totalt nästan 991 miljoner kronor till projekt under året. Inga längre genomförandeprojekt är avslutade hittills, så utfall i aktivitets- och resultatindikatorer säger ännu inte särskilt mycket om målluppfyllelsen. Generellt kan vi dock konstatera att många program kommer att få svårt att nå upp till målsättningarna i enlighet med resultatramverket.

Tillväxtverket bedömer att projektportföljen är relevant med hänsyn till programmets prioriteringar samt inriktade på de regionala styrkeområden som programmen bygger på. Programmets starka näringslivsfokus märks främst i de tematiska målen 1 och 3.

- I tematiskt mål 1, Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, har en förskjutning skett mot senare delar av innovationsprocessen och ett aktivare deltagande från näringslivet, jämfört med föregående programperiod.
- I tematiskt mål 2, Förbättra tillgången till, användandet av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik, har huvuddelen av medlen investerats i bredband. Vi har haft ett nära samarbete med Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).
- Tematiskt mål 3, Stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, präglas av den högsta beslutsgraden av de tematiska målen med satsningar på internationalisering, organisationsutveckling, riskkapital, nätverk och entreprenörskap. Satsningarna handlar ofta om direkta insatser mot målgruppen små och medelstora företag.
- I tematiskt mål 4, Stöd till övergången mot en koldioxidsnål ekonomi, har det överlag varit svårt att få in projektansökningar. En trolig orsak är att det finns flera andra konkurrerande insatser, exempelvis Naturvårdsverkets Klimatklivet, i kombination med få och ovana aktörer.
- I tematiskt mål 7, Främja hållbara transporter och förbättra nätinfrastukturer, finns ett fåtal större projekt beslutade.

Nationella Regionalfondsprogrammet

Det nationella regionalfondsprogrammet har 1 072 miljoner kronor i sökbara medel med fokus på tematiskt mål 1 (228 miljoner kronor), 3 (194 miljoner kronor) och 4 (650 miljoner kronor).

European Spallation Source (ESS) slutrapporterade i augusti 2017 projektet Spatial Research Excellence by ESS (SREss) Fas 2, och Ramböll utvärderade under året Spatial Research Excellence by ESS Fas 1. Utvärderingen visade att SREss Fas 1 resulterade i 25 årsarbetskrafter och enligt slutrapporten för SREss Fas 2 har båda projekten tillsammans resulterat i 50 årsarbetskrafter vid ESS-anläggningen. Det motsvarar målvärdet i programmet.

Under 2017 beviljade vi 76,9 miljoner kronor i EU-stöd fördelat på 11 beslut (exklusive TA). Sex beslut om totalt 50,6 miljoner kronor togs inom tematiskt mål 1b "Samverkan mellan FoI-konstellationer". Övriga fem beslut om totalt 26,3 miljoner kronor togs inom tematiskt mål 4b "Att främja energieffektivitet och användning av förnybar energi i företag".

Under 2017 beviljade vi 76,9 miljoner kronor i EU-stöd...

Projekten kompletterar pågående projekt regionalt och nationellt, inklusive andra insatser från Tillväxtverket.

Tillväxtverket genomförde under året två projektledarträffar för de sex projekten inom investeringsprioritering "Samverkan mellan konstellationer". Träffarna resulterade i dialog och erfarenhetsutbyte mellan projekten. Båda projektledarträffarna hade deltagare från samtliga konstellationer, 16 personer vid första tillfället och 17 vid det andra tillfället.

Klimatsynk är ett projekt som samordnar alla projekt inom Tematiskt område 4: Att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer, i alla nio regionalafondsprogram. I projektet samarbetar Tillväxtverket och Energimyndigheten för att skapa synergier och öka lärandet inom insatser som är kopplade till området koldioxidsnål ekonomi. Under 2017 genomförde Klimatsynk 24 spridningsaktiviteter där sammanlagt 618 personer deltog. Klimatsynk arrangerade 17 projektledarträffar där 127 personer deltog. Projektet har också kartlagt 37 beviljade projekt.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak

Öresund-Kattegat-Skagerrak är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för programmet och värd för en del av programmets gemensamma sekretariat.

Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak ger stöd till gemensamma skandinaviska projekt som utvecklar samhället inom innovation, grön ekonomi, transport och sysselsättning.

Under 2017 utlyste programmet medel i två omgångar. Närmare 10 miljoner euro EU-medel beviljades till 14 projekt (exklusive TA), varav 5 förprojekt. Fem transportprojekt kom in som ett resultat av programmets stakeholderarbete som syftar till att nå rätt målgrupper och generera fler projekt.

De projekt som hittills beviljats medel under programperioden lämnade under året in lägesrapporter och ansökningar om utbetalning.

Vår bedömning är att programmet så här långt har nått målen i resultatramverket, möjligen med undantag för insatsområde transport. Här kan det låga söktrycket göra den önskade utbetalningstakten svår att hålla.

Programmet fick under 2017 en första delrapport från Kontigo, programmets externa utvärderare. Kontigos bedömning var att utvecklingen av projektportföljen är god och kommer att bidra till programmets målsättningar. Kontigo identifierade också utmaningar för programmet som är kopplade till gränsregionalt mervärde, horisontella kriterier, långsiktighet, innovation och näringslivets medverkan. Det är också svårt att få in fler projekt inom transport och ökad gränsarbetspendling. Programmet påbörjade genomföra den handlingsplan som Övervakningskommittén beslutade om till följd av Kontigos rekommendationer. Fokus var inledningsvis att få in fler transportprojekt och stärka programmets arbete med att skapa gränsregionalt mervärde.

▲ PRESTATION

10 miljoner euro

Under året började programmet samla resultat från projekten, baserat på teman som valdes utifrån projektens egna målsättningar. Detta resultatarbete ska komplettera programmets indikatorer och syftar till att tydligare visa det mervärde och den samhällsnytta som programmet ger, på ett sätt som är lätt att kommunicera. De teman som valdes ut – fossilfrihet/grön omställning, nya jobb, konkurrenskraftiga företag och bättre hälso- och sjukvård - är både projekt- och insatsområdesöverskridande.

Vi arrangerade under året fyra ansökningsseminarier, två seminarier för beviljade projekt, ett sysselsättningsseminarium, ett informationsmöte i Nord- och Midtjylland, en nätverksträff för projekten och Annual Event i form av Skandinavisk Partnerlab i syfte att ge stöd till projekt. Totalt deltog 366 personer i aktiviteterna.

Vi medverkade även i ett stort antal aktiviteter i extern regi, varav flera var fondgemensamma. Under våren besökte programchefen samtliga deltagande regioner för att diskutera programmets resultat, stakeholderarbetet och Norges roll i programmet.

Under 2017 var programmet stängt för projektansökningar om norsk medfinansiering till följd av ett budgetbeslut i Stortinget 2016. Under året beslutade Norge om nya medel men till betydligt lägre nivå än vad som ursprungligen skrevs in i det av EU-kommissionen godkända programmet för Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Attesterande myndighet

I uppdraget att vara attesterande myndighet ingår att upprätta och kvalitetssäkra utgiftsdeklarationer som är underlag för vår ansökan om utbetalning av strukturfondsmedel från EU-kommissionen.

För programperioden 2007–2013 var Tillväxtverket attesterande myndighet för åtta regionala strukturfondsprogram och det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak (ÖKS). För programperioden 2014–2020 har uppdraget utökats till att även omfatta det nationella regionalfondsprogrammet.

Under 2017 gjorde vi slutattesteringar av utgifter för programperioden 2007–2013. Slutattesteringarna gjordes i slutet av mars och avsåg de åtta regionala strukturfondsprogrammen samt ÖKS. De attesterade utgifterna för 2007–2013 uppgick till ungefär 2 430 miljoner euro. I det sammanlagda beloppet ingår även TA-medel.

Under 2017 attesterades även utgiftdeklarationer för programperioden 2014–2020. Summan av de attesterade utgifterna för denna period var ungefär 224 miljoner euro. I beloppet ingår även TA-medel.

URBACT III Programmet 2014–2020

URBACT-programmet är ett europeiskt nätverks- och lärandeprogram för hållbar stadsutveckling som omfattar städer i hela EU samt Norge och Schweiz. Tillväxtverket är nationell kontaktpunkt för URBACT-programmet i Sverige. Arbetet med att informera om programmet och lyfta fram resultat från deltagande svenska partners utvecklades markant under 2017. Vi använde sociala medier och tog fram ett eget nyhetsbrev som skickas digitalt till 892 prenumeranter. På Facebook har URBACT

224 miljoner euro

Sverige 92 följare och på Twitter 280. Genom intervjuer och möten med svenska parter och intressenter runt om i landet fick vi fördjupad kunskap och kontaktytor som vi använder löpande vid rådgivnings- och informationsmöten, presentationer och föredrag. Internt lyckades vi involvera våra kollegor runt om i landet och få synergieffekter med övriga program inom regionalfonden som Tillväxtverket förvaltar. Vi tryckte en broschyr om URBACT-programmet på svenska och skapade en digital version som skickades till alla Tillväxtverkets regionala kontor.

Utöver en direkt dialog med de svenska städer som deltar i några av de 30 existerande URBACT-nätverken fick vi under 2017 till ett mycket nära samspel med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Vi genomförde två informationsträffar hos SKL för deras nätverk av EU-samordnare. I november deltog vi på konferensen "Smart Little Village" i Skurup och informerade om den aktuella utlysningen gällande Transfer Networks (Överföringsnätverk).

En av årets höjdpunkter var utlysningen under våren 2017 där 97 europeiska städer utnämndes till Good Practice Cities av URBACT-programmet för deras arbete med integrerad hållbar stadsutveckling. Från Sverige utnämndes Umeå, Göteborg och Trelleborg och de kommer under de närmaste åren att anpassa och föra över sina goda exempel till andra europeiska städer med stöd från URBACT. Vi deltog även i City Festival i Tallinn i Estland, där de 97 Good Practice städerna träffades i oktober. Vi hade en specifik uppgift att vara moderator vid en träff för de svenska och danska städerna som deltog.

I likhet med föregående år arrangerade URBACT en workshop under årets Plattformsdagar 2017. Den genomförs inom ramen för Tillväxtverkets regeringsuppdrag med att utveckla och driva en nationell plattform för hållbar stadsutveckling tillsammans med Boverket, Naturvårdsverket, Trafikverket och Energimyndigheten.

Nationell kontaktpunkt och subkommitté Östersjöprogrammet

Tillväxtverket fungerar som nationell kontaktpunkt för Östersjöprogrammet (Interreg Baltic Sea Region). Denna roll innebär att vi ska sprida information och ge stöd till dem som initierar och utvecklar projekt som riktas till svenska intressenter.

Mycket av arbetet under året handlade om att svara på frågor via telefon och e-post. Vi deltog även på möten där vi presenterade programmet, exempelvis Region Skånes Interreg-dag i september och Västra Götalandsregionens Interreg-dag i april. Vid båda mötena presenterades gemensamt de Interreg-program som är aktuella för just den regionen och vilka möjligheter som finns med att delta i programmen.

Vi blev inbjudna att presentera Östersjöprogrammet för de svenska energikontoren via Skype i november. Vi gav information, råd och tips för att inspirera dem att vara med i kommande projektansökningar.

För att presentera och sprida information och nyheter från Östersjöprogrammet, exempelvis datum för aktuella utlysningar, använde vi under året framför allt eufonder.se. Här finns information om samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder i Sverige och det är därmed en bra plats att nå ut till en bred målgrupp av svenska intressenter.

Tillväxtverket ska även tillsammans med SKL fungera som ett sekretariat för den svenska subkommittén för Östersjöprogrammet. Subkommittén ska bistå de svenska ledamöterna i Övervakningskommittén (ÖK) i bedömningen av projektansökningar. Inför ÖK-mötet i maj hölls därför ett subkommittémöte där deltagarna gjorde en gemensam svensk prioritering av de projektansökningar som inkommit till programmet.

Kontaktpunkt ESPON 2020

ESPON 2020 är ett europeiskt forskningsprogram med inriktning på frågor som rör den territoriella utvecklingen i Europa. Genom relevanta underlag ska ESPON leda till att politik på olika beslutsnivåer blir mer effektiv. Det handlar främst om att ta fram gemensamma regionala analyser och kunskapsunderlag för hela EU om frågor som är relevanta för politiken. Utöver det belyses också specifika frågeställningar som är initierade av regioner och myndigheter.

Från och med år 2017 är Tillväxtverket ansvarig kontaktpunkt i Sverige för ESPON. Det innebär att vi ska hjälpa till att sprida ESPON-resultat, involvera och engagera olika nationella aktörer i ESPON-arbetet och samarbeta med andra länders kontaktpunkter. Kontaktpunkten medverkar också i det ESPON-gemensamma arbetet med en årlig kommunikationsplan och inriktningen av spridningsaktiviteter.

En viktig del av kontaktpunktens arbete är att underhålla ett nätverk av intresserade forskare och praktiker i Sverige. Detta görs genom regelbundna informationsbrev om ESPON-resultat samt genom att anordna nationella nätverksmöten.

Sammanlagt skickades nio elektroniska informationsbrev ut via olika nätverk. Förutom information om ESPON-händelser vidarebefordras också förfrågningar om projektsamarbeten från andra länders kontaktpunkter till aktörer i Sverige. Informationen sprids också via eufonder.se.

Under år 2017 genomfördes två nätverksmöten. Vid dessa möten deltog representanter för regioner, centrala myndigheter, forskning och Regeringskansliet.

Som kontaktpunkten deltog vi även i tre obligatoriska ESPON-möten med syfte att stödja planering och koordination av transnationella spridningsaktiviteter samt förbättra erfarenhetsutbytet med övriga länders kontaktpunkter.

Revision av EU-verksamheten

I enlighet med EU:s regelverk ska Tillväxtverkets förvaltning och kontroll av EU-medel revideras och bedömas av en nationell revisionsmyndighet (ESV). Under 2017 genomförde ESV 30 stickprovsgranskningar fördelade på 29 projekt inom de 8 regionala strukturfondsprogrammen. Stickproven inom de regionala strukturfondsprogrammen gjordes i två olika urvalsgrupper, där projekt inom finansieringsinstrument var en separat grupp. Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,03%.

I Öresund-Kattegat-Skagerrakprogrammet bestod stickprovet av fem projekt (fem samordnande stödmottagare och tre projektpartners). Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,22%.

ESV slutförde under året uppföljande granskningar av systemrevisioner som gjordes under programperioden 2007–2013. Inga öppna rekommendationer kvarstår att hantera enligt ESV.

I programperioden 2014–2020 har ESV genomfört en systemgranskning av stödsystemet NYPS2020. Bedömningen är att systemet är tillförlitligt med avseende på insamling, registrering och lagring av uppgifter för övervakning, utvärdering, ekonomisk förvaltning, kontroll och revision. I rapporten finns rekommendationer om rutinutveckling på flera områden. En handlingsplan med åtgärder för detta togs fram.

ESV genomförde även en systemrevision av myndighetens hantering av finansieringsinstrument. Den samlade slutsatsen av granskningen var att förvaltnings- och kontrollsystemet för det aktuella området bedöms fungera tillfredställande.

98,4 %

Avslutsarbete 2007–2013

Under året gjorde vi ett omfattande arbete med att slutligen stämma av och sammanställa de åtta regionala strukturfondsprogrammen samt Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak för programperioden 2007–2013. Vi hade täta avstämningar mellan den förvaltande myndigheten, attesterande myndigheten och Revisionsmyndigheten. Slutrapporterna överlämnades till EU-kommissionen för godkännande i slutet av mars. Därefter följde en period med frågor från EU-kommissionen som den förvaltande myndigheten besvarade. Frågorna gällde i huvudsak indikatorer, finansieringstekniska instrument och valutadifferenser.

Ur ett europeiskt perspektiv uppvisade Sverige en hög genomförandekapacitet inom områden som har betydelse för tillväxt och sysselsättning. Programperioden 2007–2013 lämnar tydliga avtryck som en del av den regionala tillväxtpolitiken. Detta beskrivs i rapporten *Samlad lägesrapport programavslut*. Här finns exempel från de åtta regionala strukturfondsprogrammen:

- Utbetalningarna var höga i förhållande till EU-ramen i programmen, drygt 98,4 procent. Det beviljade beloppet uppgick till 8,7 miljarder kronor och det utbetalade beloppet till 8,3 miljarder kronor.
- Totalt antal projekt var 1 585.
- Beviljad medfinansiering var totalt 22,9 miljarder kronor. Finansieringen från Europeiska regionala utvecklingsfonden utgjorde i genomsnitt 36 procent med 8,7 miljarder kronor. 750 aktörer medfinansierade projekten.
- Målen för kärnindikatorerna i de operativa programmen var att skapa 33 450 nya jobb och 18 200 nya företag. Utfallen blev 53 100 nya jobb och 22 238 nya företag.
- Via den Europeiska regionala utvecklingsfonden beviljades 678 miljoner kronor i finansiering till elva projekt för att öka utbudet av regionalt riskkapital. Projekten hade tillsammans med offentlig och privat medfinansiering investerat drygt 3,6 miljarder kronor i över 339 företag. Närmare 4 400 företag var i kontakt med de regionala fonderna.

▲ PRESTATION

Avslutsarbetet klarades av inom deadline som var satt till den 31 mars 2017 tack vare den tidiga starten av avslutsprojektet våren 2011 samt samarbetet på nationell och europeisk nivå.

Bedömning

Tillväxtverket bedömer att verksamhetsårets insatser inom målområdet "Företagen i regionen" i viss mån redan bidragit till, men framförallt på sikt kommer att leda till en hållbar regional tillväxt och att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas. Samma principer för bedömning av måluppfyllelse gäller som för målområdet "Företagens konkurrenskraft". Målområdet är uppdelat i de sex verksamhetsområden som presenteras nedan.

Det första verksamhetsområdet, *strategiskt regionarbete*, syftar till att genomföra insatser som främjar ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen. Under året genomförde myndigheten 27 dialoginriktade möten och lyfte fram temperaturmätningar för det regionala näringslivets konkurrenskraft i form av "*Entreprenörskapsbarometern 2016*" och "*Företagens villkor och verklighet 2017*". Undersökningarna gav underlag till den löpande dialogprocessen och har lett till en större samsyn kring de regionala utmaningarna.

Inom verksamhetsområdet *regionalt investeringsstöd* beviljade Tillväxtverket totalt 106 miljoner kronor under 2107. Finansieringen medverkade till totala investeringar på 597 miljoner kronor. Syftet med stöden är att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och öka deras konkurrenskraft och därmed bidra till en hållbar utveckling i regionen. En undersökning från 2017 visar att de företag som år 2012 beviljades regionalt investeringsstöd haft en sämre tillväxt i förädlingsvärdet än en jämförelsegrupp. Konkurrenskraften har också utvecklats sämre för stödföretagen jämfört med jämförelsegruppen medan sysselsättningen ökat. Överlevnadsgraden är 100 procent för stödföretagen och 87 procent för jämförelsegruppen.

Verksamhetsområdet *samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet* bidrog med erfarenhetsutbyte mellan 19 strategiskt viktiga myndigheter genom framförallt myndighetsträffar. Även ett nationellt dialogmöte om kulturella och kreativa näringar genomfördes under året. I Tillväxtverkets roll som kansli för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020 genomfördes fyra tjänstemannaforum och fyra politikerforum med god uppslutning från regeringen och regionala aktörer. Information spreds genom ett nyhetsbrev och ett videomöte. En utvärdering konstaterar att Forum är en väl fungerande arena för samverkan.

För att stärka *regional näringslivsutveckling* uppnåddes inom sju olika insatser en rad olika prestationer, exempelvis: Artiklar skrevs, projektmedel tilldelades, myndigheten deltog på forum och projektmöten, kompetensförsörjningsdagar genomfördes, en rapport om sårbara kommuner skrevs och spreds, erfarenhetsutbyten arrangerades, kontaktpersoner gav stöd till omställningsarbete lokalt och regionalt, workshops genomfördes, kartläggningar gjordes och lärpass arrangerades. Effekter som dokumenterats är utvecklad kunskap om transportsystemets effekter på den regionala utvecklingen, stärkta förmågor att integrera olika kompetenser och sektorområden i utvecklingen av svenska städer, ökade kunskaper om hur regionalt kompetensförsörjningsarbete kan bedrivas på ett effektivare sätt – liksom

ökad samverkan för densamma, samt ökad kunskap och förståelse i arbetet för jämställd regional tillväxt.

Olika insatser inom verksamhetsområdet *kommersiell service* genomfördes under 2017. Framförallt följdes länens regionala serviceprogram upp, särskilt driftsstöd till dagligvarubutiker fördelades, och möten på nationell nivå anordnades liksom tre regionala serviceträffar och en nationell servicekonferens. På effektnivå uppger dagligvarubutikerna att driftsstödet varit räddningen för verksamheten. Enligt 81% av deltagarna har serviceträffarna varit till nytta i deras fortsatta arbete, och 97% anser att träffarna har bidragit till ökade möjligheter för samarbete med andra organisationer. Därtill var Tillväxtverket stödmyndighet i Landsbygdsprogrammet inom vilket beslut om projektmedel till 21 projekt med totalt 38 miljoner kr i stöd fattades.

Verksamhetsområdet *nationell samordning, utveckling och genomförandet av Europeiska utvecklingsfonden* rymde under året en rad aktiviteter:

- Tillväxtverket genomförde det s.k. fondsamordningsuppdraget genom att vara ordförande i de styrande grupperna samt att ansvara för sekretariatsfunktionen.
- Övervakningskommittén för de åtta regionala strukturfondsprogrammen höll två möten.
- För att skydda de finansiella intressena deltog Tillväxtverket i flertalet nationella och internationella nätverk och arbetsgrupper med inriktning på bedrägeribekämpning.
- Kontroll av projekt i territoriella program genomfördes genom att utfärda 718 intyg om stödberättigande utgifter, göra 15 projektbesök och att anordna 10 informationsmöten.
- I Tillväxtverkets medverkan av EU:s strategi för Östersjöregionen arrangerades bl.a. två nätverksträffar, 43 myndigheters genomföranderapporter sammanställdes och analyserades, och kunskap om transnationellt samarbete spreds i de åtta regionalfondsprogrammen.
- Inom de åtta regionala strukturfondsprogrammen fick 105 projektmedel för ökade investeringar i företag och regioner i hela landet. Beslut fattades om totalt 649 miljoner kr i stöd.
- Inom det Nationella Regionalfondsprogrammet beviljade Tillväxtverket 51 miljoner kr i EU-stöd. Projektet Spatial Research Excellence uppnådde programmets målsatta 50 årsarbetskrafter.
- Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak (ÖKS). Programmet bedöms så här långt kunna nå de fastställda målen, med möjligt undantag för insatsområdet transport.
- Tillväxtverket fungerade under året som nationell kontaktpunkt för URBACT III, Östersjöprogrammet och EPSON 2020.

Övriga genomförda uppdrag

Under denna rubrik redovisar vi våra övriga genomförda uppdrag enligt vår instruktion samt regleringsbrevet för 2017.

Remissyttranden

Tillväxtverket besvarade 104 remisser 2017, varav 16 remissvar bedömdes vara särskilt viktiga för våra ansvarsområden. Till dem hör bland annat *Förslag till nationell plan för transportsystemet*, *Nya skatteregler för företagssektorn*, *Delningsekonomi på användarnas villkor*, *Ny dataskyddslag*, *Metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet i lärosätenas samverkan med omgivande samhälle*, *Landsbygdskommitténs slutbetänkande* och betänkandet *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet*.

Tillväxtverkets remissvar finns att läsa på vår externa webb.

Departement	Antal remisser
Finansdepartementet	34
Näringsdepartementet	15
Miljö- och energidepartementet	14
Socialdepartementet	8
Justitiedepartementet	16
Utbildningsdepartementet	4
Kulturdepartementet	4
Utrikesdepartementet	4
Arbetsmarknadsdepartementet	5
Totalt	104

Övriga uppdrag

Övriga genomförda uppdrag enligt instruktion

Under 2017 utförde vi administrativa uppgifter åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. Detta innefattar bland annat upplåtelse av lokaler till nämndens personal i Stockholm samt ekonomiadministrativa uppgifter. Vi har även utfört kansligöromål åt Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism.

Analys för kunskapsutveckling och lärande

För att utveckla våra insatser och bidra till kunskapen om företags och regioners konkurrenskraft tar vi internt fram en mängd olika underlag och analyser. Resultaten sprids internt och externt beroende på innehåll och avsedd målgrupp. Under 2017 fortsatte vi även att utveckla såväl extern tillgänglighet som användbarheten för den statistik vi tar fram genom att sprida den i form av diagram eller datafiler direkt på vår webbplats under ingången Statistik. Bland annat ökade vi mängden regionalt nedbrytbara data och utvecklade en kartmodul som kan presentera data på ett mer pedagogiskt vis.

Under året lanserade vi bland annat huvudrapporten för en ny årgång av undersökningen Företagens villkor och verklighet (FVOV). FVOV görs vart tredje år och är den största undersökningen i Sverige inom sitt område. Den undersöker attityder, ambitioner och utmaningar när det gäller tillväxt hos små och medelstora företag i landet. Undersökningen utgör genom sin storlek och tidsserie ett unikt material som utvecklar kunskapen om företagande i Sverige. Materialet från undersökningen analyseras sedan vidare i olika temarapporter under det kommande året.

Tillväxtverket fortsatte också det utvecklingsarbete kring kompletterande mått till BNP som vi har bedrivit tillsammans med Reglab. Den tidigare modellens indikatorer reviderades och förfinades och arbetet fortsatte för att främja modellens användning nationellt, regionalt och lokalt. Modellen BRP+ syftar till att mäta hållbar utveckling och livskvalitet och resultatet ska vara ett underlag för strategiska diskussioner och prioriteringar i regionalt utvecklingsarbete. Dataunderlaget och modellen finns på www.brpplus.se.

Grundläggande betaltjänster

Vid årsskiftet 2016/2017 tog Tillväxtverket över ansvaret för att förvalta och utveckla de databaser och verktyg som Tillväxtanalys tidigare använt som stöd i olika regeringsuppdrag, bland annat för grundläggande betaltjänster. Som en konsekvens av denna flytt har Tillväxtverket också fått ett nytt instruktionsuppdrag som rör grundläggande betaltjänster.

Med hjälp av plattformen Pipos gjorde vi under året skraddarsydda nationella analyser som använts av andra myndigheter för att rapportera om utvecklingen kring grundläggande betaltjänster. Utöver detta fortsatte vi med Pipos som bas att utveckla det webbaserade analysverktyget Pipos Serviceanalys som löpande används av nationella och regionala myndigheter för att analysera och handlägga stödärenden kring grundläggande betaltjänster.

Mycket tid ägnades åt att bygga upp rutiner hos Tillväxtverket för att, inför leveranser av underlag till olika nationella uppdrag, säkra tillgången till aktuella data som rör grundläggande betaltjänster. Flera större aktiviteter och leveranser har gjorts under året:

- Upphandling av datainsamling samt ajourhållning av data om grundläggande betaltjänster.
- Utveckling och lansering av ny version av Pipos Serviceanalys med möjlighet för externa intressenter att göra egna analyser på data som rör grundläggande betaltjänster.
- Beräkningar och skraddarsydda analyser för Post- och telestyrelsens avrapportering inom sitt ansvarsområde kring grundläggande betaltjänster.
- Beräkningar och skraddarsydda analyser för Länsstyrelsen i Dalarnas läns avrapportering inom sitt ansvarsområde kring grundläggande betaltjänster.

Utöver detta utvecklade vi systemet så att det går att använda för beräkningar inför fördelningen av särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen.

Indikatorer till budgetpropositionen

Tillväxtverket övertog vid årsskiftet 2016/2017 ansvaret för att uppdatera och kommentera utvecklingen för de indikatorer om regional utveckling som används för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen.

En rapport levererades till Näringsdepartementet den 11 augusti. Vi har inte samma tillgång till underliggande mikrodata som den tidigare utföraren av uppdraget och därför har vi behövt ta fram ett nytt arbetssätt. Vi beställer beräkningar från SCB som sedan ligger till grund för det fortsatta arbetet. De ändrade förutsättningarna har också medfört att vissa indikatorers delkomponenter varit tvungna att ändras för att stämma med tillgängliga indata. Vidare kunde vi inte leverera uppdaterade indikatorer för klimatpåverkande utsläpp eftersom SMHI som gör beräkningarna åt Naturvårdsverket och länsstyrelserna (RUS) drabbats av problem i sin produktionskedja.

Piposplattformen för tillgänglighetsanalyser

Tillväxtverket övertog vid årsskiftet 2016/2017 ansvaret för att förvalta och utveckla system och verktyg för tillgänglighetsanalyser från Tillväxtanalys. Grundstrukturen för detta kallas Piposplattformen. Den är ett geografiskt informationssystem och kan definieras som: "en flexibel geografiskt högupplöst, topologisk och nationellt täckande analysplattform vars bas utgörs av en högpresterande funktion för tillgänglighetsberäkningar."

Plattformen är byggd för att kunna utföra beräkningar, analyser och simuleringar som är relevanta för den svenska tillväxtpolitiken. På den utförs direkta analysuppdrag men plattformen kan även användas som grundplattform för applikationsutveckling. Ett exempel är applikationen Serviceanalys som utvecklas inom ramen för Landsbygdsprogrammet.

Under året ägnade vi mycket tid åt att integrera plattformen i Tillväxtverkets IT-miljö. Följande större externa uppdrag och leveranser har utförts:

- Stöd med beräkningar och analyser i Pipos-Struktur till utredningen "Översynen av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting"
- Stöd med beräkningar och analyser i Pipos-Struktur till utredningen "En generell rätt till kommunal avtalssamverkan"
- Stöd med beräkningar och analyser i Pipos-Mapprox till Konkurrensverkets regeringsuppdrag "Inom ramen för livsmedelsstrategin, kartlägga och analysera förhållanden som begränsar konkurrensen i den svenska livsmedelskedjan"
- Stöd med beräkningar och analyser i Pipos-Mapprox till Socialstyrelsens uppdrag "Utveckla uppföljningen av hälso- och sjukvårdens tillgänglighet"

Regionalt analys- och prognosystem (Raps)

Tillväxtverket övertog vid årsskiftet 2016/2017 ansvaret för att förvalta och utveckla det regionala analys- och prognosystemet (Raps) från Tillväxtanalys.

Raps är ett verktyg för regional planering. Det utgår från en databas med regional statistik som täcker flera områden som är viktiga för regional utveckling. Verktöget kan användas till både en- och flerregionala analyser, scenarier och framskrivningar.

Under året ägnades mycket tid åt att införliva och operationalisera Raps i Tillväxtverkets organisation och IT-miljö och det arbetet pågår fortfarande. Tillväxtverket arbetade också med att förbättra förutsättningarna för den långsiktiga dataleveransen till modellen. Utöver detta färdigställde vi de sista delarna av den omprogrammering som Tillväxtanalys initierade 2014 med anledning av förändringar i underliggande programmeringsspråk och databasmotor. En anpassning till nya SNI-koder är utförd och en ny version av Raps har lanserats för användarna. Vi har även genomfört en tvådagars grundutbildning i modellsystemet för användarna.

Förbereda inordnandet av vissa uppgifter från Tillväxtanalys

Tillväxtverket fick 2016 i uppdrag att inför den 1 januari 2017 förbereda inordnandet av vissa uppgifter från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) i Tillväxtverket. Detta återrapporterades i enlighet med uppdraget den 31 januari.

Under året arbetade vi vidare med att integrera de nya uppgifterna i övrig verksamhet samt fortsatte utvecklingen för att skapa bättre beslutsunderlag. Utförligare beskrivningar finns under respektive avsnitt: kontaktpunkt för ESPON 2020, analys av tillgång till grundläggande betaltjänster, förvaltning och utveckling av system och verktyg för tillgänglighetsanalyser och regionalt analys- och prognossystem, samt bistå Regeringskansliet i internationellt samarbete.

Egen forskning

Under verksamhetsåret hade Tillväxtverket ingen egen forskning.

Vi finansierade dock en doktorand på Handelshögskolan vid Örebro Universitet som forskar utifrån data i vår undersökning *Företagens villkor och verklighet*. Syftet är att få reda på varför företag med 10–49 anställda i högre utsträckning än andra företag upplever tillväxthinder, identifiera dessa hinder och föreslå åtgärder för att minska dem och därigenom öka företagets konkurrenskraft. Utgångspunkten är resultaten från databasen "Företagandets villkor och verklighet" som kompletteras med longitudinell statistik (1998–2010) från Statistiska centralbyrån (SCB), SCB:s undersökning Företagens ekonomi, Utrikeshandelsstatistiken, LISA-databasen och Bolagsverket.

Nyps förvaltning

Enligt myndighetsinstruktionen ska Tillväxtverket ansvara tillhandahålla ett projekt- och stödärendehanteringssystem som uppfyller nationella krav och de krav som finns i EU-regelverk.

Systemansvaret omfattar förvaltningsstöd till såväl Tillväxtverket som övriga externa användarorganisationer genom att

- tillhandahålla e-tjänster för ansökan, systemstöd för handläggning och beslutsfattande samt verktyg för uppföljning och rapportering,

- bistå med support, utbildning, dokumentation och information,
- samordna och driva kravhantering och vidareutveckling,
- koordinera och styra systemförvaltningen enligt beslutade ramar och prioriteringar.

De insatser som prioriterades under 2017 har inneburit förbättringar för de som söker stöd genom en stabilare e-tjänst för ansökan och en bättre supporthantering. Utöver detta har stödet för uppföljning och rapportering utvecklats vidare, t.ex. genom att alla verktyg samlats i Nypsportalen och att användningen av Projektbanken fördubblats från 7 till 14 anslutna användarorganisationer.

Förbättringar har satts i produktion löpande genom 5 releaser av Nyps, 7 releaser av Min ansökan och 32 releaser inom Nyps analys.

Nyps 2020

En större nyutvecklingsinsats fortsätter i det nya systemstödet som kallas Nyps 2020. Där har vi kontinuerligt förbättrat funktionaliteten genom bland annat bättre handläggningsstöd för ärendefördelning, valutahantering och checklistor. Vi har också gjort förberedelser för att införa andra stödformer i systemet, t.ex. behovsanalys och utveckling av grunderna för administrationsklient och ekonomiintegration. Dessutom har vi börjat förberedelser för att föra över Nyps 2020 till förvaltningsfas från 1 januari 2018.

Under året verifierade vi att det finns ett fungerande systemstöd för hela årshanteringen med därtill nödvändiga stödärendeprocesser för regionalfondens program. Vi levererade också systemstöd för överblick över programmen genom den nya Nypsbarometern för Nyps 2020.

Utvecklingen infördes genom 5 releaser av Nyps 2020 under året samt 17 releaser av rapportförbättringar i verktyget Birt.

Samverkan med Verket för innovationssystem, Statens energimyndighet och Sveriges export- och investeringsråd

Tillväxtverket, Vinnova och Statens energimyndighet har alla centrala roller i genomförandet av regeringens näringspolitik, energipolitik och regionala tillväxtpolitik. Ett nära samarbete är avgörande för att undvika överlappningar och nå bästa möjliga resultat. Inom området utrikeshandel, export och investeringsfrämjande har även Tillväxtverket och Business Sweden särskilt stor anledning att samverka.

Vinnova, Tillväxtverket och Statens energimyndighet har tagit fram en gemensam skrivelse som dokumenterar de viktigaste samarbetena under 2017. Sammanställningen inkluderar även såväl Tillväxtverkets som övriga myndigheters samverkan med Business Sweden.

Nulägesbeskrivningen visar intensiteten i samarbetet och är en bra utgångspunkt för den löpande utvecklingen av interaktionen.

Tillväxtverket vill för 2017 särskilt lyfta fram:

- samarbete med Vinnova kring Sweden Demo Day som är Sveriges största startup-event
- samverkan med Statens energimyndighet och Vinnova i genomförandet av det nationella strukturfondsprogrammet

- samfinansiering av en stödfunktion för företag som vill leverera till stora forskningsanläggningar, Big Science Sweden, tillsammans med Vinnova
- samverkan med Business Sweden i etableringen av regionala exportcentra.

Efter en dialog med övriga organisationer bedömer vi att samverkan mellan Tillväxtverket och Vinnova, Statens energimyndighet och Business Sweden är ändamålsenlig och utvecklades väl under året.

Redovisning av insats- och programdata

Här presenterar vi våra programdata för våra prestationer och ett antal övriga insatser och program under 2017. Under utbetalda medel återfinns information om verksamhetskostnader inklusive OH-kostnader och transfereringar. Under ärendebeslut återfinns information om antal ärendebeslut som är uppdelade på bifall och avslag. Samtliga data har hämtats från Tillväxtverkets ekonomi- och stödärendesystem. För verksamhet som pågått de tre senaste åren redovisas verksamhetskostnader och transfereringar. I de enstaka fall där kostnader uppstått efter programmets avslut redovisas även dessa.

Prestationer

Affärsutvecklingscheckar för internationalisering¹

Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 436	2 339	2 425
- Transfereringar	38 932	39 489	56 223
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	35	28	18
- Avslag	0	0	0
- Totalt	35	28	18

¹Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Digilyft

Uppdrag, 2015-2020

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 906	913	0
- Transfereringar	5 987	1 529	0
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	16	3	0
- Avslag	3	0	0
- Totalt	19	3	0

EU:s strukturfondsprogram 2007-2013 - Förvaltande myndighet**Uppgift, 2007-2013**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	0	0	25 765
- Transfereringar	-912	-16 059	344 758
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Avslutningskostnader för programmet under 2016-2017 inkluderas i verksamhetskostnader för programperioden 2014-2020.

Öresund - Kattegatt - Skagerrak 2007-2013**Uppgift, 2007-2013**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	0	0	5 055
- Transfereringar	-7	35 550	111 150
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Avslutningskostnader för programmet under 2016-2017 inkluderas i verksamhetskostnader för programperioden 2014-2020.

EU:s strukturfondsprogram 2014-2020 - Förvaltande myndighet**Uppgift, 2014-2020**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	128 398	135 621	103 357
- Transfereringar	1 009 175	735 401	55 420
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	166	149	274
- Avslag	35	42	84
- Totalt	201	191	358

Inkl. avslutningskostnader 2016-2017 för programperioden 2007-2013. Ett ärendebeslut makulerat jämfört med ÅR 2016. Verksamhetskostnader 2015 är 2 tkr lägre jämfört med ÅR 2016 till följd av att ett arbetsområde definierats bort från uppgiften.

Öresund-Kattegatt-Skagerrak**Uppgift, 2014-2020**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	28 080	27 477	20 278
- Transfereringar	131 644	25 438	0
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	15	20	19
- Avslag	0	21	3
- Totalt	15	41	22

Inkl. avslutskostnader 2016-2017 för programperioden 2007-2013.

Förenkling för företag**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	21 485	21 831	21 062
- Transfereringar	0	0	0

Kommersiell service, exklusive Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 929	2 426	1 374
- Transfereringar	0	0	0

Regionalt investeringsstöd**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	6 087	5 840	5 201
- Transfereringar	110 853	106 035	127 242
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	11	9	9
- Avslag	3	9	4
- Totalt	14	18	13

Snabbspår företagande**Uppdrag, 2016-2017**

	2017	2016	2016-2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 588	1 072	2 660
- Transfereringar	9 395	1 948	11 343
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	22	22
- Avslag	0	12	12
- Totalt	0	34	34

Transportbidrag**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 409	4 686	4 409
- Transfereringar	396 407	385 167	354 336
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1 057	1 060	1 078
- Avslag	11	29	18
- Totalt	1 068	1 089	1 096

Verksamhetsbidrag för kooperativ utveckling**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	111	161	790
- Transfereringar ¹	28 289	28 348	42 360
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	51	5
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	51	5

¹Beloppen varierar över åren på grund av att Tillväxtverket ibland gör en förskottsutbetalning.

Verksamt.se**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	32 447	18 138	18 589
- Transfereringar	0	0	1 600

Redovisades fram till 2015 tillsammans med Kontaktpunkten, dessa separerades från 2016.

Övriga insatser och program

Affärsutvecklingscheckar för digitalisering

Uppgift, löpande

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	687	443
- Transfereringar	13 226	0
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	35	5
- Avslag	0	0
- Totalt	35	5

Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Arbetsintegrerande sociala företag

Uppdrag, 2016-2019

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	3 850	2 844
- Transfereringar	16 629	7 002
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	74	35
- Avslag	1	14
- Totalt	75	49

Enklare vägar till jobb

Uppdrag, 2016-2017

	2017
Utbetalda medel, tkr	
- Verksamhetskostnader	3 206
- Transfereringar	26 095
Ärendebeslut, antal	
- Bifall	41
- Avslag	46
- Totalt	87

Ny övrig insats och program från 2017.

Enterprise Europe Network (EEN)

Uppgift, 2015-2020

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 544	3 713	1 738
- Transfereringar	23 881	23 539	20 529
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	17	17	15
- Avslag	0	0	0
- Totalt	17	17	15

Främja nyanländas företagande Uppdrag, 2016-2019

	2017
Utbetalda medel, tkr	
- Verksamhetskostnader	3 097
- Transfereringar	2 230
Ärendebeslut, antal	
- Bifall	14
- Avslag	30
- Totalt	44

Ny övrig insats och program från 2017.

Gröna affärsutvecklingscheckar Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	0	137	142
- Transfereringar	6 405	5 293	0
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	23	11
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	23	11

Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Jämställd regional tillväxt Uppdrag, 2016-2019

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	2 963	2 990
- Transfereringar	33 400	32 233
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	0	42
- Avslag	0	0
- Totalt	0	42

Kapitalförsörjning Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 541	3 840	3 018
- Transfereringar	2 600	5 681	6 896
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	2	3	4
- Avslag	0	1	1
- Totalt	2	4	5

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 494	5 001	3 818
- Transfereringar	5 994	11 175	9 000
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	5	11	16
- Avslag	3	0	12
- Totalt	8	11	28

Kontaktpunkten inklusive Yrkeskvalifikationsdirektivet**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	8 889	6 964	6 592
- Transfereringar	0	0	0

Redovisades fram till 2015 tillsammans med Verksam.se, dessa separerades från 2016.

Kulturella och kreativa näringar**Uppdrag och uppgift löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 328	3 623	4 379
- Transfereringar	6 208	3 402	3 191
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	7	12	14
- Avslag	15	6	0
- Totalt	22	18	14

Näringslivets kompetensförsörjning, exklusive Snabbspår företagande**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 481	7 021	4 731
- Transfereringar	9 632	16 243	13 012
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	12	40
- Avslag	0	193	0
- Totalt	4	205	40

Från och med 2016 inkluderar insatsområdet Näringslivets kompetensförsörjning satsningar inom entreprenörskap vid högskolor och universitet samt integrationsinsatser. I utfallet för 2015 ingår programmet Företagare med utländsk bakgrund.

Regionala exportcentra Uppdrag, 2016-2018

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	2 728	4 150
- Transfereringar	2 479	939
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	6	6
- Avslag	0	0
- Totalt	6	6

Regionala kompetensplattformar Uppdrag, 2013-2018

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 885	3 783	3 205
- Transfereringar	11 640	19 793	14 427
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	27
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	27

Starta företag-dagar, webbseminarier, etc. Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 646	3 556	5 215
- Transfereringar	0	0	0

Strategiskt regionarbete Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	6 502	7 261	6 138
- Transfereringar	8 214	6 654	6 214
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	5	4	6
- Avslag	1	0	0
- Totalt	6	4	6

Stärkt lokal attraktionskraft**Uppdrag, 2015-2019**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 357	2 121	2 397
- Transfereringar	3 849	4 055	904
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	10
- Avslag	0	0	73
- Totalt	0	0	83

Swedish Cleantech**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 721	3 849	2 837
- Transfereringar	0	0	0

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker**Uppdrag, 2016-2019**

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	959	0
- Transfereringar	33 905	32 170
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	1	1
- Avslag	0	0
- Totalt	1	1

Tillväxtskapande samhällsplanering**Uppgift, löpande**

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 884	2 313	1 094
- Transfereringar	3 078	265	8 499
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	5	13	3
- Avslag	1	4	0
- Totalt	6	17	3

Fram till 2015 ingick Samhällsplanering för näringslivsutveckling i rapporteringen för Tillväxtskapande samhällsplanering.

Turism och besöksnäringen, exklusive Insater för hållbara exportmogna turistdestinationer
Uppdrag och uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	18 296	19 852	18 447
- Transfereringar	9 887	7 228	7 379
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	14	6
- Avslag	0	25	0
- Totalt	4	39	6

Verksamt.se - export- och internationaliseringsinformation
Uppdrag, 2016-2018

	2017	2016
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	4 145	5 260
- Transfereringar	0	0

Öppet näringsliv, exklusive Verksamhetsbidrag för kooperativ utveckling och Arbetsintegrerade sociala företag
Uppgift, löpande

	2017	2016	2015
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 417	4 589	4 717
- Transfereringar	954	5 256	4 500
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	2	6	10
- Avslag	0	0	12
- Totalt	2	6	22

Kompetensförsörjning

Bakgrund

Tillväxtverket är en kunskapsorganisation och vi strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en dynamisk arbetsmiljö med ett kontinuerligt lärande och tydligt resultatfokus. För att nå våra mål arbetar vi i team över organisatoriska gränser och i strategisk samverkan med externa aktörer. Under året fortsatte vi arbetet med att utveckla ett medarbetarskap och ledarskap som stöder denna utveckling. Vi införde också en ny styrmodell med sex resultatområden och genomförde en omorganisation för att stärka resultatfokus och kunskapsutvecklingen inom dessa resultatområden.

Genomförande

Medarbetarskap och ledarskap

Under 2017 prioriterade vi arbetet med att utveckla en organisationskultur som levandegör vår medarbetar- och chefspolicy. Genom intervjuer med samtliga chefer och fokusgrupper med medarbetare undersökte vi hur den löpande dialogen mellan medarbetare och chef fungerar. För att stärka kopplingen till vår nya styrmodell utvecklades medarbetardialogen ytterligare. Vid medarbetarsamtalen ska alla medarbetare i samråd med sin chef upprätta en "uppdrags- och utvecklingsplan" och där formulera individuella mål för resultat, kompetens och hur leva upp till medarbetar- och chefspolicyn. Avstämningar kring mål och resultat som vi kallar "uppdragsdialoger" ska därefter ske löpande under året.

Vi förbättrade introduktionsutbildningen för att ge större utrymme åt förankring av medarbetar- och chefspolicyn. För att utveckla ledarskapet i linje med policyn ordnade vi chefsträffar med teman som rörde rollen som chef och arbetsgivare, löpande feedback, medarbetarsamtal och lönesättande samtal med stärkt koppling till policyn. Dessutom startade vi chefsgrupper med handledning och erbjöd flera chefer individuell chefsutveckling och chefscoaching under året. Syftet var att skapa utrymme för reflektion och stärka samverkan i chefsgruppen.

Attrahera och rekrytera

Vi initierade nya former för annonsering i sociala medier och såg över hur vi utformar annonser i linje med vårt arbetsgivarlöfte: "Här kan du påverka både din egen och Sveriges framtid". För att effektivisera rekryteringsprocessen och säkerställa att vi får rätt kompetens förbättrade vi under våren våra rutiner för kompetensbaserad rekrytering och genomförde en rekryteringsutbildning för samtliga chefer.

Under året anställde vi en medarbetare inom regeringsuppdraget "moderna beredskapsjobb". Vi erbjöd även åtta praktikplatser. Under

2018 räknar vi med att kunna utöka antal beredskapsanställningar och praktikplatser.

Arbetsmiljö och utveckling

Vi arbetade aktivt och i nära samverkan med arbetstagarorganisationerna för att utveckla den fysiska arbetsmiljön och vår IT-miljö. I samband med organisationsförändringen hade vi en omfattande samverkan och genomförde riskanalyser där skyddsombud och medarbetare från i stort sett hela myndigheten medverkade. Alla chefer och skyddsombud fick också gå en tvådagarsutbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete för att skapa en gemensam grund och ett bra samarbete i arbetsmiljöarbetet. Utbildningen var grundläggande med ett särskilt fokus på hur vi ska möta kraven i den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö samt syftade till att bidra till vårt mål om att vara en attraktiv arbetsgivare. Samtliga medarbetare på de nya kontoren i Östersund och Stockholm fick också en utbildning i brandsäkerhet. Utbildning i hjärt- och lungräddning genomfördes på 8 av våra 9 kontor.

För att säkerställa att vi har rätt kompetens gjordes kompetensanalyser på enhetsnivå och avdelningsnivå i samband med verksamhetsplaneringen. Dessa ligger sedan till grund för en utbildningskatalog för myndigheten och de individuella ”uppdrags- och utvecklingsplaner” som upprättas i samband med medarbetarsamtalet. Under 2017 erbjöds alla medarbetare utbildningar för att komma igång med våra digitala verktyg och de uppdaterade rutinerna för informationssäkerhet och datalagring.

Inom ramen för *Rörlighet i staten* och vårt samarbete kring kompetensförsörjning med de 15 myndigheter som ingår där medverkade medarbetare och chefer på Tillväxtverket i utbildningar, nätverksgrupper, ledarutvecklingsprogram och mentorprogram mm. Tillväxtverket lånade under året både in och ut medarbetare i ett samarbete med några av myndigheterna för att tillgodose tillfälliga kompetensbehov.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2017	2016	2015
Total sjukfrånvaro	3,84	3,59	3,24
Minst 60 dagars sjukfrånvaro (med sjukersättning)	62,63	51,35	53,0
Kvinnor	4,55	3,83	3,61
Män	2,59	3,16	2,66
Under 30 år	1,41	3,5	2,05
30–49 år	3,51	3,69	2,96
Över 50 år	4,47	3,42	3,85

Dessa siffror inkluderar även Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Bedömning

Tillväxtverket utvecklade under året vår organisation, styrning, arbetssätt, medarbetarskap och ledarskap för att ytterligare stärka vårt resultatfokus och ha den kompetens som vårt uppdrag kräver. Vi har inlett en förändringsresa och för att vara relevanta och kunna skapa de resultat som krävs i framtiden kommer förändringstakten troligen inte avta framöver. Samhällsutvecklingen och inte minst digitaliseringen kommer att ställa fortsatt stora krav på utveckling av vår kompetens och våra arbetssätt. De förändringar som genomfördes under året kommer att följas upp under 2018 och vi kommer arbeta med ständiga förbättringar.

Tillväxtverket har kommit en bra bit på väg och våra möjligheter att attrahera och utveckla den kompetens vi behöver är goda även om viss spetskompetens inom digitalisering och IT kan vara svår att rekrytera. Vi har sett ett ökat intresse för vår myndighet i rekryteringssammanhang och vet att vi på många sätt är en attraktiv arbetsgivare som genom ett systematiskt arbete med arbetsmiljö och kompetensförsörjning och arbetssätt erbjuder goda utvecklingsmöjligheter och möjlighet att ”påverka Sveriges framtid” genom de viktiga samhällsuppdrag vi har.

Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

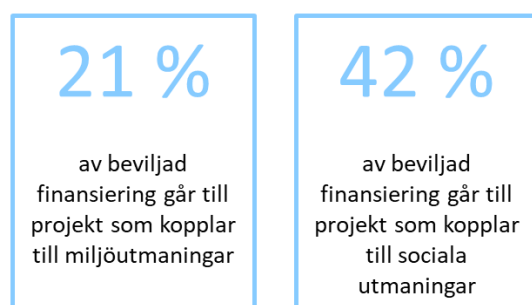
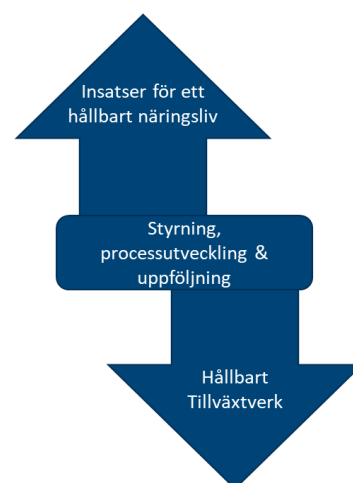
Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft. Med denna utgångspunkt försöker vi förstå hur samhällsutmaningar påverkar näringslivet och olika branscher i stort. Samtidigt främjar vi entreprenörskapet som ett verktyg för att ta fram och sprida lösningar på de utmaningar som samhället står inför.

Vårt hållbarhetsarbete kan delas upp i tre delar:

- insatser som ska främja utvecklingen av ett hållbart näringsliv
- integrering av hållbarhetsaspekter i kärnprocesser och styrningen av verksamheten
- internt hållbarhetsarbete med fokus på direkt miljöpåverkan och personal.

I de följande avsnitten redovisar vi resultat och genomförda åtgärder inom dessa tre delar. Vi redovisar också särskilt vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete (i enlighet med våra uppdrag och vår handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018) samt vårt arbete för de svenska miljökvalitetsmålen och generationsmålet ska nås (i enlighet med uppdrag M2015/2633/Mm).

För ytterligare information om vårt hållbarhetsarbete hänvisar vi till vår Hållbarhetsrapport 2017.

Andel av beviljad finansiering (exklusive ERUF och Transportbidragen) som syftar till att direkt eller indirekt lösa miljömässiga och/eller sociala samhällsutmaningar.

Insatser för ett hållbart näringsliv

Vi arbetar för att främja ett hållbart näringsliv genom insatser för en inkluderande och grön tillväxt.

Inkluderande tillväxt omfattar insatser för ett företagsklimat och ett främjandesystem som är öppet för en mångfald av företagare, företagsformer och affärsmodeller. Under året arbetade vi bland annat med att underlätta integrationen av nyanlända genom att göra det enklare

för asylsökande, nyanlända och företagare med utländsk bakgrund att starta och etablera företag i Sverige. Vi stöttade utvecklingen av kooperativt företagande (se sida 32) och arbetade för att främja samhälls-entreprenörskap med särskilt fokus på arbetsintegrerande sociala företag (se sida 29). Under 2017 fortsatte vi också att stötta regioner och andra aktörer i arbetet med att integrera jämställdhet och mångfald i det regionala tillväxtarbetet (se sida 68).

Grön tillväxt omfattar insatser för att minska näringslivets miljöpåverkan, belysa miljöfrågors påverkan på näringslivets konkurrenskraft och ta vara på de affärsmöjligheter som finns inom miljöområdet. Fokus ligger på hållbart företagande, hållbar regional utveckling och främjande av svensk miljöteknik. Under 2017 beviljade vi 50 540 742 kronor till projekt för en koldioxid snål ekonomi inom ramen för de EU-program vi förvaltar (se vidare sida 82). Vi främjade även utveckling, kommersialisering och internationalisering av svensk miljöteknik och kunnande. Läs mer om detta med start på sida 82.

För mer information om våra insatser för ett hållbart näringsliv, se översikten nedan och vidare i resultatredovisningen.

Översikt insatser för hållbart näringsliv.

-
- Demo Miljö III (s. 20)
 - Start-up Sweden Sustainability (s. 23)
 - Gröna affärsutvecklingscheckar (s. 25)
 - Checkar för hållbar och effektiva transporter (s. 25)
 - Swedish Cleantech (s. 58)
 - Arbetsintegrerande sociala företag (s. 29)
 - Socialt entreprenörskap (s. 30)
 - Integration och mångfald i tillväxtarbetet (s. 30)
 - Främja kooperativt företagande (s. 32)
 - Snabbspår företagande (s. 34)
 - Nyanländas företagande (s. 35)
 - Enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet (s. 36)
 - Hållbar produktutveckling i svensk besöksnäring (s. 39)
 - Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö (s. 67)
 - Miljöintegrering (s. 72)
 - Jämställd regional tillväxt (s. 74)
 - Europeiska regionala utvecklingsfonden: Tematiskt område 4 (s. 81)
 - Klimatsynk (s.82)
-

Styrning och uppföljning

Arbetet med att integrera hållbarhetsaspekter i verksamheten fokuserar på tre huvuddelar:

- utveckling av verksövergripande mål och prioriteringar
- utveckling av verksgemensamma processer
- kompetensutveckling av och stöd till medarbetare.

Mål och prioriteringar

Under 2017 var grön tillväxt ett av våra prioriterade områden och det omfattade målsättningar som rör hållbart företagande, användning av strukturfondsmedel, analys och kompetensutveckling bland medarbetare. För ytterligare information om arbetet med Grön tillväxt, se sida 25 och avsnittet Vårt arbete för generationsmålet och miljökvalitetsmålen nedan.

Processer

Vi såg över processer för uppföljningar och utvärderingar samt förtydligade urvalet av insatser som omfattas av mångfaldsuppföljningen (se avsnittet Vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete nedan).

Kompetensutveckling

Vi genomförde under året ett internt lärseminarium på temat "Mat och miljö". Medarbetare fick även möjlighet att medverka vid externa seminarier och workshops, bland annat kopplat till mått bortom BNP samt klimatrisker och klimatanpassning för olika branscher. Nyanställda och andra intresserade medarbetare fick information om vårt hållbarhetsarbete vid ett särskilt anordnat seminarium. Särskilt intresserade medarbetare hade också möjlighet att ingå i en gruppprenumeration på nyhetsbrev med information om hållbart företagande. Vi använde vårt interna medarbetarforum för att sprida och diskutera information och artiklar om vårt eget hållbarhetsarbete, resultat liksom relevanta studier och artiklar.

Hållbart tillväxtverk

Mål och resultat för internt hållbarhetsarbete:

UTSLÄPP	ENERGI	INKÖP	PERSONAL
<p>MÅL 2018 0</p> <p>RESULTAT 2017 311</p> <p>ton nettoutsläpp från resande</p>	<p>MÅL 2017 -5%</p> <p>RESULTAT 2017 + 25 %</p> <p>energianvändning i lokaler</p>	<p>MÅL 2020 10</p> <p>RESULTAT 2017 0</p> <p>genomförda stickkontroller av ställda hållbarhetskrav vid inköp</p>	<p>MÅL inom spannet 40/60</p> <p>RESULTAT 2017 43/57</p> <p>fördelning av män respektive kvinnor i Tillväxtverkets ledning</p>
<p>MÅL 2017 -5%</p> <p>RESULTAT 2017 - 11 %</p> <p>kg CO₂-utsläpp från resor per årsmedarbetare</p>	<p>MÅL 2020 100%</p> <p>RESULTAT 2017 97 %</p> <p>andel förnybar energi i lokaler</p>	<p>MÅL 2017 -10%</p> <p>RESULTAT 2017 - 21 %</p> <p>kg papper för tryck</p>	<p>MÅL inom spannet 40/60</p> <p>RESULTAT 2017 38/62</p> <p>fördelning av män respektive kvinnor bland Tillväxtverkets medarbetare</p>

Vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete

Inom ramen för vårt uppdrag att jämställdhetsintegrera verksamheten (JiM) har vi infört ett uppföljnings- och utvärderingssystem för att kontrollera och analysera hur våra medel fördelas utifrån parametrarna kön, ålder och bakgrund. Under året hade vi för avsikt att analysera och föreslå åtgärder utifrån 2016 års resultat, men arbetet försenades eftersom vi på grund av leveransfel hos SCB inte kunde få

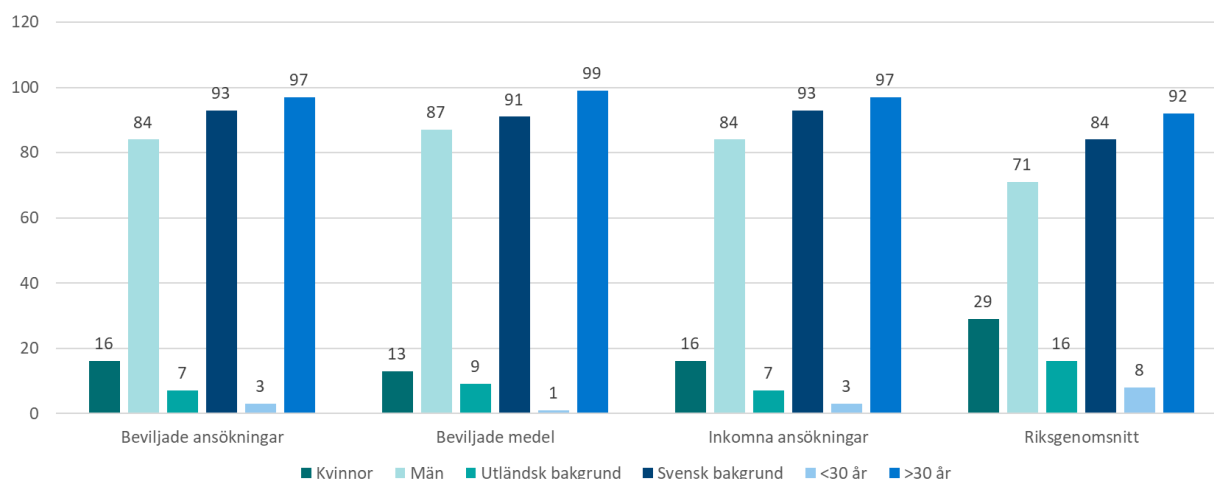
statistikunderlaget förrän under senhösten 2017. Vi beslutade därför att återkoppla resultaten för 2016 först till våren 2018 och då tillsammans med utfallet för 2017.

Under 2017 genomförde vi en del förändringar enligt behov som vi identifierat i tidigare års uppföljningar. Bland annat förbättrade vi arbetet med statistik och analys genom att tydligare definiera vilka insatser som omfattas av den statistiska uppföljningen. Mångfaldsarbetet ingick som en del av den årliga utbildningen av nyanställda.

Resultat 2017

Mångfaldsuppföljningen omfattar samtliga programsatta insatser. Alla insatser ska analysera och beskriva hur man arbetar med mångfald och jämställdhet. Den statistiska uppföljningen är baserad på organisations- och personnummer och omfattar insatser där företag eller potentiella företagare är slutmottagare av stöd, antingen direkt eller indirekt via intermediär. Vi använder två huvudindikatorer för att följa integreringen av mångfald i våra kärnprocesser:

- Fördelning av stöd: fördelning av beviljade stöd till existerande och potentiella företagare utifrån kön, ålder och bakgrund.
- Mångfaldsarbete i beviljade projekt: andel beviljade ansökningar som integrerat mångfald respektive jämställdhet i planering, genomförande och uppföljning.

Andel av beviljade ansökningar, medel och ansökningar fördelat på den operative företagsledarens kön, ålder och bakgrund enligt SCB:s definition 2017. Beviljade ansökningar omfattar direkta stödmottagare samt företag som fått stöd via intermediär. Beviljade medel samt inkomna ansökningar omfattar endast beviljanden och ansökningar om direkt stöd.

Utfallet för 2017 visar följande:

- Kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund är fortsatt under-representerade jämfört svenska företagspopulationen i fråga om både inkomna och beviljade ansökningar.
- Jämfört med de senaste årens resultat har andelen ansökningar som beviljats kvinnor ökat (16 procent 2017 jämfört med 9 procent 2015). Detsamma gäller beviljade finansiella medel (13 procent 2017 jämfört med 7 procent 2015).
- Beviljandegraden följer ansökningsgraden för respektive målgrupp. Vi kan därför inte se några belägg för diskriminering vid handläggningen av ärenden.

Vårt övergripande riktningssmål är att spegla den svenska företagspopulationen när det gäller företagares bakgrund. 2017 närmade vi oss målet men har fortfarande långt kvar. Inledande analyser på insatsnivå pekar på att vi speglar de målgrupper som insatserna riktar sig till utifrån branschriktning, krav på omsättning etcetera. För att nå vårt riktningssmål behöver vi se över de kriterier vi använder för våra olika insatser samt se över möjligheten att bredda våra uppdrag till andra branscher där under-representerade grupper är mer verksamma.

Vad gäller mångfalds- och jämställdhetsarbetet var det 2017 46 procent (49 procent 2016) av de beviljade projekten som integrerade jämställdhet i sin verksamhet (aktivt eller delvis i planering, genomförande och uppföljning). Motsvarande andel som integrerade mångfald var 53 procent (50 procent 2016). Siffrorna avser nationella medel. Till skillnad från regionalfondsmedlen (se sida 81) ställs idag inom nationella medel inga skarpa krav på att de sökande ska integrera mångfald respektive jämställdhet i sina verksamheter. Under året har vi analyserat möjligheten att ställa skarpare krav på sökande. Vår slutsats är att en sådan kravställan skulle kräva resurser, för exempelvis internt och externt processtöd, som inte står i paritet med förväntade mångfalds- och jämställdhetseffekter. Däremot bör vi fortsätta mäta användningen av dessa kriterier för att identifiera eventuella förändringar som kan motivera insatser framöver.

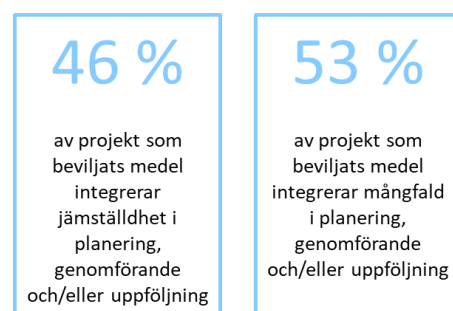
För mer information om vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete och fördjupade analyser, se Tillväxtverkets mångfaldsrapport som publiceras våren 2018.

Vårt arbete för generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

Tillväxtverket saknar direkt påverkan och rådighet över något av de enskilda miljö kvalitetsmålen. Vårt kärnuppdrag om att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt innebär dock att vi bidrar till generationsmålet och de 16 miljömålen genom att

- främja entreprenörskap och företagande som ett verktyg för att bemöta samhällsutmaningar genom att utveckla och sprida nya lösningar
- främja ett hållbart näringsliv för minskad negativ miljöpåverkan och stärkt konkurrenskraft.

Den kartläggning som vi genomförde 2016 visade att generationsmålet är det mål som vår verksamhet har störst bäring på, tillsammans med

miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö. Kartläggningen lyfte fram hållbart företagande, hållbar regional tillväxt och främjande av svensk miljöteknik som fokusområden och pekade på behovet av en bättre verksövergripande styrning och intern samordning. Vi valde att samordna genomförandeplanen för vårt miljömålsarbete med handlingsplanen för grön tillväxt, som i sin tur omfattade fyra prioriterade utvecklingsområden för 2017:

- utveckla insatser inom hållbart företagande och resurseffektiva affärsmodeller
- verka för att öka insatser inom strukturfonden som syftar till hållbar affärsutveckling och omställning
- utveckla metod för verksövergripande utvärderingar av vårt arbete inom ramen för grön tillväxt, och genomföra dessa utvärderingar
- sprida kunskap internt och externt kring frågor som rör grön tillväxt, med utgångspunkt i arbetet inom ramen för Klimatsynk.

Hållbart företagande och resurseffektiva affärsmodeller

Tillväxtverket fortsatte arbetet med att ta fram och sprida information utifrån RESOLVE-modellen som vi arbetat med sedan 2016. Syftet har varit att öka kunskapen och förståelsen för cirkulära affärsmodeller bland företag och företagsfrämjare. Vi medverkade också i att ta fram två studier om cirkulära affärsmodeller. De finansierades av Nordiska rådet respektive inom ramen för innovationsprogrammet RE:Source.

Insatser inom strukturfonden för hållbar affärsutveckling och omställning.

Diskussioner förs internt inom organisationen för att klargöra hur antalet insatser för hållbar affärsutveckling och omställning kan ökas inom ramen för den regionala strukturfonden. En huvudutmaning är att tidigare utarbetade förslag på utvecklingsinsatser har utgått från företagets behov inom området och inte regionernas investeringsprioriteringar eller strukturfondsförordningar.

Metod för verksövergripande utvärdering

Under året pågick ett arbete för att komplettera analysen av myndighetens arbete för grön tillväxt med skärningar utifrån utbetalda och budgeterade medel (se resultat budgetfördelning ovan).

Intern kunskapsspridning

Material, information med mera sprids och diskuteras via det interna forumet Yammer. Intresserade medarbetare har även kunnat anmäla sig som prenumeranter på ett externt nyhetsbrev om hållbart företagande ("CSR i praktiken"), Nyanställda och övriga intresserade erbjuds årligen utbildning i vårt hållbarhetsarbete där arbete för grön tillväxt ingår.

Tillväxtverket och Miljömålsrådet

År 2016 inrättade regeringen Miljömålsrådet som en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället, med syftet att nå de svenska miljömålen. Rådet består av 17 myndigheter som är strategiskt viktiga för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen, däribland Tillväxtverket. Miljömålsrådet presenterar årligen åtgärder som myndigheterna tar på sig att genomföra för att öka takten i arbetet med

att nå miljömålen. Tillväxtverket hade under 2017 drivansvar för två sådana samverkansåtgärder (Miljöintegrering och Hållbart företagande) och vi deltog därtill i ytterligare två åtgärder (Gifffria och resurseffektiva kretslopp samt Plattform för hållbar stadsutveckling). Åtgärden Miljöintegrering avslutades under året medan Hållbart företagande fortsätter under 2018. Mer information om Miljömålsrådets arbete och de olika samverkansåtgärderna finns på www.miljomal.se/miljomalsradet.

Tillväxtverket och Agenda 2030

Agenda 2030 och de 17 hållbarhetsmålen fastställer en global, övergripande plan för hållbar utveckling. Agendan kan hjälpa företag att förstå omvärldens förväntningar på deras verksamhet, men genom målen pekar den också ut områden där det behövs nya lösningar och samarbeten mellan privat och offentlig sektor. Tillväxtverkets arbete för att stärka företagets konkurrenskraft och främja entreprenörskapet som verktyg för att möta samhällsutmaningar ligger därför väl i linje med agendan.

Vår analys från 2016 visade att vår inverkan är som störst på mål 5 Jämställdhet, mål 7 Hållbar energi för alla, mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion samt mål 17 Genomförande och globalt partnerskap.

Vi har flera uppdrag som stämmer med agendans övergripande mål, exempelvis våra satsningar på miljöteknik, en koldioxidsnål ekonomi, socialt företagande och miljö- och jämställdhetsintegrering i regionala utvecklingsplaner. Vårt utvecklingsarbete kring cirkulär ekonomi och breddade mått på regional utveckling (BRP+) är exempel på egeninitierade utvecklingsinsatser som svarar direkt mot specifika delmål som agendan anger (mål 12:5, mål 17:19). I det nationella genomförandet av Agenda 2030 har Tillväxtverket föreslagits ges statistikansvar för fyra indikatorer som rör besöksnäring.

Året i siffror

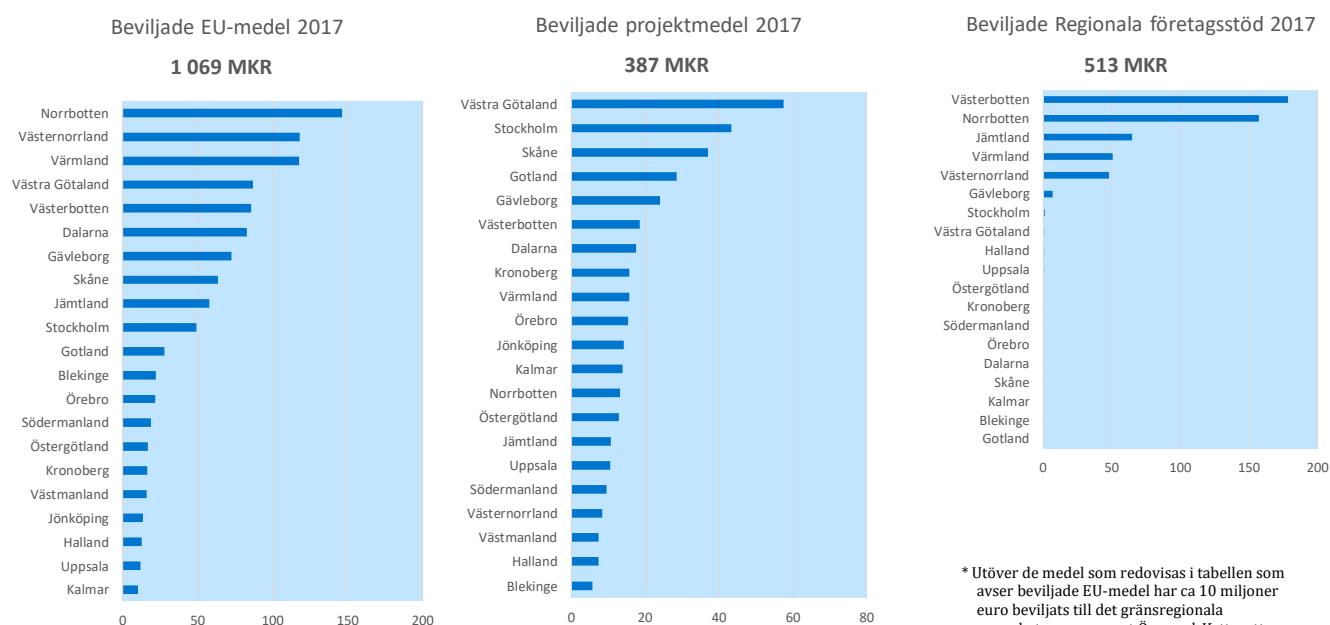
Denna sida ger en ekonomisk översikt av Tillväxtverkets verksamhet 2017.

Den finansiella redovisningen för 2017 börjar på sidan 121. I resultatredovisningen (se sidan 97) finns ekonomisk information kopplat till specifika program och insatser.

Under året betalade Tillväxtverket ut sammanlagt 2 883 miljoner kronor i bidrag (transfereringar). Av dessa utbetalningar har Tillväxtverket beslutat om 1 850 miljoner kronor, 132 miljoner kronor har beslutats inom Interregprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak, 893 miljoner kronor har beslutats av samverkansorgan, landsting och kommun samt 8 miljoner kronor av Nämnden för Hemslöjd.

Kostnaden för Tillväxtverkets verksamhet och för drift (bland annat personal och lokaler) var 502 miljoner kronor. Denna kostnad kallas verksamhetskostnad.

Diagrammen nedan visar beviljade medel 2017 inom några områden. Observera att beslut om utbetalning och faktisk utbetalning kan ske olika år.

* Utöver de medel som redovisas i tabellen som avser beviljade EU-medel har ca 10 miljoner euro beviljats till det gränsregionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak. Dessa redovisas inte i tabellen, eftersom valutan är i euro och verksamheten även sker i utländska regioner.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering och intäkter

Sammanlagda tilldelade anslag 2017 inklusive under året omdisponerade anslagsbelopp enligt regleringsbrev var 3 855 miljoner kronor, en ökning från 2016 med 608 miljoner kronor.

Det regionala anslaget ökade totalt med 297 miljoner kronor. Tillväxtverkets del av anslaget ökade med 16 miljoner kronor till 401 miljoner kronor och samverkansorganens del ökade med 280 miljoner kronor till 943 miljoner kronor.

Anslaget för transportbidrag ökade med 25 miljoner kronor till 401 miljoner kronor. Anslaget till de regionala strukturfondsprogrammen ökade med 275 miljoner kronor till 1 637 miljoner kronor. Näringslivutvecklingsanslaget uppgick till 181 miljoner kronor vilket är i paritet med nivån 2016 med hänsyn till det årets omdisponeringsbeslut. Förvaltningsanslaget ökade med 6 miljoner kronor till 273 miljoner kronor.

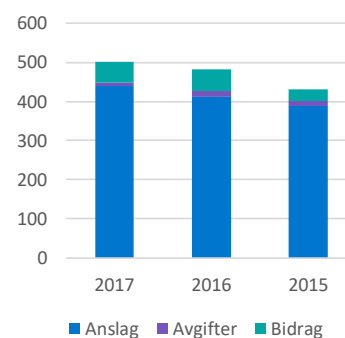
Anslagen för Nämnden för hemslöjdsfrågor, som Tillväxtverket är så kallad värmyndighet för, var oförändrade.

Anslagsförbrukningen under 2017 var 3 127 miljoner kronor, en ökning med 487 miljoner kronor från 2016.

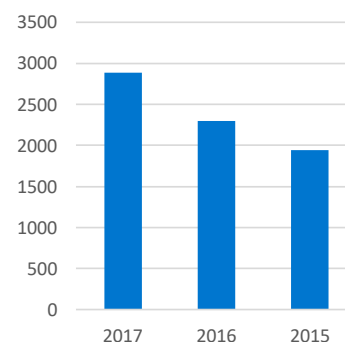
Anslagsfinansieringen av lämnade bidrag under 2017 var 2 682 miljoner kronor, en ökning med 463 miljoner kronor från 2016.

Verksamhetens intäkter var 501 (481) miljoner kronor, varav 88 procent kom från anslag, 2 procent från avgifter och 10 procent från bidrag. Jämfört med 2016 ökade anslagsintäkterna med 27 miljoner kronor och bidragen minskade med 3 miljoner kronor.

Verksamhets intäkter, mkr

Transfereringar, mkr

Transfereringar

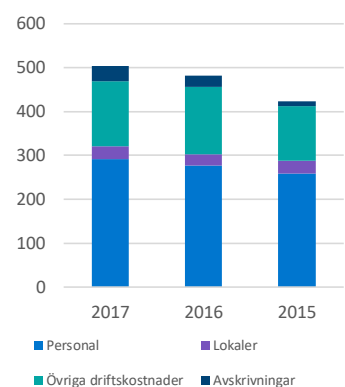
Under 2017 lämnade Tillväxtverket bidrag, så kallade transfereringar, på totalt 2 883 miljoner kronor. Det är 589 miljoner kronor mer än 2016. Förändringen beror främst på att bidragsutbetalningar från de regionala strukturfondsprogrammen och ÖKS avseende perioden 2014–2020 ökade med 347 miljoner kronor jämfört med 2016. Bidragsutbetalningarna från regioner, landsting och kommun ökade med 247 miljoner kronor under 2017 då det tillkommit tre nya beslutfattare inom anslaget Regionala tillväxtåtgärder

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader var 502 miljoner kronor 2017, vilket är 20 miljoner kronor mer än 2016. Personalkostnaderna utgjorde 58 procent, lokalkostnaderna 5 procent, övriga driftskostnader 30 procent och avskrivningar 7 procent. Jämfört med 2016 ökade personalkostnaderna med 16 miljoner kronor, driftkostnaderna minskade med 4 miljoner kronor och avskrivningarna ökade med 7 miljoner kronor.

De gemensamma overheadkostnaderna (OH-kostnaderna) fördelas på de olika verksamhetsområdena utifrån totalt arbetade timmar inom

Verksamhets kostnader, mkr

respektive område. I OH-kostnaderna ingår bland annat myndighetsledning, ekonomihantering, personalstöd, övrig stödverksamhet och lokalkostnader.

2017 var de gemensamma OH-kostnaderna 118 miljoner kronor, vilket motsvarar 24 procent av verksamhetens kostnader. OH-kostnaderna uppgick 2016 till 121 miljoner kronor, men då motsvarande andelen OH-kostnader i förhållande till totala verksamhetskostnader 25 procent.

Kostnader och intäkter fördelade på målområde

I tabellen nedan redogör vi för Tillväxtverkets kostnader och intäkter fördelade på de tre målområdena. För att ge den totala bilden redovisas även samverkansorganen och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH).

(Tkr)	Tillväxtverket						Övriga				Totalt	
	Företagens konkurrenskraft		Företagens förutsättningar		Företagen i regionen		Samverkansorganen		Nämnden för hemslöjdsfrågor		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Verksamhetskostnader	117 037	110 515	106 149	93 246	274 691	275 104	0	0	4 250	3 108	502 127	481 974
Lämnade bidrag	669 169	605 530	0	0	1 318 737	1 055 150	906 341	666 402	8 205	9 317	2 902 452	2 336 399
Summa kostnader	786 206	716 046	106 149	93 246	1 593 428	1 330 254	906 341	666 402	12 455	12 425	3 404 579	2 818 373
Intäkter av anslag	-102 235	-94 443	-92 724	-79 685	-239 950	-235 095	0	0	-4 055	-3 026	-438 964	-412 249
Övriga intäkter	-48 332	-20 026	-7 912	-15 890	-5 514	-33 196	0	0	-195	-82	-61 953	-69 194
Erhållna medel för bidrag	-669 193	-605 809	0	0	-1 302 127	-1 019 173	-903 414	-660 102	-8 205	-9 317	-2 882 939	-2 294 402
Summa intäkter	-819 760	-720 278	-100 636	-95 575	-1 547 591	-1 287 465	-903 414	-660 102	-12 455	-12 425	-3 383 856	-2 775 846

*Lämnade bidrag har ökat främst för Företagen i regionen relaterat till ökade utbetalningar för EU:s strukturprogram för 2014-2020.

Finansiell redovisning

Den finansiella redovisningen innehåller följande delar:

▲ Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen -----	121
▲ Kommentarer till utfall -----	123
▲ Resultaträkning -----	125
▲ Balansräkning -----	126
▲ Anslagsredovisning -----	128
▲ Specifikation inkomsttitlar -----	132
▲ Redovisning mot bemyndiganden -----	133
▲ Finansiella villkor -----	135
▲ Tilläggsupplysningar och noter -----	138
▲ Sammanställning över väsentliga uppgifter -----	155

Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen

Redovisning av Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF

Av 26 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder framgår att förvaltande myndighet får upphäva ett beslut om stöd som har fattats på grund av oriktig, vilseledande eller ofullständig uppgift från stödmottagaren, eller om stödmottagaren brutit mot de villkor som gäller för stödet. Vidare är stödmottagaren, enligt 27 § samma förordning, återbetalningsskyldig om ett beslut om stöd upphävs enligt 26 § eller om stödmottagaren i övrigt tagit emot stöd i strid med ett beslut om stöd, unionsreglerna eller det regionala programmet.

Förvaltande myndighet får kräva återbetalning inom 10 år från det att beloppet betalades ut. Slutligen får förvaltande myndighet, i enlighet med 28 a § i ovan nämnda förordning, kvitta skulden mot annat stöd som stödmottagaren får enligt samma förordning. Förvaltande myndighet har tillsammans med gällande rättspraxis mycket stora möjligheter att under hela programperioden ändra positiva förvaltningsbeslut och återkräva utbetalade medel. Den finansiella risken för utbetalande myndighet bedöms därför generellt som mycket låg.

Utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet ska, enligt förordning (EG) 1083/2006 och förordning (EU) nr 1303/2013, inför attesterna lämna information för utgiftsdeklarationer och ansökan om utbetalningar till attesterande myndighet. Efter granskning attesteras dessa av attesterande myndighet och överlämnas till EU-kommissionen. Utbetalningarna från EU-kommissionen krediteras på ett uppbördskonto (inkomsttitel 6313, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007–2013 samt inkomsttitel 6314, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020).

Under 2017 gjordes slutattesteringar av utgifter för programperioden 2007–2013. Slutattesteringarna gjordes i slutet av mars och avsåg de åtta regionala strukturfondsprogrammen samt ÖKS. Vad gäller ERUF betalade EU-kommissionen in slutattesterat belopp i december 2017. ÖKS 2007–2013 förväntas utbetalas under första delen av 2018.

De attesterade utgifterna för 2007–2013 uppgick till ungefär 2 430 miljoner euro. I det sammanlagda beloppet ingår även TA-medel.

Under 2017 attesterades även utgiftdeklarationer för programperioden 2014–2020. Summan av de attesterade utgifterna för denna period var ungefär 224 miljoner euro. I beloppet ingår även TA-medel.

Skadeståndskrav

Den 31 december 2017 fanns det inte något skadeståndskrav riktat mot Tillväxtverket.

Affärsutvecklingscheckar

Genom en öppen utlysning ges projektägare möjlighet att söka medel för att arbeta med affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Projektägare är den i en region som har möjlighet att fatta beslut om företagsstöd (1:1-anslag). Stödet finansieras av det regionala anslaget med stöd av förordningen (2015:2010) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag ("främjandeförordningen"). Av villkoren för stödet framgår att medlen ska användas för affärsutvecklingscheckar för internationalisering, och vilka villkor som ska gälla för det. Bland annat framgår att projektägarna ska följa främjandeförordningen, och att det ska finnas ett partnerskap som bedömer de intresseanmälningar som kommit in. Det är dock projektägaren som självständigt fattar beslut i de enskilda stödärendena, partnerskapets utlåtanden är inte bindande för projektägaren och även den som inte har lämnat in någon intresseanmälan har rätt att ansöka om stöd. Länsstyrelserna har, såsom varande statliga myndigheter, legal rätt att fatta beslut om statliga medel inom sina respektive kompetensområden och författningar. Samverkansorgan och vissa landsting (regioner) har, enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen respektive lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, legal rätt att fatta beslut om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.

Tillväxtverket beslutar om medel till projektägaren (regionen) med villkor. Projektägaren registrerar i Nyps till vem Tillväxtverket ska betala ut stöden. Tillväxtverket betalar ut stöden från Tillväxtverkets anslag 19.1.1.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket i enlighet med anslaget ändamål och villkor. Detta framgår i ändringsbeslut (2018-02-15) för regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Projektägaren (regionen) bär risken för de beslut som de fattar och är skyldig att till Tillväxtverket återbetala de utbetalda medlen om inte villkoren i beslutet är uppfyllda.

Kommentarer till utfall

Resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Intäkter av anslag ökade 2017 med 27 miljoner kronor. Intäkter av avgifter och andra ersättningar minskade med 5 miljoner kronor, främst beroende på ändrade redovisningsmässig hantering av två program. Intäkter av bidrag minskade med nästan 3 miljoner kronor beroende på ändrad redovisningsmässig hantering avseende Interregprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak (påverkar jämförelsen med- 12 mnkr) samtidigt som fler regeringsuppdrag som finansieras via bidrag kommit till under året.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för personal ökade med 16 miljoner kronor, vilket främst beror på ökad bemanning, bland annat har uppgifter och medarbetare från Tillväxtanalys tillkommit, samt förändringar i avsättningar för löner och arvoden. Kostnader för lokaler och övriga driftskostnader minskat med 1 miljon kronor och paritet med föregående år. Kostnader för avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 7 miljoner kronor 2017, främst beroende på ökade avskrivningar till följd av investeringar i möbler och IT-utrustning samt aktivering av utvecklingskostnader för stödärendesystemet Nyps.

Uppbördsverksamhet

Saldot för uppbördsverksamheten 2017 uppgår till ett positivt saldo om 6 miljoner kronor. Saldot utgörs av periodiseringseffekter för ERUF 2007–2013, återföring av periodiserad fordran i årsredovisning 2016 med -119 miljoner kronor, och motsvarande periodiserade intäkter för ERUF period 2014–2020 om 125 miljoner kronor.

Transfereringar

Lämnade bidrag ökade från 2 336 miljoner kronor till 2 902 miljoner kronor 2017 beroende främst på ökade utbetalningar för programperioden 2014–2020 samt att det 2017 tillkommit tre nya beslutfattare inom anslaget Regionala tillväxtåtgärder.

Anslagsredovisning

Inga anslagsöverskridanden skedde under 2017.

Anslaget för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter

Utgifterna på förvaltningsanslaget uppgick 2017 till 276 miljoner kronor och disponibla medel till 275 miljoner kronor. Sammantaget innebär detta att 1 miljon kronor av anslagskrediten utnyttjats.

Anslaget för Näringslivsutveckling och Exportfrämjande verksamhet

Utgifterna för anslaget Näringslivsutveckling låg i linje med planerad verksamhet. Utgifterna 2017 uppgick till 187 miljoner kronor och 6,7 miljoner kronor av anslagskrediten användes.

Utgifterna på det för Tillväxtverket nya anslaget Exportfrämjande verksamhet - Uppdrag enligt regeringens exportstrategi uppgick 2017 till 6 miljoner kronor mot tilldelade 7 miljoner kronor.

Anslaget för Regional tillväxt

Tillväxtverket

Utgifterna 2017 uppgick till 337 miljoner kronor av disponibla medel om 400 miljoner kronor. Det låga utfallet är hänförligt till en lägre besluts- och utbetalningstakt än förväntat. Där bland annat utbetalningar till fond i fond inte skett under året. Enligt beslut i regleringsbrevet för 2018 får en anslagsbehållning om 37,5 miljoner kronor disponeras 2018.

Samverkansorganen

Totalt uppgick utgifterna 2017 till 898 miljoner kronor och disponibla medel till 936 miljoner kronor.

Anslagen för Strukturfonder

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013 uppvisar ett överskott på 1 miljon kronor bestående av återkrav av tidigare utbetalningar.

Inom anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 uppgick anslagsförbrukningen till 1 015 miljoner kronor, vilket är en ökning med 243 miljoner kronor.

Anslaget för Transportbidrag

Förordning (2000:281) om regionalt transportbidrag ger under vissa förutsättningar näringsidkare rätt till transportbidrag. Bidragen finansieras genom anslag 1:2 Transportbidrag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Anslaget för 2017 uppgick till 401 miljoner kronor och årets disponibla medel 392 miljoner kronor, eftersom det fanns ett ingående överföringsbelopp på minus 9 miljoner kronor på grund av utnyttjad anslagskredit 2016. Utgifterna 2017 uppgick till 396 miljoner kronor vilket ligger inom anslagskrediten.

Anslaget för Nämnden för hemslöjdsfrågor

För anslag 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor inom utgiftsområde 17, tar nämnden beslut om stöd och beslut om utbetalningar. Tillväxtverket disponerar anslagen och verkställer utbetalningarna.

Beställningsbemyndigande

Utbetalningarna enligt beslutade bemyndiganden kommer till 92 procent att infrias före utgången av 2020, medan övriga 8 procent bedöms infrias före utgången av 2024.

Utbetalningarna bedöms bli lägre än beslutade åtaganden, vilket beror på återföringar (det vill säga beslut som inte genomförs eller att de redovisade kostnaderna blir lägre än fattade beslut). Nivån på återföringarna kan variera stort mellan åren.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2017	2016
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1,2	438 965	412 249
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	9 705	14 914
Intäkter av bidrag	4	51 324	53 925
Finansiella intäkter	5	924	355
Summa		500 918	481 444
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	6	-292 071	-275 848
Kostnader för lokaler		-27 557	-26 588
Övriga driftkostnader	7	-148 874	-152 958
Finansiella kostnader	8	-64	-101
Avskrivningar och nedskrivningar		-33 563	-26 478
Summa		-502 127	-481 974
Verksamhetsutfall		-1 210	-530
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	1 205 661	662 741
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 199 215	-714 527
Saldo		6 446	-51 786
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		2 682 110	2 218 909
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		68 291	17 298
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	131 827	57 230
Finansiella intäkter		709	966
Lämnade bidrag	11	-2 902 452	-2 336 399
Saldo		-19 514	-41 997
Årets kapitalförändring	12	-14 278	-94 314

Balansräkning (tkr)

	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	13	82 075	75 362
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	5 563	6 787
Summa		87 637	82 149
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	3 976	4 976
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	16 843	23 076
Summa		20 819	28 052
Utlåning			
Utlåning	17	24 289	28 753
Summa		24 289	28 753
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		33	1 804
Fordringar hos andra myndigheter		11 747	13 429
Övriga kortfristiga fordringar	18	9 140	11 093
Summa		20 920	26 326
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	6 844	6 890
Upplupna bidragsintäkter	20	6 705	19 129
Övriga upplupna intäkter	21	154 379	153 365
Summa		167 929	179 384
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	22	145 239	100 693
Summa		145 239	100 693
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		5 507	6 681
Kassa och bank	23	63 282	60 632
Summa		68 789	67 313
Summa tillgångar		535 622	512 671

	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	24		
Statskapital	25	133 727	126 618
Balanserad kapitalförändring		64 319	137 939
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-14 278	-94 314
Summa		183 767	170 243
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26	3 909	932
Övriga avsättningar	27	7 744	11 803
Summa		11 653	12 734
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	28	100 317	98 313
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		20 915	14 111
Leverantörsskulder		38 743	32 068
Övriga kortfristiga skulder	29	5 707	4 714
Summa		165 683	149 205
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	30	36 224	34 099
Oförbrukade bidrag	31	138 295	117 126
Övriga förutbetalda intäkter	32	0	29 264
Summa		174 519	180 489
Summa kapital och skulder		535 622	512 671
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	33		

Anslagsredovisning (tkr)

Anslag a = ramanslag	Årets tilldelning		Omdis- ponerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibel t belopp	Utgående överföring sbelopp	Utgifter
	Ingående överföring sbelopp	enligt reglerings- brev					
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID							
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (a)							
ap.4 Konsulentverksamhet hemslöjd (a)	0	645	0	0	645	-645	0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)							
ap.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)	52	2 566	0	0	2 618	-2 588	30
ap.2 Främjande av hemslöjd (a)	52	8 985	0	0	9 037	-9 027	10
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT							
1:1 Regionala tillväxtåtgärder (a)							
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket (a)							
dp.1 Tillväxtverket (a)	-875	401 043	0	0	400 168	-337 168 ¹	63 000
dp.2 Samverkansorgan i Kalmar län (a)	3 841	41 054	0	-3 841	41 054	-40 623	431
dp.3 Gotlands kommun (a)	375	36 025	0	-375	36 025	-26 333 ²	9 692
dp.4 Skåne läns landsting (a)	1	18 183	0	-1	18 183	-18 183	0
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	986	66 120	0	-986	66 120	-58 196 ³	7 924
dp.6 Uppsala läns landsting (a)	0	11 140	0	0	11 140	-8 715 ⁴	2 425
dp.7 Östergötlands läns landsting (a)	1 263	21 807	0	-1 263	21 807	-21 807	0
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	-1 065	28 032	0	0	26 967	-29 501	-2 534
dp.9 Hallands läns landsting (a)	747	10 811	0	-747	10 811	-10 925	-114
dp.10 Samverkansorgan i Dalarnas län (a)	0	46 701	0	0	46 701	-46 701	0
dp.11 Samverkansorgan i Södermanlands län (a)	0	15 508	0	0	15 508	-15 508	0
dp.12 Jönköpings läns landsting (a)	0	24 021	0	0	24 021	-24 021	0
dp.13 Örebro läns landsting (a)	0	39 853	0	0	39 853	-39 853	0
dp.14 Samverkansorgan i Värmlands län (a)	-429	44 760	0	0	44 331	-44 490	-159
dp.15 Gävleborgs läns landsting (a)	-1 918	84 835	0	0	82 917	-85 202	-2 285
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	453	17 775	0	-453	17 775	-15 457 ⁵	2 318
dp.17 Samverkansorgan i Västerbottens län (a)	-631	53 000	0	0	52 369	-52 341	28
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	-3 151	113 905	0	0	110 754	-113 212	-2 458
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	0	32 355	-2 793	0	29 562	-31 803	-2 241
dp.20 Västernorrlands läns landsting (a)	0	109 725	0	0	109 725	-108 572	1 153
dp.21 Norrbottens läns landsting (a)	0	116 875	13 750	0	130 625	-106 255 ⁶	24 370
1:2 Transportbidrag (a)							
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	-9 303	400 864	0	0	391 561	-396 407	-4 846
1:3 (2015) Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013 (a)							
ap.1 Regionala strukturfondsprogram 2007-2013 - del till Tillväxtverket (a)	28 059	0	0	-28 059	0	912	912
1.3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 (a)							
ap.2 ERUF 2014-2020 - Tillväxtverket (a)	589 576	1 636 980	0	-589 576	1 636 980	-1 015 264 ⁷	621 716
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGSLIV							
1:4 Tillväxtverket (a)							
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket (a)	1 962	272 898	0	0	274 860	-275 963	-1 103
1:5 Näringslivsutveckling							
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket (a)	-896	181 022	0	0	180 126	-186 855	-6 729
2.3 Exportfrämjande verksamhet (a)							
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (a)	0	7 000	0	0	7 000	-5 978 ⁸	1 022
SUMMA	609 099	3 844 488	10 957	-625 301	3 839 243	-3 126 683	712 560

Kommentarer till redovisning mot anslag**Utgifter i förhållande till disponibla medel**

1. Låga utgifter i förhållande till disponibla medel är hänförligt till en lägre besluts- och utbetalningstakt än förväntat där bland annat utbetalningar till fond i fond inte skett under året. Enligt beslut i regleringsbrevet för 2018 får en anslagsbehållning om 37 500 tkr disponeras 2018.
2. Avvikelsen mellan tilldelade medel och utfall förklaras med att beslut om medel gällande Hållbara Gotland-programmet har tagits senare på året än planerat och medfört att projekten inte har upparbetat kostnader på den nivå som beräknades.
3. Den största delen av avvikelsen mellan tilldelade medel och utfall medel beror på företagsstöden. Regionen har sett en viss nedgång i antalet nya ansökningar om stöd för investeringar och konsultcheckar under 2017. Även tillgången till affärsutvecklingscheckar har minskat efterfrågan på konsultcheckar under 2016–2017 vilket har påverkat antalet utbetalningar under 2017. Detta i kombination med en ganska god amorteringsförmåga när det gäller såddlånen har gjort att anslagsförbrukningen är lägre än tilldelade medel.
4. Avvikelsen mellan anslagstilldelning och utfall förklaras främst med en otydlighet i organisationen och en resursbrist gällande handläggningen (ansökningar, beslut, utbetalning och uppföljning) avseende anslaget.
5. Under åren 2016–2018 sker en successiv överföring av 1:1 anslag från länsstyrelsen Kronoberg till Region Kronoberg. Region Kronoberg övertog däremot inte några av Länsstyrelsens åtaganden. Under 2017 höjdes anslaget mer än vad som tidigare kommunicerats. Och innevarande års utbetalningar utgår främst från tidigare års åtaganden. Dessa åtaganden har historiskt sett varit lägre sett till att anslaget även det var lägre. Detta sammantaget förklarar att anslagsförbrukningen är lägre än tilldelade medel.
6. Avvikelsen mellan anslagstilldelning och utfall förklaras främst med att mitt i en programperiod brukat söktrycket av medel vara lägre, det finns EU-medel för företagsstöd och detta har gjort utbetalningar från anslaget blivit längre samt en uppstart inom en ny organisation lett till en del svårigheter för de som söker medel att orientera sig rätt i ansökningsprocessen
7. Låga utgifter på anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020 beror dels på att inflödet av ansökningar är lägre än beräknat till följd av att flera projekt försenats i uppstartsfasen dels att de större infrastrukturprojekten inte kommit igång fullt ut med sina investeringar.
8. Några ansökningar och beslut om utbetalning för upparbetade kostnader 2017 kommer att realiseras först under 2018.

För anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder av 24 delposterna 2–21 gäller att respektive landsting, region, samverkansorgan och kommun beslutar om användningen av anslaget

Utnyttjad anslagskredit

Utnyttjad anslagskredit	Utnyttjad kredit 2017	Anslagskredit enligt regleringsbrev 2017
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT		
1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket		
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	2 534	2 803
dp.9 Hallands läns landsting (a)		
dp.14 Samverkansorgan i Värmlands län (a)	159	4 476
dp.15 Gävleborgs läns landsting (a)	2 285	8 484
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	2 458	11 390
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	2 241	3 236
1:2 Transportbidrag (a)		
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	4 846	12 026
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGSLIV		
1:4 Tillväxtverket		
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket	1 103	16 000
1:5 Näringslivsutveckling		
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket (a)	6 729	11 251

Ingående överföringsbelopp

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Indragning	Kommentar
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID			
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor			
ap. 1 Nämnden för hemslöjdsfrågor	52	0	Ingående överföringsbeloppet understiger 3% av föregående års tilldelning 2 554 tkr
ap. 2 Främjande av hemslöjd	52	0	Ingående överföringsbeloppet understiger 3% av föregående års tilldelning 8 944 tkr
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT			
1:1 Regionala tillväxtåtgärder			
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket			
dp.2 Samverkansorgan i Kalmar län (a)	3 841	-3 841	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.3 Gotlands kommun (a)	375	-375	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.4 Skåne läns landsting (a)	1	-1	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	986	-986	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.7 Östergötlands läns landsting (a)	1 263	-1 263	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.9 Hallands läns landsting (a)	747	-747	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	453	-453	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
1:3 (2015) Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013			
ap.1 Regionala strukturprogram 2007-2013 - del till Tillväxtverket	28 059	-28 059	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020			
ap.2 ERUF 2014-2020 - Tillväxtverket	589 576	-589 576	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS- OCH FÖRETAGSLIV			
1:4 Tillväxtverket			
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket	1 962	0	Tillväxtverket får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 267 122 tkr

Specifikation inkomstitlar (tkr)

Inkomstitel	Inkomster
2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	
002 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	19
Summa 2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	19
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	
311 Övriga inkomster	5 839
Summa 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	5 839
4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	
002 Återbetalning av lokaliseringsslån	129
Summa 4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	129
6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013	
001 Övre Norrland	68 185
002 Mellersta Norrland	6 440
003 Norra Mellansverige	75 554
004 Stockholm	16 770
005 Östra Mellansverige	40 260
006 VästSverige	23 752
007 Småland och Öarna	33 510
008 Skåne-Blekinge	10 473
Summa 6313 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007-2013	274 943
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	
001 Övre Norrland	207 964
002 Mellersta Norrland	138 634
003 Norra Mellansverige	144 697
004 Stockholm	22 519
005 Östra Mellansverige	60 675
006 VästSverige	45 250
007 Småland och Öarna	35 253
008 Skåne-Blekinge	41 752
010 Nationellt	221 671
Summa 6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	918 414
SUMMA	1 199 344

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Utgifts- område	Anslag/ anslagsbenämning	Tilldelad bemyndig anderam	Ingående åtaganden 1/1 2017	Utgående åtaganden 31/12 2017 ^(1,3)	Utestående åtagandenas fördelning per år			
					År 2018 ⁽²⁾	År 2019	År 2020	År 2021- 2024
19	1:3.2 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	4 200 000	4 041 837	4 078 289	1 155 038	1 414 588	1 107 202	401 461
19	1:1.24.1 Reg tillväxt. åtg - Tillväxtverket	750 000	587 548	692 911	316 485	230 503	92 998	52 925
19	1:1.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län	60 000	57 673	41 367	20 450	13 742	7 175	
19	1:1.24.3 Gotlands kommun	100 000	26 434	61 295	36 000	25 295		
19	1:1.24.4 Skåne läns landsting	10 000	1 744	1 744	893	851		
19	1:1.24.5 Västra Götalands läns landsting	100 000	86 550	84 117	50 000	23 926	7 191	3 000
19	1:1.24.6 Uppsala läns landsting	12 000	7 318	5 324	3 285	2 039		
19	1:1.24.7 Östergötlands läns landsting	52 000	29 924	26 583	15 677	7 729	2 000	1 177
19	1:1.24.8 Samverkansorgan i Blekinge län	60 000	63 261	56 177	23 000	20 000	10 000	3 177
19	1:1.24.9 Hallands läns landsting	23 000	19 131	21 533	9 700	9 133	2 700	
19	1:1.24.10 Samverkansorgan i Dalarnas län	110 000	89 213	103 771	44 500	34 000	22 271	3 000
19	1:1.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län	18 000	15 508	220	220			
19	1:1.24.12 Jönköpings läns landsting	60 000	49 582	39 039	21 149	10 791	5 900	1 199
19	1:1.24.13 Örebro läns landsting	55 000	44 991	47 914	27 604	14 645	5 665	
19	1:1.24.14 Samverkansorgan i Värmlands län	80 000	61 421	69 246	28 000	25 000	10 000	6 246
19	1:1.24.15 Gävleborgs läns landsting	160 000	139 104	132 925	75 000	35 000	18 000	4 925
19	1:1.24.16 Kronobergs läns landsting	35 000	18 619	33 787	11 000	14 000	6 000	2 787
19	1:1.24.17 Samverkansorgan i Västerbottens län	135 000	125 522	112 825	53 000	46 339	11 833	1 653
19	1:1.24.18 Jämtlands läns landsting	200 000	154 714	172 659	85 000	50 000	35 000	2 659
19	1:1.24.19 Västmanlands läns landsting	45 000	37 386	35 653	25 402	6 554	3 072	625
19	1:1.24.20 Västernorrlands läns landsting	220 000	199 229	164 661	49 399	41 164	49 399	24 699
19	1:1.24.21 Norrbottens läns landsting	250 000	239 903	249 669	100 000	75 000	40 000	34 669
24	1:5.8 Näringslivsutveckling, Tillväxtverket	249 000	172 973	187 160	132 685	54 475		

¹ Landsting, regioner, samverkansorgan och kommun ansvarar själva för de åtaganden de ingår vilket innebär att de utestående åtaganden på anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 delposterna 2–21 inte kan överstiga tilldelad bemyndiganderam för det aktuella året.

² För delposterna 1–21 ap 24 under anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder har regeringen angett ett särskilt villkor vad som maximalt får infrias mot bemyndigandet 2018. För samtliga delposter redovisas utestående åtaganden som är lägre eller lika med det maximala beloppet.

³ Kommentarer per delpost där den utestående skulden är väsentligt lägre än den tilldelade bemyndiganderamen.

1:1.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län

När det gäller ERUF tas det flerårsbeslut och under 2017 har inflödet av projektbeslut varit lägre.

1:1.24.3 Gotlands kommun

Avvikelsen beror på att Region Gotland har tilldelats extra medel till ett program som kallas Hållbara Gotland. Flera beslut om medel till Hållbara Gotland-projekt kommer att tas i början av 2018 istället för under 2017.

1:1.24.4 Skåne läns landsting

Under året fattade beslut betalas huvudsakligen ut samma år.

1:1.24.6 Uppsala läns landsting

Flera större återtagande har genomförts under 2017 av gamla projekt som avslutats. Under 2017 har inte beslut fattats för flertalet stora projekt.

1:1.24.7 Östergötlands läns landsting

Planerade beslut har inte varit möjliga att fatta före årsskiftet 2017. Under 2018 kommer det ökade söktrycket av projektmedel att slå igenom.

1:1.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län

Under året fattade beslut betalas huvudsakligen ut samma år.

1:1.24.12 Jönköpings läns landsting

Orsaken är främst att prognosen för årets och närmaste års utbetalningar redan är höga. Detta har lett till att det inte har varit möjligt bevilja ytterligare större strategiska projekt utan att överförbruka på utbetalningssidan.

1:1.24.20 Västernorrlands läns landsting

Söktrycket på projektstöd har varit lågt under året, det härleds till att det funnits ett svagt intresse för medfinansiering till ERUF på grund av begränsade utlysningar. Dessutom upplevs det att många aktörer väntat med att söka finansiering utifrån att Västernorrlands läns landsting har varit en ny regional utvecklingsansvarig aktör. Vidare är sista inlämningsdag för kommande ERUF-omgång för Mellersta Norrland mitten av mars 2018 vilket gjort att beredningstiden för medfinansiering hamnat över årsskiftet.

Finansiella villkor (tkr)

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 24 - anslag 1:5 Näringslivsutveckling		
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket		
Främjande av företagande bland unga i högre utbildning, minst 4 000 tkr	10 000	
Utveckling av turistdestinationer i tidiga skeden, minst 10 000 tkr	11 723	
Utgiftsområde 19 - anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
Ap. 24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket		
Ap.24.1 Tillväxtverket		
Viss administration, uppföljning och utvärdering, högst 11 000 tkr	10 818	Avser kostnad inklusive ersättning för TA (technical assistans)
Ersättning för vissa kreditförluster Norrlandsfonden, högst 7 000 tkr	-3 575	Redovisat belopp avser bidrag med särskilda villkor för lån beviljade 2017 samt avräkning av tidigare utbetalt förskott för 2011 års lån.
Ersättning för vissa kreditförluster Almi, högst 7 000 tkr	-2 955	Redovisat belopp avser bidrag med särskilda villkor för lån beviljade 2017 samt avräkning av tidigare utbetalt förskott för 2011 års lån.
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län, minst 10 000 tkr	2 062	Lågt utfall hänförligt till att uppstarts- och förankringsarbetet inom ramen för uppdraget och projekten har tagit längre tid än förväntat.
Jämställd regional tillväxt, regeringsbeslut N2015/08643/RTS: minst 34 000 tkr transfereringar	33 400	Något lägre utfall är hänförligt till en viss eftersläpning i genomförandet av planerade aktiviteter i några regioner. Medlen är beslutade och öronmärkta till aktiviteter för att stärka arbetet med jämställd regional tillväxt i dessa regioner.
högst 2 000 tkr samordning, stöd och lärande	1 484	
Fördela medel för stöd till kommersiell service i särskilt sårbara och utsatta glesbygdsområden, regeringsbeslut N2015/08916/HL, 35 000 tkr.	33 905	1 095 tkr har inte utbetalats enligt villkor då det inte har funnits fler stödberättigade butiker som har ansökt om medel.

Villkor	Kommentar
ap.24.1 Tillväxtverket	
ap.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.3 Gotlands kommun	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län, minst 10 000 tkr	Beslut om medel gällande Hållbara Gotland-programmet har tagits senare på året än planerat och medfört att projekten inte har upparbetat kostnader på den nivå som beräknades.
ap.24.4 Skåne läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 700 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.5 Västra Götalands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.6 Uppsala läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.7 Östergötlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.8 Samverkansorgan i Blekinge län	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.9 Hallands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.10 Samverkansorgan i Dalarnas län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.12 Jönköpings läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.13 Örebro läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.14 Samverkansorgan i Värmlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.15 Gävleborgs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.16 Kronobergs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.17 Samverkansorgan i Västerbottens län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.18 Jämtlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.19 Västmanlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.20 Västernorrlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.21 Norrbottens läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt

Kommentarer till finansiella villkor

Finansiella villkor enligt Tillväxtverkets regleringsbrev per 2017-12-31 där inte annat anges.

För anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 dp.2-21 har respektive beslutsfattare som förfogar över den aktuella anslagsposten intygat till Tillväxtverket att villkoren har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Tillväxtverkets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Tillväxtverket brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 100 000 kronor (exklusive moms) bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före 2009 avräknas anslaget först vid uttag av dessa semesterdagar enligt övergångsbestämmelsen till 12§ anslagsförordningen.

Redovisning av finansieringsinstrument

Tillväxtverket har under 2016 och 2017 betalat ut medel till det statliga bolaget Almi och den Europeiska investeringsfonden (EIF) för att användas för att finansiera riskkapitalinvesteringar i små- och medelstora bolag. Medlen går under benämningen finansieringsinstrument.

Art. 42–45 i CPR i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 EU:s bestämmelser syftar till att ge Tillväxtverket såsom förvaltande myndighet möjlighet att fullgöra sina åtaganden. Där framgår att bidrag inom investeringsinstrument inte under och efter aktuell period får gå till annat än syftet med medlen. Det finns inte något syfte att medlen ska återgå till medlemsstaten utan de ska återanvändas.

Bokföring av utbetalade medel till företag och institutioner har redovisats som bidrag utifrån Tillväxtverkets bedömning av syftet med medlen varigenom dessa utbetalningar i årsredovisningen klassificerats som transfereringar.

Ytterligare information om finansieringsinstrument återfinns i resultatredovisningen, se sid 26.

Tillväxtverket kommer 2018 att ha en fortsatt dialog med Ekonomistyrningsverket om principer för redovisning av finansieringsinstrument.

Ändrade redovisningsprinciper

EU-mellanhavanden

Till årsredovisning 2017 har Tillväxtverket justerat principer för beräkning av EU-mellanhavanden i syfte att ge en mer rättvisande periodiserad fordran/skuld per balansdagen. Grundläggande redovisningsprincip är som tidigare att redovisa en fordran motsvarande de kostnader Tillväxtverket haft i form av utbetalda bidrag, och som bedöms ersättas, minskat med de inbetalningar som EU-kommissionen har gjort till Tillväxtverket för programperioden.

Från och med 2017 görs en värdering och justering av det beräknade beloppet avseende de faktorer som påverkat tidigare inbetalt belopp från EU. De faktorer som påverkar betalningar från EU, i relation till de kostnader som myndigheten haft i form av utbetalda bidrag m.m., är kursvinster och kursförluster, medfinansieringseffekter och avskrivna fordringar. Dessutom görs en värdering av eventuell ej reglerad ansökan, samt innehållen fordran, till balansdagens kurs (EU-kommissionen innehåller 10 procent av ansökt belopp, detta regleras vid avslut av EU:s räkenskapsår).

Tillväxtverkets redovisningsprincip beaktar inte medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets senaste reglerade utgiftsdeklaration, då beräkning av den faktiska medfinansieringseffekten sker på basis av utbetalt belopp från EU enligt utgiftsdeklaration. Bedömningen är att sådana medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets sista utgiftsdeklaration fram till årsbokslutstillfället inte medför några väsentliga beloppsmässiga effekter på värderingen.

Jämförelsetal för 2016 har inte ändrats utifrån ändrade principer för beräkning av EU-mellanhavanden. För 2016 påverkade motsvarande justeringar fordran avseende EU-mellanhavanden med mindre än 1 miljon kronor.

Kreditförluster

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. För de lån som är beviljade före 2017 kommer Tillväxtverket att presentera information om dessa kreditförluster under övriga ansvarsförbindelser (Not 33) till och med 2021, då sista årliga slutavstämning sker. Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen avsättning redovisats.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regelverk

Räntekontorutin

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 får Tillväxtverket använda en förenklad räntekontorutin vilket innebär att bokföring mellan räntebärande och icke räntebärande medel sker vid månadsavslut i stället för löpande. Bakgrunden är att vissa sakanslag samt externa medel används för att finansiera verksamhetskostnader.

Nuvärdesberäkning av lån

Tillväxtverkets bedömning är att nuvärdesberäkning av utlåningen inte väsentligen påverkar att värdet blir mer rättvisande.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Maskiner, inventarier, installationer med mera är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett anskaffningsvärde som överstiger 25 000 kronor har aktiverats. Löpande anskaffning av persondatorer och kringutrustning kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Egenutvecklade IT-system aktiveras som en immateriell tillgång där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och nedlagda kostnader för den aktiveringsbara delen uppgår till 1 000 000 kronor.

Under 2017 har omklassificering skett av rättigheter och andra immateriella tillgångar från Balanserade utgifter för utveckling (Not 13) till Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (Not 14). Samma tillämpade avskrivningstider görs som innan omklassificering (5 år). Rättigheter och andra immateriella tillgångar aktiveras där en bedömd nyttjande period är tre år eller mer och anskaffningen uppgår till minst 100 000 kronor.

Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras när den ekonomiska livslängden uppgår till minst tre år och nedlagda kostnader uppgår till minst 250 000 kronor per projekt.

En anläggningstillgång kan behöva delas upp i komponenter utifrån de olika komponenternas nyttjandeperioder, anskaffningsvärde samt komponenternas andel av tillgångarnas totala anskaffningsvärde. Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Tillväxtverket har beslutat att större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde som uppgår till minst 100 000 kronor ska betraktas som anläggningstillgångar.

Avskrivningar görs enligt följande tabell:

Tillämpade avskrivningstider

5 år	Immateriella tillgångar
	Möbler
	Bilar
3 år	Nya persondatorer och ny plattform för myndigheten
	Serverar
	Kopieringsmaskiner

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Konstverk

Tillväxtverket har under 2016 tilldelats vård om 45 konstverk, av dessa ska 3 verk som betraktas som kulturtillgångar och har förts upp på balansräkningen enligt beslut från Statens konstråd. Dessa tillgångar skrivs inte av.

Utlåning

Värderingen av lånen bygger på erfarenhetsberäkningar samt på detaljerade analyser och bedömningar av utvalda enskilda ärenden. Utestående lån värderas kontinuerligt och reservering görs för förluster.

Från 2017 värderas utlåning enligt nya värderingsprinciper, jämförelsetal avseende 2016 har ej omräknats då ny bedömning.

Utestående lån i form av så kallade såddlån (finansiering i tidigt stadium av nyligen etablerade företag) värderas enligt nedan:

- De första två åren efter utbetalning av lån värderas lånen i en grupp till 20 procent av utbetalt belopp. Om det finns indikation under utebetalningsperioden (första åren) att låntagaren inte kan återbetala ett lån ska lånet värderas till noll.
- Efter de första två initiala åren skall upp/nedskrivning ske på basis av individuell bedömning till:

Procent av nominellt belopp	Individuell bedömning
0 %	Låntagare bedöms ej återbetala lån
20 %	Bedömning vid helt utebliven amortering
50 %	Bedömning vid viss amortering
80 %	Bedömning om låntagare följer amorteringsplanen

Då risken är kopplat till det sökta projektet, och inte det enskilda bolaget som helhet, kan aldrig ett högre värde än 80 procent av lånefordran upptas enligt försiktighetsprincip.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar som är förfallna mer än sex månader redovisas som osäkra. Beloppet i balansräkningen redovisas till det värde som kundfordringar beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, dock har hänsyn inte tagits till belopp som understiger 100 000 kronor.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under avsnittet kompetensförsörjning.

Ersättning till generaldirektör och styrelse

Ersättningen till generaldirektör Gunilla Nordlöf 2017 var lön om 1 315 575 kronor, förmåner om 450 kronor har utbetalats under året.

Förordnandena för Tillväxtverkets tidigare styrelseledamöter gick ut den 30 juni 2017. Regeringen har från och med 1 juli 2017 förordnat fyra nya styrelseledamöter för perioden 1 juli 2017–30 juni 2020, Kristina Alsér kvarstår som ordförande.

Ledamot	Ersättning (tkr)	Ledamot i styrelsen fr.o.m./t.o.m under 2017
Kristina Alsér	70	-
Carl Melin	17	Fr.o.m 2017-07-01
Sara Wallin	17	Fr.o.m 2017-07-01
Margareta Dahlström	17	Fr.o.m 2017-07-01
Gunnar Holmgren	17	Fr.o.m 2017-07-01
Jan Berg	17	T.o.m 2017-06-30
Anders Källström	17	T.o.m 2017-06-30
Kerstin Paulsson	17	T.o.m 2017-06-30
Bertil Törsäter	17	T.o.m 2017-06-30
Håkan Ylinenpää	17	T.o.m 2017-06-30

Styrelsens och utskottens möten samt närståendeförhållande

Styrelsen hade sex sammanträden under 2017 varav två per capsulam (sammanträde utan fysiskt möte). Under året har även ett informationsmöte hållits med den nya styrelsen.

Revisionsutskottet bestod från 2017-01-01 t.o.m. 2017-06-30 av Bertil Törsäter, ordförande samt Håkan Ylinenpää. Efter tillträdet av den nya styrelsen 2017-07-01 har utskottet inte varit besatt. Utskottet hade sammanlagt 2 möten under 2017. Nya utskottsmedlemmar kommer att utses i början av 2018.

Vad gäller närståendeförhållande är Tillväxtverkets styrelseledamot Sara Wallin VD för Almi Väst.

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1	Intäkter, kostnader och transfereringar upparbetade per organisation			
Övergripande poster	Tillväxtverket	Regionförbund	Nämnden för hemslöjdsfrågor	Totalt 2017
Intäkter av anslag	434 910		4 055	438 965
Intäkter av avgifter, bidrag och finansiella intäkter	61 758		195	61 953
Summa intäkter	496 668		4 250	500 918
Verksamhetens kostnader	-497 877		-4 250	-502 127
Lämnade bidrag	-2 001 247	-893 000	-8 205	-2 902 452

Not 2	Intäkter av anslag	
	2017	2016
Intäkter av anslag	438 965	412 249
Summa	438 965	412 249

Avvikelse föreligger avseende anslag 24.1.4.1 då "Intäkter av anslag" (275 963 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (275 674 tkr). Skillnaden (199 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslagen, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.

Not 3	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	
	2017	2016
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
-Förlagsförsäljning	8	46
-Konsultarvoden	335	869
-Nypsavgifter	9 006	8 017
-Ersättning för myndighets-gemensamma projekt	328	4 067
-Övriga intäkter 4§	0	1 309
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	28	606
Summa	9 705	14 914

Not 4	Intäkter av bidrag	
	2017	2016
Bidrag från statliga myndigheter	35 916	23 176
Bidrag från övriga	31	500
Bidrag från EU och EU-länder ¹⁾	15 377	30 249
Summa	51 324	53 925

¹⁾Bidrag från EU och EU-länder avseende 2016 är upptaget med ett för lågt belopp motsvarande 11 706 tkr.

Korrekt belopp är 41 955 tkr, se även kommentarer i not 11 och 32.

Not 5	Finansiella intäkter	
	2017	2016
Ränta på räntekonto i Riksgälden	3	6
Ränta på lån i Riksgälden	506	356
Valutavärdering Greater Copenhagen & Skåne Committee	413	0
Övriga finansiella intäkter	2	-7
Summa	924	355

Räntesatsen för ränte- och avistakonto hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ

Noter till resultaträkningen, forts.

Not 6	Kostnader för personal	2017	2016
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och andra avgifter enligt lag och avtal)	195 227	185 500
	Varav lönekostnader ej anställd personal	854	992
	Sociala avgifter	99 303	87 404
	Övriga kostnader för personal ¹⁾	-2 459	2 944
	Summa	292 071	275 848

¹⁾Övriga kostnader för personal omfattar även aktivering av personalkostnader avseende uppärbetning av Immateriella anläggningstillgångar som minskar delposten.

Not 7	Övriga driftskostnader	2017	2016
	Resor, representation, information	12 362	13 166
	Köp av varor	3 619	5 763
	Köp av tjänster	132 779	133 951
	Övrigt	114	78
	Summa	148 874	152 958

Not 8	Finansiella kostnader	2017	2016
	Ränta på räntekonto i Riksgälden	32	25
	Övriga finansiella kostnader	32	76
	Summa	64	101

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ

Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2017	2016
	Intäkter av EU-medel, ERUF 2007-2013 ¹⁾	274 943	44 367
	Intäkter EU-medel, ERUF 2014-2020 ²⁾	918 414	670 107
	Förändring av fordran EU's strukturfonder ³⁾	6 446	-51 787
	Övriga intäkter av uppbörd	5 858	53
	Summa	1 205 661	662 740

¹⁾ERUF 2007-2013 är slutreglerat. EU-kommissionen betalade belopp enligt slutattestering i december 2017, 274 943 tkr. Under hela programperioden 2007-2013 har intäkterna påverkats av kursvinster och kursförluster, medfinansieringseffekter samt avskrivna fordringar med totalt 154 361 tkr överstigande motsvarande anslagsbelastning för programperioden.

²⁾ Intäkter ERUF 2014-2020 har påverkats av:	2017	2016
Kursvinster och kursförluster	15 065	-5 838
Medfinansieringseffekter	12 786	5 224
Avskrivna fordringar	0	0
Summa	27 850	-614

³⁾Förändring av fordran EU:s strukturfonder 2017 utgörs av återföring av periodiserad fordran ERUF 2007-2013 från årsredovisning 2016 med -119 202 tkr samt periodisering fordran ERUF 2014-2020 med 125 648 tkr.

Ytterligare information om EU-mellanhavanden avseende ERUF återfinns i not 21, Övriga upplupna intäkter

274 943 tkr (fg år 44 367 tkr) har inbetalats på inkomstitel 6313 Bidrag från regionala utvecklingsfonden (ERUF 2007-2013)

918 414 tkr (fg år 670 107 tkr) har inbetalats på inkomstitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden (ERUF 2014-2020)

Se specifikation av inbetalning per undertitel på Specifikation inkomstitlar, sida 133

Noter till resultaträkningen, forts.

Not 10	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2017	2016
	Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2007-2013	0	35 550
	Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	131 827	21 680
	Summa	131 827	57 230

Not 11	Lämnade bidrag	2017	2016
	Lämnade bidrag (se specifikation nedan)	2 882 939	2 294 403
	Eftergifter och avskrivningar av kapitallån, se även not 17	6 764	4 897
	Förändring av reserverat för osäkra kundfordringar, se även not 17	10 917	11 375
	Återkravsfordringar	1 832	8 166
	Förändring TA-fordran ¹⁾	0	17 558
	Summa	2 902 452	2 336 399
	Anslag och organisationer med stora bidragsutbetalningar		
	Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.3.1 ERUF 2007-2013	-912	-16 059
	Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.3.2 ERUF 2014-2020	972 329	735 540
	Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.1.24.1 Regionala Tillväxtmedel	288 620	334 149
	Utbetalas som transportbidrag från anslag 19.1.2.2 Transportbidrag	396 407	385 167
	Utbetalas som företagsstöd från anslag 24.1.5.8 Näringslivsutveckling	125 127	125 586
	Regionförbund/Samverkansorgan från anslag 19.1.1.24.2 - 19.1.1.24.2.1	893 000	646 175
	Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2007-2013	0	35 550
	Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	131 644	21 680
	Övrigt	76 724	26 615
	Summa	2 882 939	2 294 403

¹⁾Förändring TA-fordran avseende 2016 är felaktig, beloppet ska vara noll. Detta är en följd av felaktigt bokförd övrig förutbetalad intäkt 2016. Se även not 4 och 32.

Not 12	Årets kapitalförändring	2017	2016
	Kapitalförändringen visar skillnaden mellan poster som anslagsavräknats men inte redovisats som intäkt/kostnad och poster som endast redovisats som intäkt/kostnad, men inte anslagsavräknats.		
	Förändring av:		
	-Eftergifter, avskrivningar, kapital	-6 764	-4 897
	-Förändring av reserverat, lån	-10 917	-11 375
	-Upplupna intäkter EU:s strukturfonder	6 446	-76 921
	-Avskrivningar Uppgiftskravstjänsten	-1 210	-1 210
	-Övriga förutbetalda intäkter EU:s strukturfonder	0	8 256
	-Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	-1 833	-8 166
	Summa	-14 278	-94 314

Noter till balansräkningen (tkr)

Not	13	Balanserade utgifter för utveckling	2017	2016
		Ingående anskaffningsvärde	227 203	197 773
		Årets anskaffningar	29 964	29 431
		Summa anskaffningsvärde	257 167	227 203
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-151 841	-136 530
		Årets avskrivningar	-23 251	-15 311
		Summa ackumulerade avskrivningar	-175 092	-151 841
		Utgående bokfört värde	82 075	75 362

Årets anskaffningar avseende 2017 och 2016 avser utveckling av stödärendesystemet Nyps 2020.

Omklassificering har skett av rättigheter och andra immateriella tillgångar till not 14 varvid jämförelseåret har omräknats.

Not	14	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2017	2016
		Ingående anskaffningsvärde	11 139	11 139
		Årets anskaffningar	656	0
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-1 741	0
		Summa anskaffningsvärde	10 054	11 139
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 353	-2 473
		Årets avskrivningar	-1 879	-1 880
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	1 741	0
		Summa ackumulerade avskrivningar	-4 491	-4 353
		Utgående bokfört värde	5 563	6 787

Omklassificering har skett från balanserade utgifter för utveckling varvid jämförelseåret har omräknats

Not	15	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2017	2016
		Ingående anskaffningsvärde	5 549	3 452
		Årets anskaffningar	0	3 991
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-1 894
		Summa anskaffningsvärde	5 549	5 549
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-572	-1 894
		Årets avskrivningar	-1 001	-572
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	1 894
		Summa ackumulerade avskrivningar	-1 573	-572
		Utgående bokfört värde	3 976	4 976

Noter till balansräkningen, forts.

Not 16 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	34 546	41 037
Årets anskaffningar	1 262	25 644
Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-318	-32 135
Summa anskaffningsvärde	35 490	34 546
Ingående ackumulerade avskrivningar	-11 470	-39 045
Årets avskrivningar	-7 432	-4 522
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	255	32 097
Summa ackumulerade avskrivningar	-18 647	-11 470
Utgående bokfört värde	16 843	23 076
Årets anskaffningar 2016 avser investering i nya kontorsmiljöer i Östersund och Stockholm, nya klienter(datorer), nya bildskärmar samt nya skärmar till videokonferensutrustning		

Noter till balansräkningen, forts.

Not 17 Utlåning	2017	2016
Ingående balanser, utbetalda lån, såddlå	98 177	94 172
Årets utbetalningar	8 924	12 438
Årets amortering	-3 758	-3 669
Årets nedskrivning	-2 553	-4 764
Utgående balans, utbetalda lån, såddlån Västra Götaland	100 790	98 177
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån V Götaland	-78 343	-75 470
Årets förändring reservering för sannolika kreditförluster	-2 198	-2 873
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån V Götaland	-80 541	-78 343
Utgående balans, såddlån Västra Götaland	20 248	19 834
Ingående balanser, utbetalda lån, landsbygdslån	1 012	1 246
Årets amorteringar	-129	-234
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående balans, utbetalda lån, landsbygdslån	884	1 012
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, landsbygdslån	-261	-276
Årets förändring, reservering för sannolika kreditförluster	-89	15
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, landsbygdslån	-350	-261
Utgående balans, landsbygdslån	534	751
Ingående balanser, utbetalda lån, såddlån Jämtland	16 686	0
Övertaget från samverkansorgan	0	19 092
Årets utbetalningar	896	420
Årets amortering	-1 620	-2 693
Årets nedskrivning	-4 211	-133
Utgående balans, utbetalda lån, såddlån Jämtland	11 751	16 686
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Jämtland	-8 518	0
Årets förändring reservering för sannolika kreditförluster	-2 005	-8 518
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Jämtland	-10 523	-8 518
Utgående balans, såddlån Jämtland	1 228	8 168
Ingående balanser, utbetalda lån, såddlån Kalmar	0	0
Övertaget från samverkansorgan	8 951	0
Årets utbetalningar	0	0
Årets amortering	-47	0
Årets nedskrivning	0	0
Utgående balans, utbetalda lån, såddlån Kalmar	8 904	0
Ingående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Kalmar	0	0
Årets förändring reservering för sannolika kreditförluster	0	0
Utgående balans, reservering för sannolika kreditförluster, såddlån Kalmar	-6 625	0
Utgående balans, såddlån Kalmar	2 279	0
SUMMA UTLÅNING	24 289	28 753

Noter till balansräkningen, forts.

Not	18	Övriga kortfristiga fordringar	2017	2016
		Fordringar hos anställda	52	4
		Fordran kreditfakturor	0	580
		Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	2 095	3 929
		Förskott till Greater Copenhagen & Skåne Committee	6 993	6 580
		Övrigt	0	0
		Summa	9 140	11 093
Not	19	Förutbetalda kostnader	2017	2016
		Förutbetalda hyreskostnader	5 246	5 457
		Övriga förutbetalda kostnader	1 598	1 433
		Summa	6 844	6 890
Not	20	Upplupna bidragsintäkter	2017	2016
		Fordran SIDA	102	102
		Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	0	3 939
		Östersjöstrategiforum BSR EU-finansiering 2016	0	2 038
		EEN programkostnader 2016-2017	0	412
		Urbact EU-finansiering 2016-2017	309	252
		Fordran ÖKS period 2007-2013 ¹⁾	0	12 385
		Klimatsynk	2 372	0
		Landsbygdsprogrammet	917	0
		PIPOS	1 728	0
		Kunskap och strategiskt lärande	968	0
		BSR Stars	147	0
		Information serviceutveckling	14	0
		Digitalt först	148	0
		Summa	6 705	19 129

¹⁾Fordran ÖKS period 2007-2013 är felaktig avseende 2016. Korrekt belopp är noll kr.

Noter till balansräkningen, forts.

Not	21	Övriga upplupna intäkter	2017	2016
		Upplupna räntor utlåning	280	436
		Övriga upplupna intäkter inomstatliga	142	5 418
		Fordran ERUF period 2007-2013	0	119 202
		Fordran ERUF period 2014-2020 ¹⁾	153 957	28 310
		Övrigt	0	0
		Summa	154 379	153 365
		¹⁾ Specifikation av fordran ERUF 2014-2020	2017	2016
		- varav inbetalt initialt förskott	-247 872	-247 872
		- varav inbetalt årliga förskott	-217 284	-163 633
		- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekviderats fr EU	590 314	439 814
		Summa fordran EU före justeringsposter	125 159	28 310
		- Justering för kursvinster och kursförluster	9 227	
		- Justering för medfinansieringseffekter	18 010	
		- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs	1 562	
		Summa justerad och värderad fordran ERUF 2014-2020	153 957	28 310

Fordran avseende ERUF 2007-2013 är reglerad i sin helhet. EU-kommissionen betalade in slutattesterat belopp december 2017. Reglering enligt attesterat belopp var 274 943 tkr. Redovisat fordran ERUF 2007-2013 i årsreovisningen 2016 (119 202 tkr), tillsammans med eventualtillgång (50 000 tkr), var därmed för lågt upptagen. Se även not 33.

Fordran ERUF 2014-2020 är beräknad enligt justerade principer fr.o.m. 2017 (se Tilläggsupplysningar, Ändrade redovisningsprinciper). Den beräknade fordran utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av fordran tas från 2017 även hänsyn till bl.a medfinansieringseffekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU. Justeringsposter avser ansökta och inbetalda medel, vilket motsvarar utbetalda stödmedel t.o.m. 2017-10-31. Jämförelsetal för 2016 har inte ändrats utifrån ändrade principer för beräkning. För 2016 påverkade motsvarande justeringar fordran avseende ERUF 2014-2020 med mindre än 1000 tkr.

Fordran ERUF 2014-2020 omfattar av EU innehållna medel motsvarande 10% av ansökta medel. Beloppet uppgår per 2017-12-31 till 144 730 tkr. Innehållna medel kommer att regleras i samband med EU:s årsräkenskapsavslut första halvåret 2018 och första halvåret 2019.

Noter till balansräkningen, forts.

Not	22	Avräkning med Statsverket	2017	2016
		Uppbörd		
		Ingående balans	-10	-11
		Redovisat mot inkomstittel	-1 199 344	-714 761
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	1 199 353	714 762
		Medel från räntekonto som tillförts inkomstittel	0	0
		Skulder avseende Uppbörd	-1	-10
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	21 302	20 857
		Redovisat mot anslag	2 839 106	2 357 205
		Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke-räntebärande	-2 837 138	-2 356 761
		Fordringar avseende anslag i icke-räntebärande flöde	23 270	21 302
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-2 065	-6 223
		Redovisat mot anslag	287 576	282 777
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-284 449	-278 620
		Återbetalning av anslagsmedel	0	0
		Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	1 062	-2 065
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	2 247	2 515
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-198	-268
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 049	2 247
		Övriga fordringar på statens centralkonto		
		Ingående balans	79 220	67 403
		Inbetalning i icke-räntebärande flöde	1 808 812	1 267 013
		Utbetalningar i icke-räntebärande flöde	-3 406 957	-2 897 196
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomstittel	1 637 784	1 641 999
		Övriga fordringar på statens centralkonto	118 859	79 220
		SUMMA AVRÄKNING MED STATSVERKET	145 239	100 693
		Not 23 Kassa och bank	2017	2016
		Valutakonton för EU-programmet ÖKS, perioden 2007-2013	6 988	6 787
		Valutakonton för EU-programmet ÖKS, perioden 2014-2020	56 294	53 845
		Summa	63 282	60 632

Noter till balansräkningen, forts.

Not 24 Myndighetskaptal

Specifikation förändring av myndighetskaptalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	126 618	137 939	-94 314	170 243
Rättelser	0	0	0	0
Ingående balans 2017	126 618	137 939	-94 314	170 243
Föregående års kapitalförändring	-6 107	-88 207	94 314	0
Justering ERUF-fordran mot balanserat kapital	0	14 586	0	14 586
Årets förändring av lånefordringar mot statskapital	13 216	0	0	13 216
Årets kapitalförändring	0	0	-14 278	-14 278
Summa årets förändring	7 109	-73 620	80 036	13 524
Utgående balans 2017	133 727	64 319	-14 278	183 767

Not 25 Statskapital

	2017	2016
Statskapital utan avkastningskrav avseende lån	129 092	120 773
Statskapital utan avkastningskrav avseende IT-system Uppgiftskravstjänsten	4 537	5 747
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens konstråd	98	98
Summa	133 727	126 618

Not 26 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2017	2016
Ingående avsättning	932	366
Årets pensionskostnad	3 544	1 031
Årets pensionsutbetalningar	-567	-466
Summa	3 909	932

Not 27 Övriga avsättningar

	2017	2016
Avsättningar för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	3 541	4 727
Årets förändring	869	-1 186
Summa	4 410	3 541
Ca 1 000 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
Uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	8 262	5 493
Årets förändring	-4 928	2 769
Summa	3 334	8 262
Ca 2 500 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
SUMMA	7 744	11 803

Noter till balansräkningen, forts.

Not 28	Lån i Riksgälden	2017	2016
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	98 313	60 832
	Under året nyupptagna lån	34 421	57 456
	Årets amorteringar	-32 417	-19 976
	Summa	100 317	98 313
	Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	100 317	98 313
	Beviljad låneram inklusive finansiell leasing	106 000	106 000

Not 29	Övriga kortfristiga skulder	2017	2016
	Personalens källskatt	5 704	4 609
	Personalens pensionsavgifter	2	68
	Övrigt	1	37
	Summa	5 707	4 714

Not 30	Upplupna kostnader	2017	2016
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	20 171	17 947
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	895	1 087
	Upplupen kostnad avseende Verksam.se	2 666	586
	Upplupna kostnader Greater Copenhagen & Skåne Committee	10 466	9 452
	Övriga upplupna kostnader	2 026	5 027
	Summa	36 224	34 099

Not 31	Oförbrukade bidrag	2017	2016
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	115 257	76 101
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	23 038	41 025
	Summa	138 295	117 126
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	60 156	13 511
	mer än tre månader till ett år	29 000	41 028
	mer än ett år till tre år	49 139	21 562
	mer än tre år	0	0
	Summa	138 295	76 101

Not 32	Övriga förutbetalda intäkter	2017	2016
	Förskott Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 ¹⁾	0	29 264
	Summa	0	29 264

¹⁾Föregående års saldo om 29 264 Tkr har korrigerats under 2017 då felaktigt belopp upptogs i årsredovisningen 2016.

Korrigeringen har även påverkat jämförelsen för Intäkter av bidrag samt lämnade bidrag för 2016, se not 4 och not 11

Not 33 Övriga ansvarsförbindelser

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. Detta innebär att ingen utbetalning av bidrag för förlusttäckning avseende lån beviljade från och med 2017 görs förrän vid redovisning efter fem år.

Bidrag för att täcka kreditförluster som avser lån som är beviljade före 2017 och som tidigare utbetalats av Tillväxtverket, kommer årligen slutavstämning ske fram till och med 2021. Tillväxtverket ska lämna bidrag, med maximalt belopp enligt gällande regleringsbrev, årligen till vardera Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden enligt inkommen redovisning.

Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen avsättning redovisats.

I årsredovisningen för 2016 presenterades att det fanns eventualtillgångar om ca 50 Mkr avseende valutakursdifferenser för EU fordran. Denna uppgift visade sig vid sluttestering i samband med delårsrapporten för 2017 inte bestå av valutakursdifferenserutan medfinansieringseffekter och borde inte upptagits som eventualtillgång i årsredovisningen 2016 utan som ökad EU fordran. Korrekta mellanhavande med EU avseende programperioderna ERUF 2007-2013 samt ERUF 2014-2020 presenteras i not 9 och not 21.

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgälden					
Beviljad	106 000	106 000	106 000	45 000	30 000
Utnyttjad	100 317	98 313	60 832	40 843	17 408
Kontokrediter Riksgälden					
Beviljad	8 000	8 000	8 000	11 100	11 100
Maximalt utnyttjad	6 231	5 918	6 506	0	0
Räntekonto Riksgälden					
Ränteintäkter	3	6	5	105	166
Räntekostnader	32	25	9	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	9 705	14 914	11 898	12 500	12 062
Anslagskredit					
Beviljad under 1:4:1 Förvaltningskostnader	16 000	8 014	8 069	7 863	7 318
Beviljad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	11 251	10 239	10 314	13 713	15 826
Beviljad under 1:2 Transportbidrag	12 026	11 276	12 026	22 443	22 443
Beviljad under 1:1:24 Regional tillväxt	133 352	104 251	96 514	88 944	90 044
Beviljad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	347	345	344	343	341
Beviljad under 1:3:1 ERUF 2007-2013	0	0	0	92 000	132 500
Beviljad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	81 914	68 111	11 950	1 990	
Beviljad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	19	19	19	19	19
Totalt beviljade krediter	254 909	202 255	139 236	227 315	268 491
Utnyttjad under 1:4:1 Förvaltningskostnader	-1 102	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	-6 729	-896	-3 125	-8 720	-4 722
Utnyttjad under 1:2 Transportbidrag	-4 846	-9 303	0	0	0
Utnyttjad under 1:1:24 Regional tillväxt	-9 792	-8 069	-5 832	-15 528	0
Utnyttjad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:3:1 ERUF 2007-2013	0	0	0	-6 697	0
Utnyttjad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	0	0	0	0	
Utnyttjad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	0	0	0	0	0
Totalt utnyttjade krediter	-22 469	-18 268	-8 957	-30 945	-4 722
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	712 560	609 098	376 612	75 171	166 934
Bemyndiganden					
Tilldelade	6 984 000	6 511 000	5 468 000	3 689 000	3 188 200
Summa gjorda åtaganden	-6 418 869	-5 793 067	-4 619 229	-1 665 884	-2 752 936
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	371	357	344	334	330
Medelantalet anställda (st) ¹⁾	442	412	391	382	367
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 262	1 275	1 197	1 217	1 166
Kapitalförändring					
Årets	-14 278	-94 314	35 359	-397 015	26 614
Balanserad	64 318	137 939	87 795	483 185	446 471

¹⁾I beräkningen av medelantalet anställda 2016-2017 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad

Rapport om intern kontroll 2017

Tillväxtverkets ledning bedömer att myndigheten har en betryggande intern styrning och kontroll i enlighet med förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll. Tillväxtverkets risker hanterades på ett rimligt betryggande sätt under 2017, genom det arbete som genomfördes.

Kontrollmiljö

Tillväxtverkets verksamhet omfattas av förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll, som syftar till att

- myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- myndigheten hushållar väl med statens medel.

Styrelsen ska i årsredovisningen redovisa sin bedömning av om myndigheten har en betryggande styrning och kontroll, utifrån arbetet med förordningen. För att myndighetens risker ska hanteras effektivt finns en ansvarsfördelning i styrelsens arbetsordning och instruktioner för generaldirektören och styrelsens utskott. Styrelsen kontrollerar att principerna följs för finansiell rapportering och intern kontroll, och har kontakt med myndighetens revisorer under året.

Den operativa ledningen ansvarar för det system av interna kontroller som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten. Ett beslut om en ny riktlinje för den interna processen för intern styrning och kontroll togs under året. I riktlinjen fastställs bestämmelser om ansvar, riskanalys, kontrollåtgärder, information, dokumentation samt uppföljning.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Avdelningarnas verksamhetsplaner innehåller aktiviteter för att kontrollera och styra risknivåerna. En uppföljning av riskerna görs

under året. Eventuella nya risker identifieras och parallellt med en omvärldsbevakning görs en värdering av riskerna inför upprättande av förslag till ny risk- och sårbarhetsanalys till kommande verksamhetsår.

Myndighetens risk- och sårbarhetsanalys justerades vad gäller IT-risker genom en förstärkt uppföljning av myndighetens informationssäkerhet. En justering gjordes även avseende verksamhetsrisker av engångskaraktär, exempelvis risker kopplade till övergången till ett aktivitetsbaserat kontor och arbetssätt i Stockholm och Östersund.

Uppföljning av internkontrollplanen

Uppföljningen av internkontrollplanen visar att de beslutade kontrollåtgärderna omhändertagit nyckelriskerna på ett tillfredsställande sätt.

Internkontrollen genomförde uppföljande granskningar av myndighetens nya övergripande granskningsfunktion, arbetet med ökad kvalitetssäkring på redovisningsområdet samt regelefterlevnaden avseende upphandling av varor och tjänster. Granskningarna medförde inga ytterligare åtgärder eller rekommendationer om justerade rutiner.

Internrevision

Under året granskade internrevisionen den interna styrningen och kontrollen i flera verksamheter. Granskningarna redovisades i revisionsrapporter, som inkluderade beslutade åtgärder i de fall brister identifierades.

I internrevisionens årsrapport 2017 görs den sammanvägda bedömningen att intern styrning och kontroll är tillfredsställande i granskade verksamheter.

Styrelsens underskrifter

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Styrelsen bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm 19 februari 2018

Kristina Alsér, Ordförande

Carl Melin

Margareta Dahlström

Sara Wallin

Gunnar Holmgren

Gunilla Nordlöf

Övrigt

Ordlista

Anslag	Medel på statens budget som riksdagen anvisar för ett visst ändamål och för viss tid och som regeringen disponerar och tilldelar en myndighet.
Attesterande myndighet	Myndighet med uppgift att ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel och i samband med det intyga att alla uppgifter är korrekta.
Beställningsbemyndigande	Tillstånd som en myndighet i vissa fall behöver för att få göra åtaganden som medför utgifter efter innevarande budgetår.
Bidrag	Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation.
Entreprenörskap	Det att genomföra idéer.
Förvaltande myndighet	Myndighet som bereder projektansökningar till de 8 regionala strukturfondsprogrammen och säkerställer att de är formellt korrekta och ligger i linje med prioriteringarna i programmen.
Myndighetskaptal	Rubrik på balansräkningens skuldsida hos myndigheter som redovisar posterna statskapital, uppskrivningskapital, donationskapital, resultatandelar i dotter- och intresseföretag, balanserad kapitalförändring och kapitalförändring enligt resultaträkningen.
Innovation	Nyhet på marknaden som skapar betydelsefulla ekonomiska värden.
Instruktion	Förordning där regeringen meddelar en myndighet dess uppgifter och reglerar dess verksamhet, till exempel myndighetens ledningsform.
Projekt	I tiden avgränsat arbete med specifikt och avgränsat syfte.
Region	I årsredovisningen: Administrativt och geografiskt avgränsat område, oavsett form för regionalt styre eller organ för regionalt utvecklingsansvar.
Statskapital	Post under rubriken Myndighetskaptal i en myndighets balansräkning. Statskapital tillförs från anslagsmedel främst för att finansiera vissa anläggningstillgångar och rörelsekapital. Överföring från en annan kapitalpost görs som regel i syfte att konsolidera statskapitalet eller i samband med uppskrivning av anläggningstillgångarna.
TA-medel (Technical Assistance)	Medel som avsatts till förvaltning av EU-program, det vill säga medel som inte investeras i projekt i företag och regioner.
Transferering	Se bidrag.
Uppbörd	Betalning som myndighet mottar för statens räkning och där myndigheten överför pengarna till statsbudgeten utan att disponera dem.
Uppbördsverksamhet	Särskilt avsnitt i en myndighets resultaträkning som förutom uppbörd redovisar inkomster som visserligen har ett direkt samband med myndighetens produktion av varor och tjänster men som inte får disponeras av myndigheten.
Uppdrag från regeringen	Arbete som regeringen skriver att myndigheten ska utföra i regleringsbrevet eller i beslut om särskilt uppdrag. Uppdrag är ofta specifika samt preciserade i tid och med avseende på hur stora medel som ska avsättas.
Uppgift från regeringen	Ansvarsområde som regeringen ger en myndighet. Uppgifter beskrivs oftast i en myndighets instruktion. Uppgifter är ofta långsiktiga.
Verksamhetskostnad	Kostnad för drift, till exempel för personal och lokaler.

Avrapporterade uppdrag

Avrapporterade återrapporteringskrav och uppdrag enligt regleringsbrev

Ä 2017-29:01	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 2.3 – medelsanvändning till bredband, delrapport 2 februari 2017
Ä 2017-29:03	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 2.3 – prognos behov bredbandsstöd, delrapport 2 februari 2017
Ä 2016-000188:01	Möjlighet att förenkla företags hantering av moms vid andra länder, slutrapport 22 februari 2017
Ä 2016-000911:03	Digitalisering av företagens fakturor och kvitton, slutrapport 28 februari 2017
Ä 2017-55:01	Miljödriven näringslivsutveckling, slutrapport 15 mars 2017
Ä 2017-503:02	Integration och mångfald i tillväxtarbetet, slutrapport 27 mars 2017
Ä 2017-496:05	Återrapportering enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 2.1 och 2.2, delrapport 30 mars 2017
Ä 2015-000745:06	Lägesrapport COSME och Horisont 2020 (EEN), delrapport 31 mars 2017
Ä 2016-001632:01	Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2016, delrapport 18 april 2017
Ä 2017-495:01	Samlad återrapportering kring insatser inom området kommersiell service för företag och medborgare, årlig redovisning 18 april 2017
Ä 2017-494:01	Regionala redovisningar, i samhällets tjänst, slutrapport den 28 april 2017
Ä 2017-493:01	Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och jämställdhet, delrapport 2 maj 2017
Ä 2017-496:03	Återrapportering enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 1.1 och 1.2, delrapport 4 maj 2017
Ä 2017-508:02	Återrapportering moderna beredskapsjobb, slutrapport 1 augusti 2017
Ä 2016-001632:02	Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2016, slutrapport 3 augusti 2017
Ä 2017-1332:01	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 2.3 – användning av medel till bredbandsutbyggnad, delrapport 1 september 2017

Ä 2015-000745:07	Lägesrapport COSME och Horisont 2020 (EEN), delrapport 30 september 2017
Ä 2017-496:04	Åtterrapportering enligt regeringsbeslut, bilaga 2 punkt 2.1 och 2.2, delrapport 10 oktober 2017
Ä 2017-245:04	Fler filminspelningar till Sverige – genom stärkta konkurrensvillkor för internationell filmproduktion, slutrapport den 22 december 2017
Ä 2017-493:02	Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och jämställdhet, delrapport 2 maj 2017

Avrapportering EU:s strukturfonder

Ä 2017-20:01	Utbetalningsprognos 20170118 Programperioden 2014–2020, redovisning 18 januari 2017
Ä 2017-20:02	Prognos över in- och utbetalningar 20170217 Programperioden 2014–2020, redovisning 17 februari 2017
Ä 2017-20:03	Beslutsprognos 20170330 Programperioden 2014–2020, redovisning 30 mars 2017
Ä 2017-496:05	Samlad lägesrapport 20170330 Programperioden 2014–2020, redovisning 30 mars 2017
Ä 2017-20:04	Utbetalningsprognos 20170503, Programperioden 2014–2020, redovisning 3 maj 2017
Ä 2017-484:01	Samlad lägesrapport programavslut 20170504, Programperioden 2007–2013, redovisning 4 maj 2017
Ä 2017-499:01	Åtterrapporteringskrav 4.3, redovisning 12 juli 2017
Ä 2017-20:06	Prognos över in- och utbetalningar 20170731 Programperioden 2014–2020, redovisning 21 juli 2017
Ä 2017-20:07	Prognos över in- och utbetalningar 20171025, Programperioden 2014–2020, redovisning 25 oktober 2017
Ä 2017-499:02	Åtterrapporteringskrav 4.3, redovisning 25 oktober 2017
Ä 2017-496:04	Samlad lägesrapport 20161010 Programperioden 2014–2020, redovisning 10 oktober 2017

Avrapporterade särskilda uppdrag

Ä 2016-000901:02:	Inordnande av vissa uppgifter från Tillväxtanalys, slutrapport 18 januari 2017
Ä 2016-000088:47	Östersjöstrategin, delredovisning 31 januari 2017
Ä 2016-001250:07	Hållbara Gotland, delrapport 31 januari 2017

Ä 2016-000449:02	Export- och internationaliseringsinformation på verksamt.se, delrapport 15 februari 2017
Ä 2015-001652:04	Genomförande av digitaliseringslyft I, slutrapport 28 februari 2017
Ä 2016-000664:02	Inrättande av regionala exportcentra, delrapport 28 februari 2017
Ä 2015-000753:07	Tillväxtverkets åtgärdslista till Naturvårdsverket, delrapport 1 mars 2017
2013-000007:08	Förstärka och vidareutveckla de regionala kompetensplattformarna, delrapport 15 mars 2017
2014-002581:03	Stärka den lokala attraktionskraften, delrapport 31 mars 2017
Ä 2016-001973:04	Främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet, delrapport 31 mars 2017
Ä 2016-001642:04	Främja nyindustrialisering på regional nivå – Smart industri, delrapport 31 mars 2017
Ä 2016-000326:04	Statliga myndigheters uppdrag att ta emot personer med funktionsnedsatt arbetsförmåga för praktik, delrapport 1 april 2017
Ä 2016-000326:04	Statliga myndigheters uppdrag att ta emot nyanlända arbetssökande för praktik, delrapport 1 april 2017
Ä 2016-001855:02	Förvaltningsförklaring för EU-medels förvaltande myndigheter, delrapport 4 april 2017
Ä 2016-001483:03	Synliggöra goda exempel på företag i industrins framkant, delrapport 7 april 2017
Ä 2017-437:01	Uppföljning av mål för förenklingsarbete på centrala myndigheter, delrapport 15 april 2017
Ä 2016-000034:19	Fondöverskridande samverkan verksamhetsåret 2016 samt arbetsplan 2017, delrapport 15 april 2017
Ä 2016-000034:19	Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar, delrapport 15 april 2017
Ä 2017-437:01	Årlig rapportering av regler som påverkar företagens administrativa kostnader, slutrapport 15 april 2017
Ä 2015-001735:03	Utveckla och stödja det regionala arbetet för en jämställd regional tillväxt, delrapport 15 april 2017
Ä 2016-001205:03	Underlätta för nyanlända att snabbt starta företag i Sverige, delrapport 30 april 2017
Ä 2016-001249:02	Förslag till Framstegsrapport om genomförandet av den svenska partnerskapsöverenskommelsen 2014–2020, delrapport 30 april 2017
Ä 2016-000088:71	Östersjöstrategin, årlig sammanställning 30 april 2017

Ä 2016-001659:02	Förslag på riktlinjer för regionalt kompetensförsörjningsarbete, slutrapport 30 juni 2017
Ä 2017-321:02	Uppdrag att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet, delrapport 30 juni 2017
Ä 2016-001672:06	Genomförande digitaliseringslyft II, delrapport 31 augusti 2017
Ä 2016-001972:03	Digital handledning för konsekvensutredningar vid regelgivning, slutrapport 29 september 2017
Ä 2016-001575:04	Främja samverkan mellan skola och industri för att motverka arbetskraftsbrist, delrapport 30 september 2017
Ä 2017-896:02	Främja öppen och datadriven innovation, delrapport 30 september 2017
Ä 2017-1197:02	Korta och effektiva handläggningsprocesser för företag, delrapport 30 september 2017
Ä 2016-001579:03	Uppföljning av nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, slutrapport 10 november 2017

Avrapportering övriga uppgifter enligt EU-förordningar

Ä 2017-79	Förvaltningsförklaring per 30 juni 2017 samt årlig sammanfattning gällande de åtta regionalfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet samt ÖKS
Ä 2017-612:01	Genomföranderapporter för år 2017, Övre Norrland, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-613:01	Genomföranderapporter för år 2017, Mellersta Norrland, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-614:01	Genomföranderapporter för år 2017, Norra Mellansverige, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-616:01	Genomföranderapporter för år 2017, Stockholm, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-615:01	Genomföranderapporter för år 2017, Östra Mellansverige, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-618:01	Genomföranderapporter för år 2017, Västsverige, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-617:01	Genomföranderapporter för år 2017, Småland och Öarna, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-619:01	Genomföranderapporter för år 2017, Skåne och Blekinge, redovisning 30 juni 2017
Ä 2017-611:01	Genomföranderapporter för år 2017, Nationella regionalfondsprogrammet, redovisning 30 juni 2017

TILLVÄXTVERKET 2018
PRODUKTION: TILLVÄXTVERKET
DIARIENR. Å 2017–1381
INFO 0701
ISBN 978-91-88601-56-8
FINNS ENDAST SOM PDF.